

תוספת לזהר חלק ב

מאמר וכל העם רואים את הקולות

(א) א וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ג וכי רואים את הקולות. אלא, וכל העם רואים את הקולות, אותן קולות ד שנאמר ב קול יי על המים אל הכבוד הרעים. ג ו א קול יי בכת. ואומר ד בכח ידי עשיתי. ואומר ה אף ידי יסדה ארץ. ו קול יי בהדר ז ואומר ח הוד והדר פעלו וצדקתו ט וגוי. ח קול יי שובר ארזים, זה קשת, ט שמשברת עצי ארזים ועצי ברושים. ט קול יי חוצב להבות אש, זה שעושה שלום י בין האש ובין המים. שחוצב כח האש, ומונע אותו מללחוד המים, כ גם מונע מלכבותו. י קול יי יחיל מדבר, שנאמר

חלופי גרסאות

א בדפוסים ישנים כתוב כאן ואלה מוסיף על הראשונים אשר כבר היו לעולמים כי מקומות יש בספר הקדוש הזה ששייכים להם איזה מאמרים כמו מספר הבהיר ותוספתא ומדרש רות וכיוצא באלו שלא נדפס בדפוס מנטובא ואולי יאמר האומר שלא נאמר בו כי טוב הואיל ואינו בשלמותו והכל הולך אחר החתום לכן הדפסנו בסוף הספר כדי שכל אחד ימצא מבוקשו. בספר הבהיר השייך לדף פ"ב ע"א קודם אמר רבי שמעון. סימן א. ג"א מוסיף אמר מר מאי דכתיב (הבהיר). ג ג"א וכי נראים קולות ול"ג וכי נראים (קרימונא והבהיר) ג"א שאמר (אמסטרדם). ו ג"א מוסיף הרעים ה' גוי' (הבהיר). ז ג"א ואמר קרא ול"ג ואומר (הבהיר). ח ג"א ול"ג וגוי' (קרימונא אמסטרדם) ג"א מוסיף וצדקתו עומדת לעד (הבהיר). ט ג"א שמשברת עצי ברושים ועצי ארזים (הבהיר). י ג"א בין המים ובין האש (הבהיר). כ ג"א וגם מונען (הבהיר) ג"א גם מונען להבתו כו' (כתב יד א' וד' אמונה בטחון פ"ז).

מסורת הזהר

(א) (שמות כ') ז"ח כרך כ"א מדרש רות דף פח ציון ת'. (ב) (תהלים כ"ט) זהר בראשית א' דף לו ציון ה'. (ג) (שם) זהר שלח לך דף קג ציון ד' תק"ח זה ט"ד ש"א. ד) (ישעיה י'). ה) (שם מ"ח). זהר יתרו דף צ' ציון ז'. ו) (תהלים כ"ט). ז) (שם קי"א). ח) (שם כ"ט) זהר שלח לך דף קג ציון ה'. ט) (שם). זהר טנחס דף קלו ציון ט'. י) (שם) זהר שלח לך דף קג ציון ו'.

מעלות הסולם

מאמר וכל העם רואים את הקולות

שמשברת. עצי ארזים ועצי ברושים. קול ה' חוצב להבות אש. תפארת זה שעושה שלום בין האש ובין המים. שחוצב כח האש. ומונע אותו מללחוד המים. גם מונע מלכבותו. קול ה' יחיל מדבר נצח שנאמר ועושה חסד למשיחו לדרוד ולזרעו עד עולם. חסד גדול כ"כ. יותר מן המדבר. קול ה' יחולל אילות מלכות ויחשוף יערות ובהיכלו כלו אומר כבוד. שכתוב השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות ובאילות השדה. הרי

(א) וכל העם רואים וגוי': וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים. וכי רואים את הקולות. אלא וכל העם רואים את הקולות. אותן קולות היינו ז' הספירות שנאמר קול ה' על המים אל הכבוד הרעים היינו חסד. קול ה' בכת. ואומר בכת ידי עשיתי. ואומר אף ידי יסדה ארץ. היינו גבורה. קול ה' בהדר היינו הוד. ואומר הוד והדר פעלו וצדקתו וגוי'. קול ה' שובר ארזים זה קשת יסוד. (דפו"י דף ר"ע ע"ב)

(כ) ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם, יותר מן המדבר. (ז) קול יי יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כלו אומר כבוד. (ז דכתיב א) השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה. (ח) הא למדת, שבשבע קולות נ נתנה התורה, (ט) ובכלם נגלה עליהם אדון העולם וראום, והיינו דכתיב (ב) וכל העם רואים את הקולות.

(ב) כתוב אחד אומר, (א) ויט שמים וירד וערפל תחת רגליו (ע) וכתוב אחד אומר, (ד) כי מן השמים דברתי עמכם. הא כיצד. אשו הגדולה היתה בארץ, שהוא קול אחד, ושאר קולות היו בשמים. דכתיב, (ה) מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש. (ו) ומאי היא גדולה. (ז) ומאלו היה יוצא דבור. מתוך האש. שנאמר, ודבריו שמעת מתוך האש.

(ג) (א) ומה (ו) ותמונה אינכם רואים זולתי קול הוא כדאמר להם משה לישראל (ז) כי לא ראיתם כל תמונה. תמונה ולא כל תמונה. מלה"ד למלך, ר שהיה עומד על עבדיו (ש) מעוטף (ת) בכסות לבנה, א לא די לאימת המלך, שיסתכלו בלבושיו, ועוד רחוק היה המלך, ושמעו ב קולו. יכולין לראות ג גרונו, אמרת לא. הא למדת שראו תמונה, ולא כל תמונה. והיינו דכתיב ותמונה אינכם רואים, זולתי קול. וכתוב (ח) קול דברים אתם שומעים.

(ד) כתוב אחד אומר וכל העם רואים את הקולות, וכתוב אחד אומר

מסורת הזהר

(כ) (שם י"ח) זהר ח"ב רלב: (ז) (שם כ"ט) זהר אחרי דף ע"ג ציון ג'. (א) (שה"ש ב') זהר ויחי דף ח' ציון ב'. (ב) (שמות כ') ז"ח כרך כ"א רות דף פ"ח ציון ת'. (ג) (תהלים י"ח) זהר יתרו דף ס"ג ציון ג'. (ד) (שמות כ') זהר ח"ב פ"ה. (ה) (דברים ד') זהר יתרו דף צ"ט ציון ח'. (ו) (שם) ז"ח כרך כ' יתרו דף קנ"ח ציון כ'. (ז) (שם) ז"ח כרך כ' יתרו דף קנ"ט ציון ל'. (ח) (שם).

חלוסי גרסאות

ל ג"א וכתוב וליג דכתיב (הבהיר). ט ג"א הא למדת בה' קולות נתנה התורה (כתב יד א' וד' אמונה בטחון פ"ז) נ ג"א ניתנה תורה (הבהיר). ט ג"א ובכלם נגלה אדון העולם עליהם וראוהו (הבהיר). ע ג"א מוסיף וכתוב אחד אומר וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר (הבהיר). פ ג"א ומאי היא הגדולה ומאין היה יוצא הדיבור מתוך האש (הבהיר). צ ג"א ומאילו (קרימונא). ק ג"א ומאי (הבהיר). ר ג"א שעמד על עבדו מעוטף (עבודת הקודש חלק ס"ת ספ"ל). ש ג"א ועטוף (בנדפס). ת ג"א כסות (הבהיר). א ג"א לא די לאימת מלכות שיסתכלו במלבושיו (הבהיר). ב ג"א מוסיף את קולו (הבהיר). ג ג"א גדלו (בנדפס).

מעלות הסולם

מאמר וכל העם רואים את הקולות

אשו הגדולה היא מלכות. ומקום גילוי הארת החכמה הוא במלכות. הנקראת ארץ ונקראת דבור. ובזה מובן כל אות זה.

(ג) ומה ותמונה אינכם וגו': א"צ פירוש. תמונה ה"ס מלכות ומ"ש תמונה ולא כל תמונה עיין לעיל בראשית אות שכ"ד בד"ה ביאור הדברים.

(ד) כתוב אחד אומר וכי': א"צ פירוש. הדבר

הרי למדת שבשבע קולות נתנה התורה. ובכלם נגלה עליהם אדון העולם. וראום. והיינו שכתוב וכל העם רואים את הקולות.

פירוש אור החסדים נקרא קול. ואור החכמה נקרא ראייה. והתלבשות אור החכמה בחסדים ה"ס רואים את הקולות שז"ת שהן ז' קולות החסדים. מאירים בחכמה שנקראת ראייה.

(ב) כתוב אחד אומר וכי': א"צ ביאור. (דטו"י דף ר"ע ע"ב)

קול דברים אתם שומעים. הא כיצד, בתחלה רואים את הקולות, ומה ראו. שבע קולות ד שאמר דוד. ה ולסוף שמעו הדבר יוצא מבין כלם. (ה) וְהָאֵן אֲנֹן עֶשֶׂר. ז דרבנן אמרי דכלהו אמרינן כחדא מלתא, כן כלהו כחדא מלתא אמרינן. והוי שבעה מאמרות בשבעה קולות ח וע"ד נאמר קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול. הא למדת דכלהו ט כחדא י מלתא אמירן. ובעבור שלא יטעו ישראל לומר אחרים כ עזרוהו ל מן המלאכים, נ אך קולו נ לבדו לא יוכל להיות חזק כל כך, בעבור ס כך חזר וכללם. (ו) ד"א, שלא ע יאמר העולם הואיל והם עשרה מאמרות פ לעשר מלאכים, שמא לא יוכלו לדבר על פה אחד, צ כתיב ביה ט אנכי, וכלל כל העשרה. ומאי עשרה מלכים. שבע קולות, ק ושלושה מאמרים. ומאי אומרים, דכתיב י וי"י האמירך היום. ומאי נינהו שלשה. דכתיב, כ ראשית חכמה קנה חכמה. ובכל קנינך קנה בינה, לד"א ל ונשמת שדי תבינם, נשמתו של שדי היא תבינם. ש שלישית מאי הוי. כדאמר ליה ההוא גברא סבא, ליהווא ינוקא, ח במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור במה ת שהרשיתך התבונן אין לך עסק בנסתרות.

מאמר כבוד אלקים הסתר דבה

(ז) תנא ז) כבוד אלהים הסתר דבר. מאי דבר. א כד"א ט) ראש דברך

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ד נ"א מוסיף שאמר דוד במומר הבו לה' בני אלים (שמות ר'). י (דברים כ"ו). כ (משלי ד'). (איוב ל"ב) ז"ח כרך י"ט בראשית דף קנ"ה ציון ז. ח (בן סירה) חגיגה י"ג. ט (משלי כ"ה) זהר צו דף י"ג ציון ר'. ט (תהלים קי"ט).

אמירן כחדא מילתא כן כולה אמירן כחדא מילתא והוי שבע אמירן דשבעה קולות ועל תלתא מנייהו נאמר קול דברים אתם שומעים (הבהיר). ח נ"א וע"ד בא ול"ג נאמר (קרימונא). ט נ"א כחדא (הבהיר). י הכי גריס בספר הבהיר ובכל הדפוסים גריס דכלהו כחדא מחדא מלתא אמירן. כ הכי גריס בספר הבהיר ובכל הדפוסים הגירסא יעזרוהו. ל נ"א מוסיף או אחד מן המלאכים (הבהיר). מ נ"א אף (אמסטרום קרימונא). נ נ"א לבד (הבהיר). ס נ"א כן (הבהיר). ע נ"א יאמרו (הבהיר). פ נ"א לעשרה מלכים ול"ג לעשר מלאכים (הבהיר). צ נ"א כתב (הבהיר). ק נ"א ושלושה אמרים ומאי אמרים וה' האמירך היום ול"ג דכתיב (הבהיר). ש נ"א שלישי מאי היא כדאמר ליה ההוא סבא (הבהיר). ת נ"א שהורשית (הבהיר). א נ"א כדאמר ול"ג כד"א (הבהיר).

מעלות הסולם

מאמר וכל העם רואים את הקולות

הדבר יוצא מבין כולם, היינו מן המלכות, הכלולה מכלם ולכן נאמר קול דברים ולא קולות, או קול דבר. (ה) והא אינון עשר וכי: שואל והרי הן עשר ספירות ועשרה מאמרות, ומשיב כי החכמים אמרו שכלם נכללו בדיבור אחד, כן ג' הראשונות נכללו בז"ת ועיין בזהר משפטים (דסו"י דף ר"ע ע"ב)

אות תק"כ רישא דמלכא בחו"ג אתתקן וחג"ת נעשים לחב"ד ונמצא כי הז"ת כוללים לג"ר. (ו) ד"א שלא יאמר וכי: איצ פירוש. ג' הראשונות הן: א' כתר שהוא השורש, והוא במופלא ממך וכי. ב' חכמה. ג' בינה שנקראת נשמה. (ז) תנא כבוד אלקים וכי: איצ פירוש. אפניו

תוספות לזהר חלק ב

אמת. (ט) וכבוד מלכים חקור דבר, מאי דבר. דכתיב (פ) דבר דבור על ב אפניו. ג אל תקרי אפניו, אלא אופניו ד ע"כ.

מאמר י"ב פקודין זכור

(ח) ה ואלו הם י"ב פקודין. א' יחוד ה'. ב' ליראה ו את ה'. ג' למנדע דאית דיין ואית אגר ז טוב וכו'. ד' לקדש את ה'. ה' להתפלל בכל יום שחרית מנחה ח וערבית. ו' לעסוק בתורה. ז' למול ט את הבן. ח' (צ) קדש לי כל בכור. ט' תפלין. י' ציצית. י"א מזוזה. י"ב למסור נפשו בדבקות.

מאמר י"ב פקודי שמור

(ט) * אלו הם י"ב פקודי שמור. א', דלא למיהב רבו לעובדי כוכבים. ב', דלא למבני מגדל לעובדי כוכבים. ג', (ד) אל תפנו וגו', להרהר אחריהם. ד', (ה) לא תשתחוה להם. ה', דלא לאתכפיא, דהיינו (ו) לא תעבדם. ו', דלא להחליף יחודא דמריה. דהיינו (ז) ההמיר כ וגו'. ז', דלא להרהרא, דהיינו (ח) לא תתורו וגו'. ח', שלא לשאול באוב. ט', שלא לשאול בידעוני. י', שלא לדרוש אל המתים. י"א, שלא למעבד חרשין, דהיינו (יג) וחובר חבר. י"ב, (יד) ושם אלהים אחרים לא תזכירו.

מאמר ויקחו לי תרומה

(י) ג ישב רבי ברכיה ודרש, מאי דכתיב (ה) ויקחו לי תרומה, ח כך

חלופי גרסאות

ב נ"א אופניו (קרימנא והבהיר). ג נ"א אל תקרי אופניו אלא אפניו (הבהיר). ד נ"א ל"ג ע"כ (הבהיר). ה בדפוסים ישנים כתוב כאן שייך לוף צ' ע"ב במאמר המתחיל וידבר אלהים הנמשך לוף צ"א ונכלל בו אלו שתי הגהות. סימן ב'. ו נ"א ל"ג את (אמסטרדם). ז נ"א טב (אמסטרדם וילנא). ח נ"א ערבית (אמסטרדם). ט נ"א כל ול"ג את (אמסטרדם). כ נ"א ל"ג וגו' (אמסטרדם). ל בדפוסים ישנים כתוב כאן מספר הבהיר השייך לוף קמ"ו ע"א קודם מאמר וזאת התרומה. סימן ג'. מ נ"א ל"ג כך אמר הקב"ה ארנה תרומה (הבהיר).

מסורת הזהר

(ט) (משלי כ"ה). (פ) (שם) ז"ה כרך כא שה"ש דף קע"ח ציון ב'. (צ) (שמות י"ג) זהר פרשת בא דף נ"ו ציון ד'. (ד) (ויקרא י"ט) זהר תצוה דף כ"א ציון ג'. (ה) (שמות כ') זהר יתרו דף ק"א ציון מ'. (ו) (שם). (א) (ירמיה ב'). (ב) (במדבר ט"ו) זהר תרומה דף קמ"ו ציון ט'. (ג) (דברים י"ח) זהר פקודי דף קפ"ב ציון מ'. (ד) (שמות כ"ג). זהר ח"ב קכג: קכה. (ה) (שמות כ"ה) זהר תרומה דף א' ציון א'.

מעלות הסולם

מאמר כבוד אלקים הסתר דבר

להם. ה' לא להכנע להם דהיינו לא תעבדם. ו' לא להחליף יחוד אדונו דהיינו ההמיר וגו'. ז' שלא להרהר דהיינו לא תתורו וגו'. ח' שלא לשאול באוב. ט' שלא לשאול בידעוני. י' שלא לדרוש אל המתים. י"א לא לעשות כשפים. היינו וחובר חבר. י"ב ושם אלהים אחרים לא תזכירו. (י) ישב ר' ברכיה וכו': עד אות ט"ו א"צ פירוש.

ישב

אפניו ואופניו הם חכמה וחסדים שה"ס טעמים ונקודות. והדבור צריך להיות כולל את שניהם. עיין ז"ח שיר השירים אות תקצ"ה. (ח) ואלו הם י"ב וכו': ואלו הם י"ב מצות עשה א"צ פירוש. (ט) אלו הם י"ב וכו': אלו הם י"ב מצות שמור היינו לא תעשה, א' לא לתת כבוד לע"ז. ב' לא לבנות מגדל לע"ז. ג' אל תפנו וגו' לא להרהר מהם. ד' לא תשתחוה (דפו"י דף ר"ע ע"ב) דף רע"א ע"א

אמר הקב"ה, אותה תרומה, הרימו נ אותה בתפלותיכם. ומי ס הוא, אותו שנדבו לבו ע להמשך מן העולם הזה, כבדוהו, כי בו אני שמה, פ שיודיע שמי. וממנו ראוי לקחת את תרומתי, שנאמר (ו) מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, מאותו המתנדב.

יא) ז דא"ר רחימאי, ק צדיקים וחסידים שבישראל, שמרימין ר אותי על כל העולם ש בזכויותיהן, ומהם תפרנס הל"ב, והלב מפרנסן. ת וכל הצורות הקדושות הממונות על האומות. וישראל קדושים נטלו מגוף האילן ומלבו, מה לב הדר פרי הגוף, אף ישראל נטלו עץ הדר.

יב) מה אילן תמר, ענפיו סביביו, א ולולבו באמצע. אף ישראל נטלו גוף האילן הזה, שהוא לבו. וכנגד הגוף הוא חוט השדרה באדם, שהוא עקר הגוף. ולמה לולב זה כתיב לו לב, אף הלב מסור ל"ו. ומה ל"ב, זה שלשים ושתים נתיבות חכמה בו. אף בכל נתיב מהם צורה שומרת, שנאמר, (ח) לשמור את דרך עץ החיים.

יג) ב ומאי ט) וישכן מקדם לגן עדן. וישכון ג באותן נתיבות, שקדמו לאותו מקום ד שנקראת גן. ושקדם לכרובים, דכתיב (י) ואת הכרובים. ושקדם ללהט, ה דכתיב (כ) את להט החרב.

יד) והא כתיב ו דמים ואש קדמו, דכתיב (ח) יהי רקיע בתוך המים, וכתיב (י) ויקרא אלהים לרקיע שמים. ומנלן דשמים הוי אש. דכתיב (ט) כי י"י אלהיך אש אכלה ז הוא. ומנלן דשמים הקב"ה. דכתיב (ע) ואתה תשמע השמים, אטו שלמה מתפלל אל השמים שישמעו תפלתו, אלא שנקרא שמים על שמו, דכתיב (פ) השמים ושמי השמים לא יכלכוך, ח הוי שמו של הקב"ה, והוי אש, ואמרת קדם.

טו) אלא אימא כחם של אותם הצורות של המקום ההוא. ט ומאי ניהו כחם. כד"א, ז) אין קדוש כ"י כי אין בלתך ואין צור כאלהינו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ו) (שם). (ז) (שם). (ח) (בראשית ג'). (ט) (שם). (י) (שם). (כ) (שם). (ח) (שם א') זהר בראשית א' דף ג"ו ציון א' תק"ח צ"ה ט"ב ש"ו. (י) (שם) זהר כרך י"ט בראשית דף קמ"ה ציון פ'. (ט) (דברים ד') זהר נח דף ע"ה ציון ר'. (ע) (מלכים א' ח') זהר פנחס דף קצ"ג ציון ג'. (פ) (שם). (צ) (שמואל א' ב') זהר ויקרא דף ק"ט ציון ר'.

נ ג"א היא ול"ג אותה (קרימונא). ס ג"א ל"ג הוא (הבהיר קרימונא אמסטרדם). ע ג"א להמשיך (אמסטרדם). ע ג"א להמשיך (אמסטרדם). פ ג"א שידוע לו שמי (בנדפס) ג"א שידוע שמי (הבהיר). צ ג"א ואמר ר' רחומאי (הבהיר). ק ג"א מוסיף אלמלא צדיקים (בנדפס). ר ג"א אותו (אמסטרדם). ש ג"א בנכותיהן (הבהיר). ת מכאן עד אית י"ג עיין בחילופי גרסאות לעיל דף רס"ז: א ג"א ולו לבו ול"ג ולולבו (קרימונא). ב ג"א מוסיף ומאי ניהו צורות דכתיב וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים ומאי וישכן (הבהיר) ג"א ומאין וישכון (קרימונא). ג"א באותם הנתיבות (הבהיר). ד ג"א הנקרא גן עדן (הבהיר). ה ג"א דכתיב ואת להט החרב המתהפכת שקדם והכתיב שמים דמים ואש קדמו דכתיב יהי רקיע בתוך המים למים (הבהיר). ו ג"א ומים (קרימונא). ז ג"א מוסיף הוא אל קנא (הבהיר) מכאן עד על שמו עיין בחילופי גרסאות לעיל רס"ב: ח ג"א הרי ול"ג הוי (הבהיר). ט ג"א מוסיף ואח"כ הצורות הקדושות ההם ומאי ניהו כחם (הבהיר). י ג"א אין קדוש כה' וגומר צור כאלהינו (אמסטרדם).

(טז) ישב ר' ברכיה ודרש, כ מאי לולב דאמרינן. אלא לו ל מסר הלב, והאיך. אמר ליה שלשה שרים הם: תלמי, וגלגל, ול"ב. ן ולכל אחד ואחד י"ב, חזרו נ השלשה מנין ל"ו, ם ובהם נתקים העולם. דכתיב (ק) וצדיק יסוד עולם. (יז) ע תנא, עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע, וצדיק שמו על שם הצדיקים, ונתגבר. ואם לאו, מתחלש. והוא סובל כל העולם, דכתיב וצדיק יסוד עולם. ואם חלש, ולא יוכל להתקיים העולם. הלכך אפילו אין בעולם אלא צדיק אחד, מעמיד את העולם, לפיכך קחו תרומתי ממנו תחלה. ואחרי (ה) זאת התרומה אשר תקחו מאתם, מאת הנשאר. פ ומהו זהב וכסף ונחשת.

(יח) ד"א (ש) ויקחו לי תרומה, ויקחו לקדש, תרומה שהיא יר"ד, ז והיא עשירי. ומנלן דעשירי קדש. דכתיב (ת) העשירי יהיה קדש לקדש. ד ומאי ביניהו קדש. דכתיב, (א) וראשית כל בכורי כל וכל תרומת כל ש מכל תרומותיכם. א דכתיב (ב) ראשית חכמה יראת יי, ג אין חכמה אלא יראת השם.

מאמר הגן ורקיע שע"ג הגן

(ט) איכא בצואת ר"א הגדול, קרקע הגן הוא, כשברא הקב"ה גן עדן, ה נטל שלג מתחת כסא הכבוד וממנה נעשה קרקע הגן, וזהו קרקעיתו של ג"ע, ואינו נוגע עם הארץ הזאת, שהיא למעלה מכל הארצות.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

כ נ"א מה (הבהיר). ל נ"א מסור לל"ב ול"ג מסר הלב (הבהיר וקרימונא). מ נ"א וכל (הבהיר). נ נ"א בשלשה (הבהיר). ס נ"א שבהם ולא גריס ובהם (הבהיר). ע הובא לעיל רס"ב: ועיין שם בחילופי גרסאות. פ נ"א ומה (קרימונא). צ נ"א והוא (הבהיר). ש נ"א ומאי ניהו (הבהיר). ז נ"א וגו' ול"ג מכל תרומותיכם (הבהיר). ת נ"א תרומתיה (קרימונא). א נ"א וכתוב (הבהיר). ג נ"א אל תקרי יראת ה' אלא ויראת ה' ול"ג אין חכמה אלא יראת השם (הבהיר) נ"א אל תקרי יראת ה' אלא מראות ה' (סי"א ויראת ה') (בנדפס). ד ברפוסים ישנים כתוב כאן שי"ך לדה ר"ט ע"ב במאמר ויעשו כל חכם לב. סימן ד'. ה נ"א נטיל (אמסטרדם).

(משלי כ"ה). ד (שמות כ"ה) זהר תרומה דף כ"ב ציון נ"י. (ש) (שם). ח (ויקרא כ"ז). א (יחזקאל מ"ד) ז"ה כרך כ' חקת דף ו' ציון פ"י. ב (תהלים קי"א) זהר משפטים דף ק"ס ציון ו'.

מעלות הסולם

מאמר הגן ורקיע שע"ג הגן

(ט) איכא בצואת ר"א וכו': יש כתוב בצואת ר' אליעזר הגדול, קרקע הגן הוא היינו המלכות של גן עדן כשברא הקב"ה גן עדן נטל שלג שה"ס דינים דדכורא מתחת כסא הכבוד שה"ס עולם הבריאה, וממנו נעשה קרקע הגן, וזהו קרקעיתו של גן עדן ואינו נוגע עם הארץ הזאת, שהיא למעלה מכל הארצות.

פירוש, כי הארץ דעשיה כוללת עשר ספירות שה"ס ז' ארצות והעליונה שבהן היא בינה הכוללת ג"ר, והיא הארץ שאנו יושבים עליה. אמנם גם בינה זו דארצות דעשיה שאנו יושבים

(טז) ישב ר' ברכיה וכו': ישב ר' ברכיה ודרש מהו לולב שאמרנו. אלא לו מסר הלב היינו לולב שהוא יסוד נוטרקון ל"ו ל"ב, והלב שהוא תפארת מסר לו ליסוד את בחינות ל"ו. ואיך. א"ל שלשה שרים הם היינו ג' קוים. תלי ימין. וגלגל שמאל. ולב אמצעי. ולכל אחד ואחד י"ב כי כ"א כלול מחו"ב תו"מ וכ"א כלול מכל השלשה. חזרו השלשה מנין ל"ו, ובהם נתקים העולם שהוא מלכות המקבלת אותם מיסוד שכתוב וצדיק יסוד עולם. (יז) תנא עמוד אחד וכו': עד אות י"ט א"צ פירוש.

(דפו"י דף רע"א ע"א)

(כ) רקיע שע"ג הגן, הוא כעין כל הגוונים, כמעשה לבנת הספיר, ושמו של הקב"ה חקוק באמצע הרקיע, וארבע טבעות בארבע קצות הרקיע. וארבע אופנים בכל טבעת. ובאמצע הרקיע עמוד א', ועמוד הזה נעוץ בקרקע הגן, עד שאוחזו פני כסא הכבוד, והוא מכוסה מענן הכבוד, והמלאך גבריאל לבוש הבדים עומד עליו. פעם כולם אוחזים בטבעות הרקיע, והעמוד חוזר, והרקיע טובב, ואותיות שם המפורש בולטות ונוצצות ועולות ויורדות.

(כא) קול קורא, התנוודו מחנות צדיקים קדושים, אשריכם שזכיתם לכך, מי שמע כזאת, מי ראה כאלה, בהיות כל נגון הרקיע * בנוסעו ע"י האיש לבוש הבדים, והוא מסתלק והרקיע עומד, והעמוד מנגן עולה, ויורד עד שנמשך אור זוהר, אור נועם מלמעלה, באותו העמוד, והצדיקים עומדים לנגד אור ההוא, ונהנים ממנו עד חצות הלילה.

(כב) בחצי הלילה, כשבא הקב"ה ליכנס עם הצדיקים, שומעים קול סיבוב הרקיע, והעמוד מנגן, וקרקע הגן מתנשא, והצדיקים עולים מחופותיהם לקראת בוראם, וכל הגן מתמלא מכבודו, באותה שעה מזדווגות הרוחות זכרים ונקבות, כפי מה שהיו קודם שנבראו, מאותו נועם תאותם, (ג) לחזות בנועם ה', כולם עושים ז' פרי, דהיינו רוחות לגרים.

מאמר קרבן ראש חודש

(כג) ה פקודא לאקרבא קרבנא, דאיהו חדתותא דסיהרא, בכל ירחא ירחא. ובחדתותי דילה למקרב חביבותא עילא ותתא, ולאעברא זוהמא מבי מקדשא, וקרבנא דר"ח סליק לעילא. בגין לאמשכא נהירו דאנפין ממקורא דלעילא לתתא, דדא אצטרך בגין מיעוטא וזעירו דסיהרא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ו ג"א טבעות (אמסטרדם). ז ג"א פני (אמסטרדם).
 ח בדוסים ישנים כתוב כאן תוספתא השיך לוף
 רל"ח ע"א קודם המאמר ויביאו. סימן ה'.

(ג) (תהלים כ"ג) וזה שמות דף ג"ו ציון צ'.

מעלות הסולם

מאמר הגן ורקיע שע"ג הגן

(כב) בחצי הלילה כשבא וכו': א"צ פירוש.

יושבים עליה. נחלקת לעשר ספידות. ואנו יושבים בז"ת דבינה זו. שארץ ישראל היא יסוד דבינה זו. ובינה דבינה זו כוללת ג"ר. וה"ס גן עדן הארץ.

מאמר קרבן ראש חודש
 (כג) פקודא לאקרבא קרבנא וכו': מצוה להקריב קרבן. שהוא חדוש הלבנה בכל חודש וחודש. ובחדוש שלה צריכים להקריב אהבה בין מעלה ומטה ולהעביר את הזוהם מאצל המקדש היינו מלכות, והקדבן של ראש חודש עולה למעלה כדי להמשיך אור הפנים ממקור העליון שהוא ישו"ת למטה. וזה צריכים משום הקטרוג של הקטנת והמעטת הירח.

(כ) רקיע שע"ג הגן וכו': א"צ פירוש ועיין בזה ויקהל בסלם מאמר הרקיעים שעל גן עדן מבואר באריכות ענין הרקיעים והעמוד שבאמצע וד' המלאכים מגר"נ. הטבעות ואופנים ה"ס חג"ת נהי"מ שבכל ד' הקצוות של הרקיעים.

(כא) קול קורא התנוודו וכו': א"צ פירוש.

והוא

(דפו"י רע"א ע"א י) דף רע"א ע"ב)

(כד) והוא שעיר דר"ח אעבר זוהמא וסליק ליה, דלא חפי לסיהרא, וכדין אנגיד נגידו לגבה מעילא לתתא, ואתנהרת סיהרא כדקא יאות, בגין דשעיר מפני זוהמא תדיר ממקדשא, וגרם לאמשכא נהירו מעילא לתתא. וקרבנא דא סליק לעילא.

(כה) ובג"כ כתיב בו חטאת לה, בגין ההוא זוהמא דחפי לסיהרא, ואיהו רזא דכתיב, (ד) לפתח חטאת רובץ. ואי תימא אמאי כתיב חטאת לה. אלא ודאי ההוא שעיר מעברא ההוא חטאת, וגרים לאמשכא נהירו מעילא, ודא איהו (ה) ושעיר עזים אחד לחטאת ליי, לחטאת: לאעברא ליה מן מקדשא. ליי: לאמשכא נהירו מעילא, דכד חטאת אתעבר, ההוא נהירו וחזוה נחית מעילא לתתא. וע"ד סליק קרבנא דא לעילא, וקרבנא דא אקרי כפרה, לפנאה מקדשא ולאעברא זוהמא ע"כ.

מאמר נחש עלי צור

(כו) כ תניא. א"ר יוסי גליף הוה חוטרא מתרין סטרין ג משמא קדישא. חד סטרא דרחמי ודינא באתוון גליפין וחד סטר דינא בדינא (ו) נחש עלי צור. (כז) ת"ח, כתיב (ז) ואתה הרם את מטך ונטה את ירך על הים. מאי ונטה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

כ בדפוסים ישנים כתוב כאן אני המדפיס בהיות שבזוהרים שהגהנו מתוכם אחד מהם הוא מהרב רבי ישראל בנימין ז"ל. ושם נמצאו תשלומי החסרונות באיזהו מקומן באיזה מקום תוספת השייך למקומו ואינם בנמצא בזוהרים הנדפסים עד כען וכדי שלא למנוע בר מהלומדים שמנו אותם כאן ולא במקומם כדי שיבא דף על דף כוונה מנטובא מאחר שכל כתיבי הריאל זלה"ה על אדני דפי הזהר הנזכר הוטבעו. שייך לרף סד ע"א פרשת המטה והוא מו"ח דף מ"ח א' בדפוס ויניציאה ובשינוי לשון ותוספת ע"ש. סימן ו'. ג"א מוסיף ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך והלכת (ז"ח)... ל ג"א בשמא (ז"ח).

(ד) (בדאשית ד') זהר בראשית א' דף של"ט ציון א'. (ה) (במדבר כ"ח). (ו) (משל ל') זהר בראשית ב' דף ג"ג ציון א' תקיח צח ס"ד שי"א. (ז) (שמות י"ד) ז"ח כרך י"ט בשלח דף ד' ציון י'.

מעלות הסולם

מאמר הגן ורקיע שע"ג הגן

להמשיך אור מלמעלה. כי כאשר מעבירים החטאת, יורד ממעלה למטה אותו האור והחדוה. ומשום זה עולה הקרבן למעלה. וקרבן זה נקרא זבח כפרה לכפר המקדש ולהעביר את הזוהם. ע"כ

מאמר נחש עלי צור

(כו) תניא אמר ר"י וכו': למדנו, אמר ר' יוסי, חקוק היה המטה מב' צדדיו, מהשם הקדוש. צד אחד היו הרחמים והדין באותיות חקוקות. וצד אחד היה דין בדין. נחש עלי צור.

(כז) ת"ח כתיב ואתה וגו': בוא וראה, כתוב ואתה הרם את מטך ונטה את ירך על הים. מהו ונטה. ומשיב, כלומר, ונטה בצד אחד, שהוא חקוק ברחמים ודין. וכתוב ויט משה

(כד) והוא שעיר דר"ח וכו': ושעיר ההוא של ר"ח מעביר הזוהם ומסלק אותו שלא יכסה על הלבנה, ואז נמשכת המשכת שפע אליה. ממעלה למטה, והלבנה מאירה כראוי. משום שהשעיר מפנה תמיד הזוהם מן המקדש שהוא מלכות. וגורם להמשיך אור מלמעלה למטה. וזה הקרבן עולה למעלה.

(כה) ובג"כ כתיב בו וכו': ומשום זה כתוב בו בשעיר של ר"ח, חטאת לה, ודורש חטאת מלשון חטוי ונקוי, משום זוהם ההוא שכסה אל הלבנה. וה"ס הכתוב לפתח חטאת רובץ. ואם תאמר למה כתוב חטאת לה. אלא ודאי שעיר ההוא מעביר חטאת ההיא, וגורם להמשיך אור מלמעלה, וזהו ושעיר עזים אחד לחטאת לה. וחפרש לחטאת: להעביר הזוהם ההוא מן המקדש היינו המלכות. לה': היינו (דפו"י דף רע"א ע"ב)

כלומר, מ נטה בחד גיסא, דגליפא ברחמי ודינא. וכתב (ח) ויט משה את ידו, ולא כתיב וישלח משה את ידו, כלומר אסטי מחד גיסא.
 (כח) ואי תימא, דגליף הוה מקדמת דנא נחש עלי צור, אלא באסנא אתגליף, דכתיב (ט) וישליכהו ארצה ויהי לנחש, בהיא שעתא אתגליף נחש עלי צור.

(כט) ות"ח, א"ר יהודה, בעא קב"ה דשמוי נ הוו גליפן בחוטרא, ס יעביד אתאן, ותניא, תרין ע אתין פ אתעבידו בימא, בההוא סטר דסטא משה ברחמי ודינא. צ בזע ימא לישראל ב"ב שבילין. ואתיב בדינא על מצראי, ואטבע להון בתהומא. הה"ד, י וישב ה' עליהם את מי הים.

(ל) מההוא שעתא בעא לאפקא מיא א"ל קב"ה, ד אסטי חוטרא מגיסא אוחרא, ש ותרין אתאן אתעביד ביה, כמה דאתעביד מסטרא ת אוחרא, חדא א את הכא. וחד את במריבה. אבל השתא, (כ) והכית בצור. באן צור. ב בהאי צור. ג וסליק נחש ד דלזמנא אחרא.

חלופי גרסאות

מסורת הנהר

- ח (שם) זהר בהעלותך דף י"ג ציון ל' ז"ח ל' ט"ב.
- ט (שם ד') ז"ה כרך י"ט בשלח דף ד' ציון כ'.
- י (שב ט"ו) ז"ח כרך י"ט בשלח דף ה' ציון ל'.
- כ (שם י"ז) ז"ח כרך י"ט בשלח דף ז' ציון מ'.
- אסטי חוטרא מגיסא אוחרא (ז"ח). ש נ"א דתרין (ז"ח).
- מאי (ז"ח). ג נ"א דסליק (ז"ח). ד נ"א לזמנא (ז"ח).
- מ נ"א ונטה (ז"ח). נ נ"א דהו גליפין (ז"ח) אמסטרדם
- נ"א הו גליפין בחוטרא עביד (דמוסיס ראשוניס).
- ס נ"א עביד (אמסטרדם). ע נ"א ל"ג אחין (קראקא).
- פ נ"א אתעביד (אמסטרדם). צ נ"א מוסיף ברחמי בזע (מוגקאטש).
- ק נ"א בהיא (ז"ח). ר נ"א מוסיף משה (קראקא).
- ת נ"א אחרא (ז"ח). א נ"א ל"ג את (קראקא). ב נ"א (ז"ח). ד נ"א לזמנא (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

משה את ידו, ולא כתוב וישלח משה את ידו, כלומר שנטה מצד אחד.
 (כח) ואי תימא דגליף וכו': שואל אם תאמר שמקודם לכן היה חקוק על המטה נחש עלי צור, מתי היה זה, ומשיב, אלא בסנה נחקק, שכתוב וישליכהו ארצה ויהי לנחש, באותה שעה נחקק נחש עלי צור.
 (כט) ות"ח א"ר יהודה וכו': ובוא וראה, אמר ר"י, רצה הקב"ה ששמותיו שהיו חקוקים במטה יעשו אותות. ולמדנו ב' אותות נעשו בים באותו הצד שנטה משה ברחמים ודין. א' שבקע הים לישראל ב"ב שבילים. ב' שהשיב הים בדין על המצרים, והטביע אותם בתהום. ז"ש וישב ה' עליהם את מי הים. עיין ביאור המאמר בז"ח פרשת בשלח בסלם מאמר נחש עלי צור.
 (ל) מההוא שעתא בעא וכו': מאותה (דפ"י דף רע"א ע"ב)

שעה שרצה להוציא מים. אמר לו הקב"ה, נטה את המטה מצד האחר, דהיינו מן הצד החקוק בו נחש עלי צור. שהם ב' מיני דין (כנ"ל אות כ"ו) שב' אותות נעשו בו בצד זה של המטה, כמו שנעשו בצד האחר של המטה, אות אחד כאן בהכאת הצור ואות אחד במי מריבה. אבל עתה והכית בצור דהיינו רק בדינים דצור, ולא בדינים דנחש, שואל באיזה צור ומשיב בצור הוה היינו הדינים דצור שהיה חקוק על המטה והדינים דנחש לסלק אותם לזמן אחר, דהיינו במי מריבה.
 פירוש. צור הוא בחינת דינים דימין, שהם במסך דמפתחא שבקו אמצעי. ונחש הוא דינים דשמאל היוצאים בעת שהארת החכמה שבשמאל נמשכת ממעלה למטה. וב' מיני דינים אלו נחקק על המטה. וברפידים נעשה האות ע"י הדינים דצור. ובמי מריבה ע"י דינים דנחש.

(לא) אמר רבי אלעזר, מאי דכתיב (ז) קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם. מהו ודברתם. אמר ר' אלעזר, מני ליה ה על נחש, דהא אתעביד בצור, השתא בעי ו דאתעביד נחש, לאשלמא שמוי דקב"ה באילין ז אתין.

(לב) משמע דכתיב ודברתם, ח וכתביב ה וידבר העם באלהים ובמשה, מה כתיב ט בתריה י וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים וגו'. מה נחש חיליה בפומא, אוף הכא כ בפומא.

(לג) ומשה לא ז עבד הכי, אלא ח הכה, נ מחא. ולא אשלים שמא, אלא חזר ס בקדמיתא, בשמא דצור, ושבק ט שמא דנחש. הה"ד, ויך. ולא כתיב, וידבר, כמה דאתפקד ודברתם. * דתנינן, צור למעבד, ונחש למללא. ס ו ויך את הסלע במטהו פעמים חד ז דעבר, וחד השתא.

(לד) תניא, א"ר אלעזר, ק ביה שעתא אשתאר שמא. כלומר דלא אשתלים בהווא ר אות, ש דשביק משה נחש, ולא אשתלים כל שמא. דהא בחד גיסא אשתלים בימא. מגיסא ת אחרא שרי בצור, ולא אשתלים בנחש. אמר ליה קב"ה, א עבדא דשרי שמי ולא אשתלים למעבד ב אתוון, אוף את ג שרית ולא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה נ"א עלי (ז"ח). ו נ"א דיתעביד (ז"ח). ז נ"א אתחן (ז"ח). ח נ"א מוסיף אל הסלע (ז"ח). ט נ"א באתריה (אמסטרום). י נ"א בפומיה (ז"ח). כ נ"א בפומוי (קראקא). ל נ"א עביד (ז"ח). מ נ"א הביה (דפוסים ראשונים). נ נ"א ליג מתא (ז"ח). ס נ"א כקדמיתא (ז"ח). ע נ"א ליג שמא (ז"ח). פ נ"א מוסיף וכתביב (ז"ח). צ נ"א דלשעבר (ז"ח). ק נ"א בה (ז"ח). ר נ"א את (ז"ח). ש נ"א דשבק (ז"ח). ת נ"א אחרא (ז"ח). א נ"א עבדת (ז"ח). ב נא אתין (ז"ח). ג נ"א שריא (אמסטרום).

(ז) (במדבר כ') זהר בראשית א' דף רל"ז ציון ר' ד'.
(ח) (שם כ"א) ז"ח כרך י"ט בשלח דף ז' ציון ס'.
(י) (שם) זהר תרומה דף קל"ד ציון א'. ס (שם כ') ז"ח כרך י"ט בשלח דף ז' ציון ס'.

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

לא עשה כן, אלא הכה הרביץ ולא השלים את השם אלא חזר לעשות את הנס כבתחלה בשם צור, ועזב את הנחש. ז"ש ויך. ולא כתוב וידבר, כמו שנצטוו ודברתם. כי למדנו צור הוא לעשות, ונחש הוא לדבר. וכתוב, ויך את הסלע במטהו פעמים, אחת שעבר, ברפידים בפרשת שמות, ואחת של עתה במדבר צין בפרשת במדבר.

(לד) תניא א"ר אלעזר וכו': למדנו א"ר אלעזר, באותה שעה נשאר השם, כלומר שלא נשלם ע"י אות ההוא של הכאת הסלע, כי משה עזב את הנחש ולא נשלם כל השם מכל צדדיו ובחינותיו, כי בצד אחד של רחמים ודין, נשלם בים, מצד האחר התחיל בצור. ולא נשלם בנחש. אמר לו הקב"ה עשית שיתחיל שמי לעשות נסים ולא השלמת. אף אתה

(לא) א"ר אלעזר מאי וכו': א"ר אלעזר, מה שכתוב קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם. מהו ודברתם א"ר אלעזר, צוה אותו על הנחש, דהיינו שיעשה את הנס מבחינת הנחש, כי כבר עשה הנס בצור בהכאת הצור, עתה צריך שיעשה הנס בנחש, כדי להשלים שמותיו של הקב"ה באלו האותות.

(לב) משמע דכתיב ודברתם וכו': זה שהציווי היה שיעשה הנס בנחש, משמע, כי כתוב ודברתם אל הסלע. וכתוב וידבר העם באלקים ובמשה. מה כתוב אחריו, וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים וגו', מה נחש כחו בפיו דהיינו שנושך בפיו, אף כאן בפה היינו ודברתם.

(לג) ומשה לא עביד הכי וכו': ומשה (דפו"י דף רע"א ע"ב י) דף רע"ב ע"א

תשתלים, (ט) לכן לא תביאו, ד שרית לאפקא לון ה ולא תשתלים לאעלא לון לארעא. לכן לא תביאו א"ר אלעזר ידע לבא ו דמשה בקדמיתא דדחיל כד חמא נחש דכתיב (פ) וינס משה מפניו לבא חמא ולא ידע.

לה) א"ר אלעזר, כתיב (צ) ויעש משה נחש נחושת וישימהו על הנס. על נס לא כתיב, אלא על הנס. ז בעא לאתקנא מה דחסר. א"ל קב"ה, ח כתיב (ק) להקדישני במים, במים ולא בדבר אחר. כשם שהתחלתי במים, בעינא דישתלים בשמי הנס במים. אמר רבי אלעזר, אתרא דחסר לא שלים, ט אבל אתעביד נסא הכא.

לו) א"ר יהושע, כתיב (ר) עשה לך שרף, עשה לך, לתועלתך. עשה לך, י תקין מה דחסרת. ועכ"ז לא תקן אלא ראייה, שהיו רואים בנחש וחיין, אבל לא ג נקדש שמא במים, נ ואשתאר חסר מהשאר. לז) ותקנת בראיה, (ש) ג עלה אל הר העברים וגו' וראה (ט ת) הראיתך בעיניך ושמה לא תעבור. (א) וראית אותה ונאספת אל עמך. ת"ח, ט דאפילו

חלופי גרסאות

ד ג"א מוסיף את בני ישראל (ז"ח). ה ג"א ולא תשלם לאעלאה להון לארעא (ז"ח). ו ג"א לא גריס דמשה (קראקא). ז ג"א בעא לאתקן ולהשלים מה דחסר (ז"ח). ח ג"א מוסיף משה כתיב (ז"ח). ט הכי גריס בזהר חדש ובכל הדפוסים גריס אבל את מגיד נסא חדא (ג"א הכא ג"א הוא קראקא). י ג"א תקן ממה דחסרת (ז"ח). ל ג"א נתקדש (ג"ח). מ ג"א ונשאר (ז"ח) ג"א ונשאתר (דפוסים ראשונים). נ ג"א עלה אל העברים הזה וראה וגו', וראית אותה ונאספת אל עמיך הראיתך בעיניך ושמה לא תעבור. (ז"ח). ס ה"ג בזהר חדש ובכל הדפוסים גריס הנך רואה ול"ג הראיתך. ע ג"א מוסיף דעונשו היה דאפילו ראייה לא תקן כדחוי (ז"ח).

מסורת הזהר

(ט) (שם) ז"ח ל ס"ב ס"ג. (פ) וינס משה מפניו (שמות ד'). (צ) (במדבר כ"א) זהר תרומה דף קל"ד ציון ת'. (ק) (שם כז) ז"ח כרך י"ס בשלח דף ס' ציון כ'. (ר) (שם כ"א) ז"ח כרך י"ט בשלח דף ס' ציון ש'. (ש) (שם כ"ז) זהר תצא דף ל' ציון ח'. (ת) (דברים ל"ד) ז"ח ל' ס"ג. (א) (במדבר כ"ז).

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

המים. היינו שישתלם ע"י חסדים הנקראים מים. אר"א המקום שהחסיר תקונו לא השלים אבל נס נעשה כאן. כלומר שנעשה תקון אחר. (ל) א"ר יהושע כתיב וכו': אר"י, כתוב, עשה לך שרף. למה נאמר לך. היינו עשה לך, לתועלתך. עשה לך תקן מה שחסרת. היינו שיתקן הדינים דנחש. ועכ"ז לא תקן אלא בראיה, שהיו רואים בנחש, וחיה, שראיה ה"ס חכמה, וחיים. אבל לא נתקדש השם במים, שיתגלו שם החסדים הנקראים מים. ונשאר חסר מהשאר, היינו השלימות של החסדים.

(ז) ותקנת בראיה, עלה וגו': וכיון שתקנת הדינים דנחש בראיה, בסו"ה וראה אותו וחי, עלה אל הר העברים וגו' וראה, הראיתך בעיניך ושמה לא תעבור. וראית אותה

אתה תתחיל. להביא את ישראל לארץ, ולא תשלם. ז"ש לכן לא תביאו וגו', התחלת להוציאם, ולא תשלם להביאם לארץ. לכן לא תביאו. א"ר אלעזר, לבו של משה ידע בתחלה, שירא כשראה את הנחש, שכתוב, וינס משה מפניו. לבו ראה ולא ידע, שלא ידע אז שבסבתו של הנחש, לא יוכל להכנס לארץ ישראל. עיין בז"ח פרשת בשלח סלם אות כ' מבואר באריכות.

לה) א"ר אלעזר כתיב וכו': א"ר אלעזר כתוב, ויעש משה נחש נחשת וישימהו על הנס. על נס לא כתוב אלא על הנס. היינו שרצה לתקן מה שחסר, דהיינו תקון דינים דנחש. א"ל הקב"ה, כתוב להקדישני במים, שהם חסדים, ולא בדבר אחר. כשם שהתחלתי במים, אני רוצה שישתלם בשמי הנס של (דפו"י דף רע"ב ע"א)

ראייה, כיון דעבד ראייה בהאי, אשלים פ ליה ראייה. אבל לא אשלים צ שמא במיא, כמו שאר כל שמא.

לח) א"ר יצחק, בשעה ק דאמר קב"ה, ב) לכן לא תביאו, אמר משה, האי חויה לתקלא ר עלמא הוה א"ל, ש משה לאו הכי, דינא ת לחייביא, וחיינ למארי קשוט. א דכתיב ג) וראה אותו וחי באותה שעה ידע משה דרכיו, והצדיק עליו את הדין.

לט) פתח ואמר, ד) הצור תמים פעלו, דא הוא צור ב דקאמרינן. ה) אל אמונה ואין עול, דכתיב ו) וראה אותו וחי. וכתוב, ז) האל תמים דרכו.

מ) אמר ר' חייא, והא תנינן, אל ג גזירת רחמי הוה. כד"א, ח) אל מוציאם ממצרים. ט) אל רחום וחנון. א"ל לאו הכי, דתנינן ד שליט רחמי על דינא. אל בלחודוי ה יכולת ו הוה ליה, ורשותיה ז הוה דיליה. ח מאי יכולת, שלטנותא דאל, אתגבר גזירא דיליה, כד"א, י) יש לאל ידי, ט ורשותא דיליה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

פ ג"א ל"ג ליה (קראקא) ונ"א ראייה ליה (ונציא).
 צ ג"א שמיה (ז"ח). ק ג"א שאמר (ז"ח). ר ג"א
 עלמא הוית (קראקא) ג"א דעלמא הוה (ז"ח). ש ג"א
 קב"ה ול"ג משה (ז"ח). ת ג"א מוסיף הוה (ז"ח).
 א הכי גריס בזהר חדש ובכל הופוסים גריס באותה
 שעה דכתיב וראה אותו וחי. ב ג"א דקא אמרינן
 (ז"ח). ג ג"א הוה ול"ג גזירת רחמי (קראקא). ד ג"א
 דשליט (ז"ח). ה ג"א יכילת (אמסטרדם) וכן בכל
 האות. ו ג"א ג"א הוא ול"ג הוה ליה (ז"ח). ז ג"א ליה (קראקא) ג"א ורשותא הוא דיליה (ז"ח). ח ג"א
 מאי יכולת שולטנותא כלומר שלטנותא (ז"ח). ט ג"א ל"ג ורשותא דיליה (וינציאה) ג"א ל"ג מן ורשותא עד
 אכר (קראקא).

ב) (שם). ג) (שם כא) זהר שלח דף קכ"ה ציון ו'.
 ד) (דברים ל"ב) זהר תולדות דף ל"ז ציון ה'. ה) (שם).
 ו) (במדבר כ"א). ז) (שמואל ב' כ"ב) ז"ח מ"א ט"ג
 ש"א. ח) (במדבר כ"ג) ז"ח כרך כ"א מדרש רות דף
 ס"ז ציון ל'. ט) (שמות ל"ד) זהר ויצא דף ק' ציון ו'.
 י') (בראשית ל"א) זהר ויצא דף קמ"ז ציון ג' ז"ח
 ל' ט"ג.

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

צדוק הדין. הצור תמים פעלו, זהו צור שאמרנו, בסוד נחש עלי צור. שתקן אותו בהכאת הצור ויציאת המים. וע"כ תמים פעלו שנעשה בשלימות כל הפעולה שלא ימותו בצמאון. אל אמונה ואין עול, היינו הדינים דנחש, אינם עול שכתוב וראה אותו וחי. שלאנשי אמת הוא חיים. וכתוב האל תמים דרכו. שפירושו, מה שברא האל דינים דנחש תמים דרכו. מפני שהם דינים לרשעים. אבל לצדיקים הם חיים.

מ) אמר ר' חייא וכו': אר"ח אתה אומר שהאל רומז לדינים דנחש. והרי למדנו, אל הוא גזרת רחמים. כש"א אל מוציאם ממצרים. אל רחום וחנון. אמר לו ר"י אינו כן, כי למדנו, שאל רחום פירושו, ששולט הרחמים על הדין. אבל אל בלבדו, הוא לשון יכולת הוא לו. והרשות הוא שלו. מהי יכולתו ממשלתו

אותה ונאספת אל עמיר. כי משום שתקן הדינים דנחש בראיה, זכה גם הוא לראות את ארץ ישראל. בוא וראה, שאפילו הראיה לא תקן כמו שצריכים משום שלא המשיך חסדים. כיון שעשה ראייה, בסו"ה וראה אותו וחי, השלים לו הקב"ה ראייה שיראה את א"י אבל לא השלים על ידי הנס הזה את שמו במים, שהם חסדים. כמו שאר כל השם. דהיינו התקונים הראשונים, שבקריעת ים סוף, והכאת הצור.

לח) א"ר יצחק בשעה וכו': אמר ר"י, בשעה שאמר הקב"ה, לכן לא תביאו אמר משה, נחש הזה למכשול בשביל העולם הוא. אמר לו הקב"ה, משה, אינו כן דין הוא לרשעים, וחיים לאנשי אמת. שכתוב וראה אותו וחי. באותה שעה ידע משה דרכיו של הקב"ה, והצדיק עליו את הדין.

לט) פתח ואמר הצור וגו': פתח ואמר, (דפו"י דף רע"ב ע"א)

יכולת דעינא בישא. א"ל והא כתיב (כ) האל הגדול הגבור. אל גדול, נצחא. אל בלחודוי נצחא.

(מא) כ נהדר למילי קדמאי, וכתיב (ל) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט, הא צור, (מ) אל אמונה ואין עול (נ) נחש עלי צור. וכתיב (ס) האל יעות משפט, (ס) משום דאורחיה דנחש לאסטאה אורחיה. לכך כתיב ואין עול. האל יעות משפט, ח"ו. א"ר אלעזר, היינו דכתיב (ע) אשמעה מה ידבר האל, (נ) וגו'. (מב) (פ) וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו כד"א, (צ) מטה משפט מטה כלפי חסד. א"ר יוסי, שני מטות היו, אחד של משה וא' של הקב"ה. (ע) מאי משמע. דכתיב (ק) ומטה האלהים.

(מג) דתנינן, (פ) בשעה שהיה נוטל משה המטה, (צ) ברשותו היה, כאלו שלו. (ק) הה"ד, (ר) ויקח משה את מטה האלהים (ר) בידו. כיון דאמר ויקח משה, איני יודע שלקחו בידו. אלא מהו בידו. ברשותו, ביכלתו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י ה"ג בוזהר חדש ובכל הדפוסים גריס כאן כד"א יש לאל ידי. כ הכי גריס הסולם בזהר חדש. ג"א כתוב נהדר למילי קדמאי אחד עלי צור (בכל הדפוסים). ל ג"א מוסיף עול וגו' (ז"ח). מ הכי גריס בזהר חדש ובכל הדפוסים לא גריס מן משום עד ח"ו. נ ג"א ה' ול"ג וגו' (ז"ח). ס ג"א ל"ג מטה משפט (ז"ח). ע ג"א ל"ג מאי (ז"ח). פ ג"א בשעתא (ז"ח). צ ג"א היה כאלו היה ברשותו וביכלתו (ז"ח) (ביכלתו קראקא). ק ג"א ל"ג מן הה"ד עד סוף האות (קראקא). ר ג"א ודאי שבידו לקח אלא מהו בידו ברשותו כאלו היא שלו (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

שלצדיקים הוא שלום. ומביא דין על הרשעים, כדי שהצדיקים והחסידים יראו, ואל ישובו לכסלה. (מב) וישלח ידו ויחזק וגו': וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו. הוא כש"א מטה משפט לשון נוטה, מטה כלפי חסד. א"ר יוסי ב' מטות היו, אחד של משה, ואחד של הקב"ה. מאין משמע זה. שכתוב, ומטה האלקים. פירוש. מטה האלקים הוא מבחינת מלכות שנקראת אלקים. ומטה משה הוא מבחינת ז"א. כי משה הוא מרכבה לז"א. (מג) דתנינן בשעה שהיה וכו': שלמדנו בשעה שהיה משה לוקח המטה, ברשותו היה כאלו הוא שלו. ז"ש ויקח משה את מטה האלקים בידו, כיון שאמר ויקח משה, אין אני יודע שלקחו בידו. אלא מהו בידו. ברשותו וביכלתו. כלומר שנתעלה מבחינת מלכות לבחינת ז"א.

ממשלתו של אל, שהתגברה וניצחה את הגזירה שלו. כש"א יש לאל ידי. שפירוש, דשותו ויכלתו לעשות עין רע שהיתה ללבן. וידו פירוש רשותו. א"ל, והרי כתוב האל הגדול הגבור. וגדול הוא שם של חסד. ומשיב, אל גדול פירושו נוצח. וכן אל בפני עצמו פירושו נוצח.

(מא) נהדר למילי קדמאי וכו': נחזור לדברים הראשונים, וכתוב הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט. הנה צור. אל אמונה ואין עול. הנה נחש עלי צור. (כנ"ל אות ל"ט) וכתוב האל יעות משפט. היינו משום שדרכו של הנחש לשטות דרכיו, לכך כתוב אל אמונה ואין עול. כי חס ושלום שהאל יעות משפט. אלא שהוא מביא דינים על הרשעים, אבל לצדיקים הוא חיים. א"ר אלעזר היינו שכתוב אשמעה מה ידבר האל ה' כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה. כלומר, (דפו"י דף רע"ב ע"א)

(מד) ש ואמר רבי יוסי, ברשותו של משה היה, עד שהוקם המשכן. כיון שהוקם המשכן, ת חזר המטה לפני העדות, ומשה היה נוטלו לעשות בו נסים. הה"ד, (ש) ויקח משה את המטה מלפני ה', כיון שלקחו, הרי הוא ברשותו, וכשלו היה.

מה) אמר רבי יהושע, אותו המטה של סנפירינון. ומששת ימי בראשית א נברא. כמה דתנינו, והמכתב והמטה. רבי יהודה אומר של עץ היה.

מו) מאן דאמר של סנפירינון היה, דכתיב (ת) כמראה אבן ספיר דמות כסא, וכתיב (א) ומטה האלהים. ומאן דאמר ג של עץ היה, דכתיב (ב) ויורהו ה' עץ ד וגר.

מז) ג שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. אמר קב"ה, מכאן הרי חק ומשפט לעשות נסים. חק ומשפט, ה דכתיב (ד) נחש עלי צור. ושם נסהו, משום דכתיב, ה) וימתקו המים. ד"א, אמר קב"ה, מכאן ולהלאה חק ומשפט, שלא יהא נקדש, אלא במים ו שנמתקו.

מח) א"ר יהודה, כתיב (ו) כי מרים הם, מכאן שנינו, יש מים עכורים, ויש מים צלולים, ז יש מים מרים, ויש מים מתוקים. (ז) ויצעק אל ה', למה צעק.

מסורת הזהר

ש נ"א אמר (אמסטרדם). ת נ"א החזיר (ז"ח). א נ"א אתברי (ז"ח). ג נ"א ל"ג של (ז"ח). ד נ"א מוסיף וישלך אל המים וגו'. ה הכי גרים בזהר חדש ובכל הדפוסים מוסיף נחש עלי צור דכתיב. ו נ"א שמתקו (הדפוסים הראשונים). ז נ"א ויש מים מתוקים ויש מים מרים (ז"ח).

(במדבר כ') ז"ח ל' ט"ג. ת) (יחזקאל א') זהר נח דף צ"ב ציון ה'. א) (שמות ד'). ב) (שם ט"ו) ז"ח כרך י"ט וישב דף ט' ציון ת'. ג) (שם). ד) (משלי ל'). ה) (שמות ט"ו). ו) (שם) זהר בראשית א' דף רכ"ג ציון א'. ז) (שם).

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

הוא לומד, משכתוב ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וגו'. שהוא היה המטה כמו שמפרש והולך.

מז) שם שם לו וגר': שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. אמר הקב"ה מכאן ולהלאה, הרי חק ומשפט לעשות נסים. חק ומשפט היינו שכתוב נחש עלי צור. החזקקים במטה, ושם נסהו, משום שכתוב וימתקו המים. דבר אחר, אמר הקב"ה מכאן ולהלאה, חק ומשפט שלא יהיה נקדש שמו יתברך אלא במים שנמתקו.

מח) א"ר יהודה כתיב וכו': אר"י, כתוב כי מרים הם, מכאן שנינו יש מים עכורים, ויש מים צלולים. יש מים מרים, ויש מים מתוקים. ויצעק אל ה', למה צעק, מכאן, שהיה בצער באותה שעה, על המים המרים. א"ל הקב"ה, משה, הנחש שנהפך ממטה בסנה, עתה צריכים לחקוק אותו בצור. ושניהם הנחש והצור, עמדו על המים המרים להמתיקם.

ואותה

(מד) וא"ר יוסי ברשותו וכו': ואר"י ברשותו של משה היה עד שהוקם המשכן. כיון שהוקם המשכן, החזיר המטה לפני העדות, ומשה היה נוטלו לעשות בו נסים. ז"ש, ויקח משה את המטה מלפני ה', כיון שלקחו הרי הוא ברשותו, וכשלו היה.

מה) אמר רבי יהושע וכו': אר"י, אותו המטה של סנפירינון היה, דהיינו של אבן ספיר, ומששת ימי בראשית נברא, כמו שלמדנו (בבא בתרא ע"ד): והמכתב והמטה. ר' יהודה אומר של עץ היה. פירוש. המטה מבחינת מלכות היה של אבן ספיר, כי מלכות נקראת אבן ספיר. ומטה של ז"א היה של עץ כי ז"א נקרא עץ.

מו) מאן דאמר של וכו': מי שאומר שהמטה היה של סנפירינון, הוא לומד משכתוב כמראה אבן ספיר דמות כסא. וכתוב ומטה האלקים. וע"כ המטה הוא של אבן ספיר, כמו הכסא שה"ס מלכות. ומי שאומר עץ היה, (דפו"י דף רע"ב ע"א)

מכאן שהיה בצער באותה שעה, אמר לו, **ח** משה, הנחש שנהפך בסנה, עכשיו אצטריך לחקקא ליה בצור, ותרווייהו עמדו על המים המרים **ט** ואותה שעה אתחקק צור בנחש, שהיה בו קודם. (הה"ד, **ח**) שם שם לו חק ומשפט.

(מט) כד אתא רבי. אבא - אתי * שאילו קמיה. אמר להו, שפיר קאמר רבי יהודה, והכי **כ** הוא. ואנא אצטריך לגלאה רזא דמלה, **ל** והא חזינא דר' יהודה גלי לה.

(ג) אלא אמר קב"ה למשה, משה, השתא במצרים היה המטה של אהרן, לדחות הקש, השולט על **נ** ישראל במצרים. אבל כשיצאו ממצרים, כמה **ס** מקטרגי מזמני על ישראל, לדחותם בים. כמה מים מרים **ע** נודמנו וקטרגו. (נא) באו לים, בא רהב שרו של מצרים, ושל ים, אמר **פ** קב"ה למשה, (ס) הרם ונטה ידך. כיון דאמר הרם את מטך, מהו ונטה את ידך. אלא הרם את מטך **צ** נגד רהב שרו של מצרים. באו למרה, כמה מים מרים נודמנו אצלם, ונצטער משה וצעק, הדא הוא דכתיב **י** ויצעק אל יי'.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ח (שם). **ט** (שמות י"ד). **י** (שם ט"ו). **כ** נ"א חזא (קראקא). **ל** נ"א הא (ז"ח). **נ** נ"א המצרים (דפוסים ראשונים). **ס** נ"א מקטרגים מזומנים (ז"ח). **ע** נ"א ל"ג מן נודמנו עד נודמנו (קראקא) נ"א נודמנו אצלם כמה מים רעים יקטרגו בהם (ז"ח). **פ** נ"א הקב"ה משה (ז"ח). **צ** נ"א נגד שרו של ים ול"ג נגד רהב שרו של מצרים (ז"ח).

מעלות הסולם

שאמר נחש עלי צור

(מט) כד אתא ר' וכר': כשבא ר' אבא, באו ושאלו לפניו פירוש הכתוב, אמר להם. יפה אמר ר' יהודה וכך הוא. ואני צדיך לגלות ולבאר סוד הדבר. כי אני דואה שר' יהודה גילה אותו, וצריכים לבארו.

(ג) אלא אמר קב"ה וכר': אלא, אמר הקב"ה למשה, משה, עתה במצרים היה המטה של אהרן מספיק לדחות הקש דהיינו הקליפות הקשות, השולט על ישראל במצרים. אבל כשיצאו ממצרים, כמה מקטרגים מזומנים על ישראל, לדחותם בים. כמה מים מרים נודמנו וקטרגו.

(נא) באו לים בא וכר': ומפרש, באו לים בא רהב שרו של מצרים, ושל הים, אמר הקב"ה למשה, הרם את מטך ונטה ידך. שואל: כיון שאמר הרם את מטך, מהו ונטה את ידך. ומשיב, אלא, הרם את מטך, נגד רהב שרו של מצרים, להכניעו. באו למרה, כמה מים מרים נודמנו אצלם, ונצטער משה וצעק ו"ש ויצעק אל ה'.

אל

ואותה שעה נחקק צור בנחש שהיה בו קודם. ז"ש שם לו חק ומשפט.

פירוש הנחש הוא הדינים שבקו השמאל, הנמשכים עם הארת ג"ר דחכמה דשמאל, ונקראים דינים דכורא. וצור הוא הדינים שבקו ימין, המבטלים את ג"ר דשמאל, והם סותרים זה את זה. וחסרון המים נמשך מדינים דנחש המקפאים את המים שהם חסדים בסוד ולא היה מים לעדה. ומרירות המים נמשכת מן הדינים דצור המסלקים את הארת ג"ר דחכמה שהם דינים דנוקבא מבחינת המסך. ואחר שצעק משה אל ה' כי לא ידע איך להתגבר ולהרחיק את המרירות מן המים. אמר לו הקב"ה, שצריכים עתה לעורר את הדינים שבקו השמאל שנקראים נחש והם סותרים את הדינים דצור. ואז ימתקו המים. אמנם לא בשיעור גדול שיבטלו את המים לגמדי, אלא בשיעור שיהיו נשירים שניהם. וז"ס חק ומשפט: חק ה"ס הצור הנמתק ע"י הנחש. ומשפט ה"ס הדינים דנחש המתקנים ע"י הצור. (עיי' בז"ח בשלח בסלם אות ל"ה). (דפ"י דף רע"ב ע"א י' דף רע"ב ע"ב)

(נב) א"ל קודשא בריך הוא, משה, הרי לך עצה בזה, השלך המטה אצלם, ויתחקק כ) נחש עלי צור, שניהם ש ביחד ת וינצלו. הדא הוא דכתיב, (ז) ויורהו ה' עץ א וישלך אל המים. עץ, ב כמה דאתמר, (ח) מקום שיפול העץ, שהוא עצה. וישלך אל המים. וכתיב (י) שם שם לו חק ומשפט, (ט) נחש עלי צור. ושם נסוהו עטרהו בנסים. אמר קב"ה, מכאן ולהלאה, הרי לך שיעמוד אצל המים, הרי לך ד להתקדש שמי במים.

(נג) כשבאו לאלים, באו המים לקטרג ה בהם, אמר קב"ה, ו במקום הזה אין צריך מטה, הרי יעקב שהוא ו אילן בשבעים נפש, והוא (ע) שבעים תמרים, ושתיים עשרה עינות מים, שנים עשר שבטים ה בשבעים עמודים. וי"ב שבטים ט זכותם יגן עליכם, במקום הזה שנקרא אילן, והוא אלים. כד"א (פ) כי יבשו מאילים אשר חמדתם.

(נד) מיד (צ) ויחנו שם על המים, י במקום הזה שנקרא אילן, והוא אלים. משמע דכתיב על המים. כ ומשמע דכתיב (ק) שם שם לו, ולא במקום אחר. ושם שלטו בני ישראל על המים, ולא הוצרך המטה. מכאן ולהלאה, אצטריך המטה בנחש עלי צור, אצל המים.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ר נ"א ונתחקק (אמסטרדם). ש נ"א בידך (דפוסים ראשונים). ת הכי גרים בזהר חדש ובכל הדפוסים גרים ויצילו וינצלו נ"א ויצילו (דפוסים ראשונים). א נ"א ל"ג וישלך אל המים (ז"ח). ב נ"א ל"ב מן כמד"א עד וישלך. ד נ"א שיתקדש (ז"ח) נ"א שיקדש (קראקא). ה נ"א עליהם (ז"ח). ו נ"א מוסיף מטה ט הכי גרים בזהר חדש ובכל הדפוסים לא גרים מן משמע דכתיב (ז"ח). כ נ"א משמע (אמסטרדם).

כ) (משלי ל'). (ז) (שמות ט"ו). (ח) (קהלת י"א) ז"ח כרך כ' פרשת כי תבא דף ר' ציון ל'. (י) (שמות ט"ו). (ט) (משלי ל'). (ע) (שמות ט"ו) זהר בשלח דף קי ציון ת'. (פ) (ישעיה א') זהר בשלח דף צ"א ציון ז'. (צ) (שמות ט"ו). (ק) (שם).

במקום (ז"ח). ז נ"א האילן (ז"ח). ח נ"א כשבעים (ז"ח). זכותם עד כד"א. י נ"א ל"ג מן במקום הזה עד

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

מתוך הדינים שבצור. אמר הקב"ה במקום הזה אין צריך מטה, כדי לחקוק הנחש בצור ולבטל את הדינים שלו. הרי יעקב שהוא האילן בשבעים נפש, שירדו למצרים. והוא סוד שבעים תמרים ושתיים עשרה עינות מים. ה"ם שנים עשר שבטים, שהם כנגד שבעים עמודים שבז"א. בסוד השם ע"ב, שהוא ע' סנהדרין וב' עדים. וכנגד י"ב שבטים שבמלכות, המקבלים מ"ב צרופי הו"יה שבז"א. זכותם תגן עליכם במקום הנה שנקרא אילן ע"ש יעקב, שהוא אלים. כש"א כי יבשו מאילים אשר חמדתם.

(נד) מיד ויחנו שם וגו': מיד ויחנו שם על המים. במקום זה שנקרא אילן והוא אלים. ולא פחדו. זה שלא פחדו, משמע משכתוב על המים, דהיינו בלי יראה מקטרוג שלהם. ומשמע

(נב) א"ל קב"ה משה וכו': א"ל הקב"ה משה, הרי לך עצה בזה. השלך המטה אל המים, ויחקק נחש עלי צור, שניהם ביחד (כנ"ל אות מ"ח) וינצלו. ז"ש ויורהו ה' עץ וישלך אל המים. עץ, כמ"ש מקום שיפול העץ שפירושו, שהוא עצה. וישלך אל המים כמו שנצטווה, וכתוב שם שם לו חק ומשפט שפירושו, שנחקק נחש עלי צור. (כנ"ל אות מ"ח) ושם נסוהו היינו שעטרהו בנסים. אמר הקב"ה מכאן ולהלאה, הרי לך שיעמוד אצל המים, שהוא הצור שע"י יצאו מים. הרי לך להתקדש שמי במים. דהיינו ע"י חקיקת הנחש בצור שמעביר את הקליפות ממנו, ומתקדש השם.

(נג) כשבאו לאלים באו וכו': כשבאו לאלים, באו המים לקטרג עליהם, דהיינו (דפו"י דף רע"ב ע"ב)

נה) באו ל לחורב, באו המים לקטרג, אמר ליה קב"ה, ה) והכית בצור. המטה נ) אצטריך הכא, והכית לאלו באותו צור, ולא בנחש. אמר משה, יתיר אצטריך הכא, אנא חמי מים ם דבעי לשטפא. אמאי, הנני עומד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור.

נו) אמר קב"ה למשה, עדיין במריבה עתידין המים לקטרג יותר, שהם מים עכורים רעים ם וזידונים, ויזדווגו בהם ף ישראל בגלוי לעיניהון ז) ואותה שעה אצטריך המטה, והתיר עליהם הנחש בגלוי ק) לעיניהם. ר) דבר שנזדווגו בהם בגלוי.

נז) ת"ח, הכי חמא דוד, דכתיב, ש) לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם. אדם, זה פרעה. ת) אזי עבר על נפשנו המים הזידונים, כדאמרין. וכתוב א) נפשנו כצפור נמלטה מפח ש) יוקשים.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ר) (שם י"ז) זהר תזריע דף י"ד ציון נ"י. ש) (תהלים קכ"ד) ז"ח ל' ט"ד. ת) (שם) זהר נח דף ל"ה ציון א. א) (שם) ז"ח כרך י"ט בשלח דף ט"ו ציון ב'. להקדישני במים לעיניהם מהו לעיניהם בגלוי כדבר שנזדווגו בהם בגלוי ז"ח. ר) ג"א כדבר ז"ח) ג"א כבר (קראקא). ש) ג"א מוסיף יוקשים וגו' ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

ותאחז בישראל. ואותה שעה נצרך המטה. ותתיר עליהם הנחש בגלוי לעיניהם. דבר שנזדווג בהם בגלוי. כלומר כמו שכח הדין הטמון במים נתגלה ונתאחז בישראל בגלוי, אף אתה תתיר הדינים של הנחש בגלוי ואז יהיה גמר התקון.

נז) ת"ח הכי חמא וכי: בוא וראה, כך ראה דוד, שכתוב, לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם. אדם: זה פרעה. אזי עבר על נפשנו המים הזדונים. הם כמו שאמרנו (לעיל אות מ"ח) וכתוב נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים.

פירוש, כחו של פרעה היה בדינים דשמאל. (עיין בסלם לך מאמר ויהי כבא אברם מצרימה) ואז עבר עלינו המים הזדונים, דהיינו המים המרים. הבאים בסיום הדינים דשמאל. נפשנו כצפור נמלטה וגו' ע"י התקון של נחש עלי צור. והיינו מ"ש ויצאו אל מדבר שור. הוא דינים דשמאל, כי שור הוא לשון ראייה. הרומזת על חכמה ושמאל שמרוב הדינים שבה נעשה למדבר, ובסופו ויבואו מרתה. מחמת הדינים דצור, ואז הורה ה' עץ. שה"ס התקון של נחש עלי צור וימתקו המים. בסוד הפח נשבר ואנחנו נמלטנו.

ומשמע שכתוב במרה שם שם לך, שמורה, ולא במקום אחר. ושם באלים, שלטו בני ישראל על המים, ולא הוצרך המטה. אבל מכאן ולהלאה נצרך המטה בנחש עלי צור, אצל המים.

נה) באו לחורב באו וכי: באו לחורב, באו המים לקטרג, והיינו מתוך הדינים דקו שמאל שהמים נקפאים, ואין מים לשותות. אמר לו הקב"ה והכית בצור. כאן צריכים את המטה והכית לאלו הדינים באותו צור. היינו בדינים דמסך המבטלים הארות ג"ד דחכמה שבשמאל, ואז יוצאים המים מקפיאתם. ולא בנחש כי דינים דנחש מקפאים המים, וכאן היו צריכים לפתוח המים, שאינם נפתחים אלא בצור. אמר משה, כאן צריכים יותר מהכאת הצור, אני רואה שהמים רוצים לשטוף, כלומר שכח הדין הטמון בהם עתיד להתגלות. ולמה אתה אומר הנני עומד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור.

נו) אמר קב"ה למשה וכי: אמר הקב"ה למשה, עדיין במי מריבה עתידים המים לקטרג יותר, שהם מים עכורים רעים וזדונים, ויזדווג בהם ישראל בגלוי לעיניהם, כלומר ששם יתגלה כח הדין שבמים בגלוי (דפו"י דף רע"ב ע"ב)

(נח) א"ר אבא, ת מה ראה משה באותה שעה, שלא עשה בנחש. אלא
 ישראל היו דוחקים למשה, תנה לנו מים, נתייעץ א ואמר, קב"ה אמר לי ב עמוד
 בנחש, ואנא חמי דאין גזירה לנחש במים, ג אלא בעפר. ד אמר ר' יהודה מהכא,
 (ב) ועפר תאכל כל ימי חיך, ה משמע דעפר ייכול כל יומי, אבל לא במיא,
 וישראל דחקין לי, ואע"ג ו דיתעביד ניסא, ז לא יתעביד באתר דא, אלא ח כד,
 אתחקק ט בעפרא, ולא במיא. דכתיב, (ג) וישליכהו ארצה ויהי לנחש. וצור בדא
 אתחקק במיא, במרה, וכבר עבד ניסא י בהאי, דאתעביד זמנא אחרא. כ דכתיב,
 (ד) וידך את הסלע במטהו פעמים. אמר ליה קב"ה, משה, (ה) יען לא האמנתם בי
 להקדישני, דחשבתון דלא יכיל נחש במים, (ו) לכן לא תביאו ז ע"כ.

מאמר רזין דעינין

(נט) ו תלת דלא נ עברין האי איהו באת פ', ואת א', וכולא ע פ"א
 באשלמותיה. את ר' לית ביה כלל.
 (ס) שיערוי אוכמין, תליין, ולא שעיעין. דא איהו בר נש דשתיק תדיר.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ב (בראשית ג') זהר נח דף ק"ו ציון ב'. (ג (שמות
 (ד'. (ד (במדבר כ'). (ה (שם. (ו (שם).
 (ז"ח). ה ג"א משמע דעפרא ייכול ושיצי כל יומי אבל במיא לא (ז"ח). ו ג"א דיעביד (ז"ח). ז ג"א לא
 יעביד אלתר (קראקא). ח ג"א ל"ג כד אתחקק (קראקא). ט ג"א מוסיף אתחקק בעפרא (ז"ח). י ג"א מוסיף טב
 דאעביד בהאי (ז"ח). כ ג"א מיד ול"ג דכתיב (ז"ח). ל ג"א ל"ג ע"כ (ז"ח) בדפוסים ישנים כתבו ע"כ פ"א שרשת
 המטה ונ"א מוסיף ומטך אשר הכית בו את האור כו' מ"ט משום דמחקק בניסין הוה ושמא קדישא עלאה
 דשימא ביה (ז"ח). מ בדפוסים ישנים כתוב כאן שייך לדף פה ע"א על תיבת עכ"מ תמצא בז"ח דף נו ע"ב.
 סימן ז: וזה סיומו. נ ג"א עברון (ז"ח) ג"א עבדין (קראקא). ע ג"א בא' (קראקא אמסטרדם).

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

אמר לו הקב"ה, משה, יען לא האמנתם בי
 להקדישני, שחשבתם שלא יוכל הנחש להיות
 עם מים לכן לא תביאו. ועיין בסלם סוף
 פרשת בשלח תשלום הענין.
 (נט) ותלת דלא עברין וכו': זהו המושך
 מרזי דרזין שבוהר פרשת יתרו את רל"ד.
 וזהו התחלת הענין. עיינין אוכמין וכו':
 עינים שחורות וגבות עיניו גדולות, דהיינו
 השערות שעל העינים, שיש בהן הרבה שערות
 אלו על אלו. ואלו העינים השחור והירוק
 הולכים בתוכן, והירוק שקוע יותר. לזה יש
 לו חמשה קוים במצח. שנים העוברים מצד
 אל צד. ותלת דלא עברין, ושלושה קוים
 שאינם עוברים מצד אל צד, זהו באות פ',
 ואות א' והכל הוא פ"א במילואה, שהיא פ'
 ואל'. אות ר' אין בו כלל.
 (ס) שיערוי אוכמין תליין וכו': אם
 שערותיך

(נח) א"ר אבא מה וכו': אמר ר"א מה
 ראה משה באותה שעה במי מריבה, שלא
 עשה בנחש כמו שנצטווה, ומשיב, אלא, ישראל
 היו דוחקים למשה, תנה לנו מים, נתייעץ
 וזו דוחקים למשה, הקב"ה אמר לי לעמוד בנחש.
 ואני רואה שאין כח לנחש במים. אלא בעפר.
 ר' יהודה אמר מכאן משמע ועפר תאכל כל
 ימי חיך, משמע דעפר יאכל כל ימיו, אבל
 לא במים, כי על מים הוא מביא קפאון,
 וישראל דוחקים אותי, לתת להם מים, ואע"פ
 שיעשה נס. לא יעשה במקום הזה, אלא בגמר
 התקון, כי משה ראה אשר עדיין לא הגיע
 זמנו. אלא כשגחקה המטה, בעפר נחקק בנחש,
 ולא במים, שכתוב וישליכהו ארצה ויהי לנחש.
 וצור נחקק בזה במים, במרה, וכבר נעשה
 נס בזה במים, בחורב טוב שאעשה גם בפעם
 אחרת, שכתוב וידך את הסלע במטהו פעמים.
 (דפו"י דף רע"ב ע"ב)

אבל פקחא איהו, מאריה דלישנא בישא, מלוי ברוגזא, פום ממלל רברבן, אצלח ולא אצלח, מארי קטטה בביתה, לא חייש ליקרא דבר נש, חד בפומיה וחד בלביה, הפכפך בלישניה. גבינין דיליה סומקין זעיר.

סא) פ ואי קמיטא תחות עיניה רב ז אזיל עד חוטמא מסטר ימינא, ותרין תחותיה, חד מנייהו זעיר ק מאחרא, דא שכיב בנדה מיומין זעירין, וחוביה רשים ביה רשימין ר אלין.

סב) בין כתפוי אית ליה רושם חד, וד' שערין ביה, חד מנייהו באמצעיתא רב ותלי, וג' אחרנין זעירין. ועד לא הוה עבירה דא, ש הוה תלת זעירין, וחד דאתרשים ביה דקיק ת וזעיר מכלהו. ההוא רושם הוה ביה מקדמת דנא אוכם, ואינון שערין חורין כלהו. השתא לאו הכי, אלא רושם אוכם, וחד סומקא א ברשימו דטולפחא באמצעיתא. ב וההוא שערא דאתרבי בין אחרנין, רישיה סומק, ג ושארא חיוור. אי תב בתיובתא, תשכח בעיניה ימינא חד חיוורא, חיוור גו ההוא אוכמא.

סג) במצחיה ג' שרטוטין עברין, ותרין דלא עברין, ההוא רושם אוכם, וסחרניה חוטא סומקא, ובגו ההוא חוטא חד שערא דקיק * זעיר ותלת שערין באמצעיתא, כולהו כחדא. זעירא יחכם באורייתא, ו יולף, ולא יצלח בעובדוי. סד) ואי ירוקא דעינא לא ז יצטבע כ"כ, ועינוי אוכמין, וחד חוטא סומק

חלופי גרסאות

פ הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס ואית קימטא. ז ג"א ואזיל (ז"ח). ק ג"א מאחרא (ז"ח). ר ג"א ל"ג אלין (קראקא). ש ג"א הו (ז"ח). ת ג"א וזעירין (קראקא). א הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס ברשימו וטלפחא ול"ג דטולפחא. ב ג"א והוא (ז"ח). ג ג"א ודאשתאר חויר (ז"ח). ו ג"א מוסיף אי יולף (רפוס מונקאטש). ז ג"א מצטבע (קראקא).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעינין

מקודם לכן, מטרם שחטא, היה שחור, והשערות היו כלן לבנות. עתה אחר שחטא, אינו כן, אלא יש לו רושם אחד שחור, ואחד באמצע אדום כעדשה, והוא שערה הגדלה בין אחרות, ראשה אדום, והנשאר לבן. אם חזר בתשובה תמצא בעין ימינו רושם לבן אחד, לבן בתוך השחור.

סג) במצחיה ג' שרטוטין וכר': במצחו יש ג' קוים העוברים מצד אל צד, ושנים שאינם עוברים, ההוא רושם הנ"ל הוא שחור, ומסביבו חוט אדום, ובתוך אותו חוט יש שעררה אחת דקה וקטנה, וג' שערות באמצע, כלן כאחת, אדם זה יחכם מעט בתורה אם ילמד, ולא יצלח במעשיו.

סד) ואי ירוקא דעינא וכר': ואם הירוק שבעין לא נצטבע כל כך, ועינוי שחורות, חוט אחד אדום קטן עובר בין הצבעים האלו, אז

שערותיו שחורות ותלויות, ואינון חלקות, זהו אדם השותק תמיד. אבל הוא נבון, בעל לשון הרע, דבריו הם ברוגז, פה שלו מדבר גדולות, מצליח, ואינו מצליח, בעל מריבה בביתו, אינו דואג לכבוד בני אדם, אחד בפה ואחד בלב. הפכפך בלשונו, הגבות שלו אדומות מעט.

סא) ואי קמיטא תחות וכר': ואם יש לו קמט גדול תחת עינו, והולך עד החוטם שמצד ימין, ושני קמטים תחתיו, שאחד מהם קטן מהאחר, זה שכב עם נדה מימים מועטים, ועונו רשם בו רשימות אלו.

סב) בין כתפוי אית וכר': בין כתפוי יש לו רושם אחד, וד' שערות בו, שאחת מהן שבאמצע, היא גדולה ותלויה, וג' האחרות הן קטנות, ומטרם שהיתה לו עבירה זו הנ"ל, היו לו ג' שערות קטנות, ואחת שנתרשמה בו דקה וקטנה מכלן. הרושם ההוא שהיה בו (דפו"י דף רע"ב ע"ב *) דף רע"ג ע"א)

זעיר, אעבר בין אינון גוונין, כדין איהו באת פ' בשלימו, ובאות ט ר' בלחודוי.
 (סה) במצחיה תשכח שית שרטוטין, תלת עברין, ותלת לא עברין.
 שעריה תקיף ולא כ"כ, תלי ולא תלי, האי איהו בשלימו לכל בר נש. קמצין
 איהו, לית ביה חידו, ואפילו בחדווא לא י אתחדי, כ בדוונא ל חזי.
 (סו) אטיס אודניה שמאליה. ח שינוי אית תלת רברבין מלעילא.
 נ ויהבין לון דוכתא, אינון דלתתא. מהימנא איהו, ולא כ"כ.
 (סז) אנפוי אריכין, ולא שפירין, קליה כאתתא, ומילוי כאתתא, מקנח
 פומיה במלוי, אפתח אצבעאן דידי במלוליה, כד אזיל אקדים ליה בליתא
 דפרסאי, דלא יחוב ב"נ לגביה. עליה כתיב ז) כי תועבה היא לפני ה'.
 (סח) עינין ירוקין, ואילין סימנין ביה, ואנפוי אריכין שפירין, שערוי
 אוכמין ומריטין מלעילא ס ברישא, רישיה רב, כד אזיל כפיף רישיה, קריצין
 דעיניו כקדמאה. ע עלייהו כתיב, ח) מנע רגלך מנתיבתם.
 (סט) עינין רברבין וירוקין, דא איהו בתרין אתוון, פ ר' פ"א חד יחידא,
 וחד בשלימו. במצחוי שרטוטא, דאזיל ועבר מסטר לסטר, ותלת אחרנין אית
 דלא עברין, מצחיה רב. קריצין דעל עינוי לא רברבין. בדיקניה שערא טפי
 צ דא באנפוי שפירו סומק, שעריה שעיע, ולא כ"כ.

תלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (דברים כ"ד) ז"ח כרך כ' יתרו דף ג"ו ציון ת'.
 (ח) (משלי א') ז"ח כרך כ' יתרו דף ג"ו ציון א'.
 ט ג"א ד' (קראקא). י הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים
 גריס חזי ג"א אתחזי (ח"צניא). כ ג"א בדיונא (קראקא).
 ל ג"א אתחזי (ז"ח). מ ג"א בשינוי (ז"ח). נ ג"א
 דהיבון (ז"ח). ס ג"א ברישיה (ז"ח). ע ג"א עליה (ז"ח). פ הכי גריס בזהר חדש ובכל הדפוסים גריס
 ר' ס"א וליג ר' ס"א. צ ג"א ואנפוי ולא גריס דא באנפוי (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רוין דעינין

מנקה פיו דברו. פותח אצבעות ידיו. בדברו.
 כשהולך, הוא מקדים לפניו חתיכת וילון,
 שלא יתחכך בו אדם. עליו כתוב, כי תועבה
 היא לפני ה'.
 (סח) עינין ירוקין ואילין וכו': אם
 העינים הן ירוקות, ואלו הסימנים הנ"ל בו,
 ופניו ארוכים יפים. שערותיו שחורות והן
 מרוטות למעלה בראשו. ראשו גדול, וכשהולך
 כופף את ראשו. גבות עיניו הן כבאיש הקודם
 דהיינו שהן גדולות, עליו כתוב מנע רגלך
 מנתיבתם.
 (סט) עינין רברבין וירוקין וכו': עינים
 גדולות וירוקות, זה הוא בב' אותיות, ר' ופ"א.
 אחת לבדה דהיינו ר', ואחת במלוי, דהיינו
 פ"א. במצחו יש קו אחד, ההולך ועובר מצד
 לצד, ויש ג' קוין אחרים שאינם עוברים.
 מצחו גדול, השערות שעל עיניו אינן גדולות.
 בזקנו

אז הוא באות פ"א במלוי, ובאות ר' בלבדה
 בלי חלוי.
 (סה) במצחיה תשכח שית וכו': במצחו
 של האדם הנ"ל, תמצא ששה קוים, ג' עוברים
 מצד אל צד, וג' אינם עוברים. שערותיו
 חזקות ואינן כל כך, תלויות, ואינן תלויות,
 אדם זה הוא בשלום עם כל אדם. הוא קמצן.
 אין בו שמחה ואפילו בזמן שמחה אינו שמח.
 ונראה כשרוי ביגון. בדוונא פירושו ביגון כי
 תרגום ביגון הוא בדוונא. (בראשית מ"ב ל"ח).
 (סו) אטיס אודניה שמאליה וכו': אם
 און שמאלו אטומה, בשינוי יש שלש שינוים
 גדולות מלמעלה, ונותנות להן מקום לגדל
 עליהן אותן השינוים שלמטה. נאמן הוא ולא
 כל כך.
 (סז) אנפוי אריכין ולא וכו': פניו
 ארוכים ואינם יפים. קולו כאשה. ודבריו כאשה.
 (דפו"י דף רע"ג ע"א)

(ע) דחיל חטאה איהו, רחים אורייתא איהו, רחים לאינן דמשתדלין בה, חדי בכלא, עביד טיבו לכלא, ק כדיבא לתועלתיה. מהימנא איהו לרוזין דאורייתא. טב איהו למלין דעלמא, מאן דאשתתף בהדיה לא אצלח, לא איהו ולא אחרא. אצלח איהו ד בלחודוי, דהא את ר' גרים.

(עא) פגים איהו ברישיה, לעילא, רישומא דחד מכתשא דהוה ליה תמן, דעבד ליה חד רביא באבנא, בלא רעו וכוונא, ואיכסי בשערא. וההוא רישומא דמכתשא, כגוונא דגימל יונית. מהימנא איהו לגבי בני נשא, וסליק למהוי רישא דעמיה, עד הכא א רזין דעיינין.

(עב) ואית רזין אחרנין ב דעיינין, דמתפרשן מנייהו. עיינין דמעמקן ד וחיכאן, דא איהו בשלימו דאתון, בר דקדמאה ר, ה ובתר פ. דא איהו בר נש דאצלח בעובדוי.

(עג) ג' שרטוטין במצחיה, מצחיה עגיל. עינוי נהירין, מרקמן עובד ציור, ז קיימין על שלימו. שנאוי יפלון תחותיה, פקיחא איהו, אצלח בכלא, בהיל בעובדוי, טב איהו עם בני נשא, מלוי בקשיו ח ובלא דחילו, ותרון איהו, עביד טיבו, ולא לשמה.

(עד) שעריה שעיע ותליא, ולישניה כחרבא. תחות עינוי קמיטין, ג' רברבן וג' זעירין, ו ואי אית ד' זעירין וג' רברבן, כדין תשכת ב' שרטוטין במצחיה, עבריין מסטר לסטר, וג' דמטו ולא מטו.

חלופי גרסאות

א ג'א כד יבא (קראקא). ד ג'א בלחודווי (ז"ח). א ג'א רוא (ז"ח). ב ג'א בעיינין (ז"ח). ד ג'א וחיכין (ז"ח). ה ג'א ולבחר (ז"ח). ז ג'א מיסוף דכייין (ז"ח) ג'א דגן (קראקא). ח ג'א בלא (ז"ח). י ג'א לא גרים ואי אית ד' זעירין (אמסטרדם).

מעלות הסולם

מאמר רוזין דעיינין

בזקנו הרבה שערות. ופניו יפים אדומים. שערותיו חלקות, ולא כל כך. (ע) דחיל חטאה איהו וכו': אדם זה, הוא ירא חטא. אוהב תורה. אוהב את אלו העוסקים בתורה. שמת בכל דבר. עושה טוב לכל. משקר לטובתו. הוא נאמן לסודות התורה. טוב לדברי העולם. מי שמשתתף עמו לא יצלח. לא הוא ולא האחר. וכשהוא בלבד, בלי שותף, הוא מצליח. כי אות ר' גורמת לו זה. (עא) פגים איהו ברישיה וכו': פגום הוא בראשו למעלה. ברושם אחד של מכה שהיה לו שם. שעשה לו נער אחד עם אבן, בלי כוונה ורצון. והמכה נתכסתה בשערות והרושם ההוא של המכה, הוא כמו גימל יונית. אדם זה נאמן הוא לבני אדם ויעלה להיות ראש העם. עד כאן סודות העינים. (עב) ואית רזין אחרנין וכו': ויש סודות (דפו"י דף רע"ג ע"א)

אחרים דעינים, המתפרשים מהן. עינים עמוקות וצוחקות. אדם זה הוא באותיות במלואם, רק כשהראשונה היא ר', ואח"כ פ'. זה הוא אדם המצליח במעשיו. (עג) ג' שרטוטין במצחיה וכו': ג' קוים במצחו, מצחו עגול. עינוי מאירות, מרוקמות מעשה רוקם, טהורות, יושבות על מלאת. שונאיו יפלו תחתיו. גבון הוא. מצליח בכל דבר. מבוהל במעשיו. טוב הוא עם אנשים. מדבר קשות, בלי פחד. נדיב הוא. עושה טוב ולא לשמה. (עד) שעריה שעיע ותליא וכו': שערותיו חלקות ותלויות, ולשונו כחרב. קמטים תחת עינוי, ג' גדולים, וג' קטנים. ואם ד' קטנים, וג' גדולים, אז תמצא שני קוים במצחו העוברים מצד אל צד. וג' קוים המגיעים ואינם מגיעים מצד אל צד.

תחות

עה) תחות טיבוריה קיימא רשימא חד, ציורא דרישא דב"ג, אוכם וחורר. ב' שערין תליין ביה. ההוא בר נש אתכשל באתת גבר, מיומין רחיקין, ולא תב מההוא חובא. מרעין רדפין אבתריה, ז ועל דא אינון מרעין חד, מ דצעיק לאושדא שתן, ולא יכיל. דעד ז כאן ההוא חובא תליא, ס בקדליה דנחש עקימא, ושליט עליה בדא. ודא לסוף יומין דסיבו.

עו) ואי תב בתיובתא, בזמנא דאיהו בחיליה, ההוא רשימא אזעירת ע דיוקנא, ושערין לא תליין ביה כלל. ואי תב בתיובתא בסוף יומין, כד מרעין רדפין אבתריה, כדן ההוא רשימא קמיט, ושערין תליין ביה, וההוא מרעא לא צ אעדיאו מיניה, מגו דתלייא ק בקדליה דנחש.

עז) בגין דההוא נחש, כיון דאחית ההוא חובא על קדליה, לית מאן דיתיר קשרא מקדליה. בגין דההוא נחש, לית ליה רשו ביומי דעולימו דבר נש, לקשרא ההוא חובה על קדליה. וקשרין ליה בקשרין תקיפין.

עח) ואיהו רדיף אבתריה דההוא בר נש, ומלקי ליה, בההוא ברית דחב ביה. ואע"ג דתב בתיובתא, יצווח מגו עאקו ת דמלקיותא. ההוא חויא דליג, ועאל בההוא קשרא, א שיפולי דתהומא רבה. כדן רווח ליה לבר נש, וההוא נחש ב לבתר יומין נפיק ועביד דא.

עט) ובזמנא דמית ההוא בר נש, תלת מאה ג שוטרי רדפין אבתריה

חלופי גרסאות

ז ג"א חד מאינון מרעין (ז"ח). מ ג"א דצריך (ז"ח). נ ג"א כען (ז"ח). ס ג"א בקדליה (קראקא). ע ג"א דיוקנא (ז"ח). צ ג"א אעדי (ז"ח). ק בדטוס קראקא כתב בכל מקום דקליה במקום קדליה. ר ג"א דאחית (ז"ח). ת ג"א דלקותא (ז"ח). א ג"א לשיפולי (ז"ח). ב הכי גריס ב"ח ובכל הדפוסים גריס לבר ולא גריס לבתר. ג ג"א שוטרין (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רוין דעינין

עו) בגין דההוא נחש וכו': משום שנחש ההוא, כיון שנאחו באותו חטא על עורפו, אין מי שיתיר הקשר מערפו. משום שאותו הנחש אין לו רשות בימי נעוריו של האדם לקשור עון ההוא על ערפו, אלא בימי הזקנה, ואז קושר אותו בקשרים חזקים. עח) ואיהו רדיף אבתריה וכו': והוא הנחש רודף אחרי אותו אדם, ומכהו באותו ברית שחטא בו. ואע"פ שחזר בתשובה, יצעק מתוך צרת הכאב של המכה, כשהנחש ההוא דולג ונכנס באותו הקשר של העון, בתחתית תהום הגדולה, אז תהיה הרווחה לאותו אדם. והנחש יוצא ועושה זה לאחר ימים רבים. עט) ובזמנא דמית ההוא וכו': ובזמן שאדם ההוא מת, שלש מאות שוטרים רודפים אחרי אותו האדם, ותופסים אותו ומביאים אותו לפני המלך. והמלך הקדוש, משבר אלו הקשרים

עה) תחות טיבוריה קיימא וכו': גם תחת טבורו נמצא רושם אחד בציור ראש של אדם, ב' שערות לבנה ושחורה תלויות בו, ברושם. אדם זה נכשל באשת איש מימים רחוקים, ולא שב מאותו עון. מחלות רודפות אחריו. וע"כ אחת מן המחלות היא שצריך להטיל מי רגלים ואינו יכול. כי עד עתה אותו עון תלוי על ערפו של נחש עקלתון, ובוהו שולט עליו. וזהו לסוף הימים בימי זקנה. עו) ואי תב בתיובתא וכו': ואם חזר בתשובה בזמן שהוא בכחו, דהיינו בנעוריו, אותו הרושם ממעט צורתו, ושערות אינן תלויות בו כלל. ואם חזר בתשובה בסוף ימיו, כשהמחלות כבר רודפות אחריו, אז אותו הרושם מתקמט, ושערות תלויות בו, והמחלה היא של עצירת השתן אינה סדה ממנו, משום שהעון תלוי על ערפו של הנחש. (דפו"י דף רע"ג ע"א)

דהוא בר נש, ותפסין ליה, ועיילין ליה קמי מלכא, ומלכא קדישא מתבר אינון קשרין, ונחית ההוא חובא מעל קדליה.

(פ) ועל רוזא דא כתיב, (ט) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון. כד"א (י) וכופר בריתכם את מות. תבר ההוא קיימא דילכון, את מות. כד"א, (כ) אכפרה ה פניו, אבטל רוגזיה. כדין ההוא ב"נ אזל לההוא עלמא, נקי מההוא חובה, דהא קביל ו ענשא בהאי עלמא.

(פא) וכי תימא, היכי משמע דבהאי עון אשת איש משתעי קרא. דכתיב הכא אם יכופר העון הזה, וכתיב התם באיסור אשת איש שזנתה, (ג) ונקה האיש מעון. וכתיב גבי ח אבנר, (ד) ותפקד עלי עון האשה ט היום. אי נמי, (ו) והנה ששון ושמחה הרג בקר ושחוט צאן אכל ושתה, וכתיב התם * (ז) אכלה ומחתה פיה. וכתיב, (ח) כי אם הלחם אשר הוא אוכל.

(פב) וכתיב (ט) מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו. (י) מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם. (יא) ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה. זהו כד ג לא קביל ענשיה בהאי עלמא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה נ"א מוסיף סניו במנחה (ז"ח). ו נ"א עונשיה (ז"ח). ח נ"א מוסיף אבנר ואיש בשת (ז"ח). ט נ"א הזאת (אמסטרדם) נ"א היום הנה (ז"ח). ז הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס כד קביל ענשיה וליג לא.

(ט) (ישעיה כ"ד) זהר תוריע דף י"ז ציון ש'. י' (שם) ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ג'. (כ) (בראשית ל"ב) ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ד'. (ג) (במדבר ה') ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ה'. (ד) (שמואל ב' ג') ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ו'. (ו) (ישעיה כ"ב) ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ז'. (ז) (משלי ל') ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ח'. (ח) (שם) ז"ח ל"ה ט"ה. (ט) (שם) כרך כ' יתרו דף ס' ציון י'. (י) (שם) ז"ח ל"ה ט"ה. (יא) (שם) ז"ח ל"ה ט"ה.

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

אצל אבנר ואיש בשת, ותפקוד עלי עון האשה היום אף העון שבכתוב אם יכופר וגו' מדבר גם כן באשת איש או נאמר. והנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט צאן אכול ושתו. שנאמר לפני הכתוב אם יכופר וגו'. וכתוב שם אכלה ומחתה פיה. וכתוב כי אם הלחם אשר הוא אוכל. מה שם נקרא הזווג אכילה, אף אכול ושתו שבכאן פירושו זוג, דהיינו באשת איש.

(פב) וכתיב מי פתי וגו' : וכתוב מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו. מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה. הרי שבעון אשת איש נענש גם לאחור מיתה, שאומר בעמקי שאול קרואיה. ומשיב, זה הוא כשלא קבל עונשו על אותו עון, בעולם הזה.

ואי

הקשרים של העון, ויורד אותו עון מעל ערפו של הנחש.

(פ) ועל רוזא דא וכי' : ועל סוד זה כתוב, אם יכופר העון הזה לכם עד תמותו. כש"א וכפר בריתכם את מות. שפירושו, הברית ההיא שלכם שיכר קשרי העון את מות. דהיינו אחר המיתה כש"א, כי אמר אכפרה פניו במנחה, שפירושו אבטל את כעסו. כך וכפר בריתכם וגו' פירושו שהברית תבטל את העון. אז יוצא האדם לעולם ההוא נקי מאותו עון, כי קיבל עונשו בעולם הזה.

(פא) וכי תימא היכי וכי' : ואם תאמר, איך משמע, שהכתוב אם יכופר העון הזה, מדבר בעון הזה של אשת איש. ומשיב, כתוב כאן אם יכופר העון הזה, וכתוב שם באיסור אשת איש שזנתה ונקה האיש מעון. וכתוב (דפו"י דף רע"ג ע"א *) דף רע"ג ע"ב

פג) ואי אשתכח ביה זכות אבות ענשיה בהאי עלמא בהווא עון. כד"א,
 (ד) ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם. ופקדתי: זעיר זעיר. (ש) נ אם בפידו
 להן שוע. (ת) פוקד עון אבות על בנים. ס מזעיר, ונותן זעיר על דא, וזעיר על
 דא, ואשתזיב הוא ואבוי מענשא דהווא עלמא. דהא ברא מזכי אבא.

פד) עיינין עקימין דלא ע מסתכלאן באורח קשוט, פ דא בלא את
 כלל, פרחין מניה כל אתוון. בגין דאיהו מארי דעינא בישא, חיזו דיליה בהפוכא,
 ההוא רע עין שליט עליה.

פה) ואי כשרן עובדוי דהווא בר נש, לא שליט אלא על עיניו. ואצטריך
 בר נש ק לאסתמרא מעיניו. בגין דסטרא אחרא שלטא עלייהו. אינון עיינין
 ד חמאן כל ביש, ש ואתעבדן סרסורין לגביה, ושייפי גופא נצחן, אבל שלטין
 עיניו ת מסתכלאן.

פו) מאן דבעי לאסתמרא מניה, לכתוב א יו"ד בידיה ימינא, ובידיה
 שמאלא זי"ן ב וליפתח קמיה, ולימא ג יו"ד באפכא אתווי וישתזיב מנייהו.
 פז) דא איהו ד פגים לשמושא דקדושה, בגיני כך לא שריין ביה אתוון,
 והא אסתלקו מניה. ה דא איהו ו ברזא דהווא קו ירוק דנפיק מתוהו, במדידו

חלופי גרסאות

(ה) (תהלים פ"ט) ז"ח כרך כ' יתרו דף ס"א ציון כ'.
 (ו) (איוב ל') ז"ח כרך כ' יתרו דף ס"א ציון ל'.
 (ז) (שמות ל"ד) ז"ח כרך כ' יתרו דף ס"א ציון מ'.
 נ ג"א בסוגריים אם יכפר להם שוגג (דפו"י) ג"א
 אם יכפר לה שוגג (קראקא). ס ג"א זעיר (אמשטרדם).
 ע ג"א מסתכלין (ז"ח). פ ג"א דא הוא (ז"ח) ונ"א
 ל"ג דא הוא (קראקא). ק ג"א לאסתמרא (ז"ח). ר הכי
 גריס בנ"ח ובכל הדפוסים גריס חמדן ול"ג חמאן. ש ג"א ואתעבידין (ז"ח). ת ג"א מסתכלין (ז"ח) ג"א אי
 מסתכלין (מונקאטש). א ג"א בידיה ימינא יו"ד (ז"ח). ב הכי גריס בנ"ח דפוס קראקא ובכל הדפוסים גריס
 וליפתח פומיה קמיה ג"א ויפתח פומיה (מונקאטש) ג"א ולפתח קמך ולימא (ווינציא). ג ג"א יו"ד באפכא
 באה"זי ואשתזיב מנייהו (ז"ח). ד ג"א דפגים (ז"ח). ה ג"א דהא (ז"ח). ו ג"א וברזא (אמשטרדם).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

פה) ואי כשרן עובדוי וכו': ואם מעשיו
 של אותו אדם כשרים. אין רע העין שולט
 אלא על עיניו. וצריך האדם להזהר מעיניו.
 כי הסטרא אחרא שולט עליהן. עינים אלו
 רואות כל רע, ונעשות לו מסיתות לרע. ואברי
 גופו נוצחים, אבל עיניו שולטות ומסתכלות
 ברע.

פו) מאן דבעי לאסתמרא וכו': מי
 שרוצה להשמר ממנו, יכתוב ביד ימינו י'
 וביד שמאלו יכתוב ז' ויפתח לפניו, ויאמר יוד
 בהיפוך האותיות דהיינו דוי, וינצל ממנו.
 פז) דא איהו פגום וכו': איש זה פגום
 לשמש בקודש, משום זה לא שורות בו
 אותיות. (כנ"ל אות פ"ה) ומסתלקות ממנו,
 כי הוא בסוד אותו קו ירוק היוצא מההו,
 במדידת הנר, (עיי'ן זהר תצא אות ס"ג) ויש
 להסתכל

פג) ואי אשתכח ביה וכו': ואם נמצאת
 בו זכות אבות, עונשו הוא בעולם הזה בעון
 ההוא. כש"א ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים
 עונם. ופקדתי: פירושו מעט מעט על דרך
 הכתוב, אם בפידו להם שוע. שפירושו שאם
 שולח שבר וצרה הוא משעשעם במקצת (ע"ש
 רש"י) וכן כתוב, פוקד עון אבות על בנים
 שפירושו, שממעט העון שנותן מקצתו על זה
 ומקצתו על זה, ונצולים הוא ואביו מהעונש
 של העולם ההוא. כי הבן מזכה את אביו.
 פד) עיינין עקימין דלא וכו': עינים
 עקומות שאינן מסתכלות בדרך אמת, שהוא
 דרך הישר, איש הזה הוא, בלי אות כלל כי
 כל האותיות פורחות ממנו. מפני שהוא בעל
 עין רעה, שהראיה שלו היא הפוכה. אותו רע
 עין שולט עליו.

(דפו"י דף רע"ג ע"ב)

דבוצינא, ואית לאסתכלא גו שרטוטין דידא, בימינא ובשמאלא, וברזא דאינון שרטוטין דידין, תשכח דא.

פח) מאן דעינא חד אטיס, ולא כל כך, ועינא אחרא פקיא. מומא חד מאינון מומין אית ביה. דא איהו באת ר' בלחודוי באשלמותיה. ואת יו"ד מטי לגביה, ולא מטי.

פט) במצחיה ג' שרטוטין עברין, וחד זעירא דאעבר, אוף הכי רשימא חדא סליק מעיניה לקבל אודניה. שעריה תלי ותקיף. קריצוי רברבין. ה איהו מומא ט מסטרא אחרא. אימא דיליה אזלת בחרשין, כד הוה במעהא. ונפקת י לפתחי דאורחין כ בליליא. כד דא אתיליד בגו תרין שנין דיליה אתחלש, עד ז דאזער דיוקניה. ואמיה נ אזלת בליליא בהדיה. וקא עבדת חרשין עליה.

צ) האי חדי בחדווא, לית ביה מהימנותא, משבח גרמיה במה דלית ביה. גס רוח. ממלל בישין ועתיקין. ותרן איהו, לית ביה קמצנו כלל. מארי נ דגיופא. ס אצלח ולא אצלח. חדידא בלישניה.

צא) ואי חד שרטוטא במצחיה רב, ותרין זעירין, דא אזל גו חרשין. והא אמיה עבדת להו, ומתחלפין שרטוטין דקא סלקין מעינא ימינא לעינא שמאלא, גס רוח איהו, אבל לית ביה בישא כלל. ט קמצאן איהו, לית ביה קצת גיופא, חדידא בלישניה איהו.

צב) בשפה דיליה אית ביה רושם חד סומק טפי, וחד שערא באמצעיתא

חלופי גרסאות

ח הכי גריס ב"ח ובכל הדפוסים גריס אית. ט ג"א מסטר אוחרא (ז"ח). י ג"א לפרשא (ז"ח). כ ג"א בלילא (אמסטרדם). ז ג"א דאוהיר (בכל הדפוסים בשם ג"א). מ ג"א אזלא בלילא בהדיה (ז"ח). נ ג"א דגייסא (ז"ח) ג"א דגוסא (קראקא). ס ג"א מוסיף הוא אצלח (ז"ח). ע ג"א קמצן (אמסטרדם). פ ג"א בשתא (הדפוסים הראשונים).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעינין

עמו בלילה, ועשתה כשפים עליו. (צ) האי חדי בחדווא וכו': איש זה הוא בשמחה, אין בו אמונה. משבח את עצמו במה שאין בו. גס רוח. מדבר דעות. ודברי עתק. ותרן הוא, אין בו קמצנות כלום. הוא בעל ניאוף. מצליח ולא מצליח. לשונו חדה. (צא) ואי חד שרטוטא וכו': ואם קו אחד עבה במצחו, ובי קוים קטנים. זה הולך בכשפים. וכבר אמו עשתה אותם בעדו. הקוים ההולכים מעין ימין לעין שמאל, עוברים זה על זה. גס רוח הוא. אבל אין בו רע כלום. קמצן הוא. אין בו מעט ניאוף. הוא שנון בלשונו. (צב) בשפה דיליה אית וכו': אם יש בשפה שלו רושם אחד שהוא אדום יותר. ושערה אחת באמצעו. האצבעות של רגלו השמאלית להסתכל בקוים שעל היד, שבימין ובשמאל, ובסוד אלו קוים שבידים תמצא את זה. פח) מאן דעינא חד וכו': מי שעין אחת שלו אטומה, ולא כל כך, ועין האחרת פקוה. מום אחד מאלו המומים יש בו. זהו באות ר' בלבד, במלואה. דהיינו ריש. ואות י' היא אצלו מגעת ולא מגעת. פט) במצחיה תלת שרטוטין וכו': במצחו של אותו איש הנ"ל, יש ג' קוים, העוברים מצד אל צד, ואחד קטן שעובר, וכן גם רושם אחד עולה מעינו עד כנגד אזנו. שערותיו תלויות וקשות. גבות עיניו הן גדולות. אותו מום הוא, מצד האחר. אמו הלכה בכשפים, כשהיה במעה. ויצאה לפרשת דרכים בלילה. בעת שנולה, בתוך ב' שנים שלו, נחלש עד שנתמעטה דמותו, ואמו הלכה (דפו"י דף רע"ג ע"ב)

אצבען די ברגליה שמאלא קמיטין זקיפין מתפשטין. עיינין זבלגנין, ירוקין, נחתין דמעין תדיר. האי אתדבק באת פ', ואת ר' לא ר' אתיישבת ביה. האי אית ליה ארבע שרטוטין במצחיה, ועברין כולהו, ותרין זעירין מעיניה ועד שעריה, תרין ח רשומין, ותלת זעירין, בין קריצי עינוי.

צג) האי איהו ב"ג דאזיל כפיף רישא. זינא חד מתלת מארי א רשימין דתולדות ג צרעת אית ביה, בזיניה. האי לאו מסאבא הוא למסגר. חדי איהו בכלא, וחיך תדיר, כל מילוי חייכין ד ביה בני נשא. ה קמצאן איהו בביתיה, באחרנין לאו הכי. לית ליה כסופא במלוי, בגין דחמי ו כלא חייכן בהו, גייפא איהו, שערוי סומקין זעיר, ז ולא שעיעין ולא קמיטין.

צד) ח ואי במצחיה תלת שרטוטין דעברין, וג' זעירין דלא עברין, וכל שאר סימנין ביה האי ט אית ליה פגימו ורושם חד י בעינא. דב"ג דהוה צד צפרין, כ דעבד ביה בלא כוונה, באעא ל דהוה ח אושיד לצפרין. ואיהו אתרשים על עיניה שמאלא, לעילא מקרצוי באורכא.

צה) ההוא דהוה צד צפרין, אגזים ליה בההוא אעא, בגין ג דהוא אפרח צפרין, ומחא ליה בלא כוונה. האי אצלח למזוניה ולביתיה, ולא למכנש ממונא סגי. מהימנא איהו, ולא כ"כ. והאי מהימנותא במלין זעירין, אבל ברברבין לאו איהו מהימנא. מארי דלישנא בישא, וכולא חייכין ט במיליה.

חלופי גרסאות

ר נ"א אתיישב (ז"ח). ת נ"א רשימין (ז"ח). א נ"א רשומין (ז"ח). ג נ"א מוסיף מארי צרעת (ז"ח). ד נ"א בהו (אמשטרדם ז"ח). ה נ"א קמצן (ז"ח). ו נ"א דכלא (אמשטרדם ז"ח). ז נ"א לא (ז"ח). ח הכי גריס בוי"ח ובכל הדפוסים הגירסא ואית. ט הכי גריס בוי"ח ובכל הדפוסים הגירסא לית. י נ"א עינא (אמשטרדם). כ נ"א עבד ליה (ז"ח). ל נ"א דהוא (אמשטרדם). מ נ"א אושיט (ז"ח). נ נ"א דהוה (אמשטרדם ז"ח). ע נ"א במילוי (ז"ח).

מעלות הסולם

שאמר רזין דעיינין

השמאלית, מהן מקומטות מהן זקופות ומתפשטות. עינים זבות, ירוקות, המורידות תמיד דמעות איש זה נתדבק באות פ'. ואות ר' אינה מתיישבת בו. זה יש לו ארבעה קוים במצחו. וכלם עוברים מצד אל צד, וב' קוים קטנים מעינו ועד שערו. שתי רשימות, וג' קטנות, בין גבות עינוי.

צג) האי איהו ב"ג וכו': זה הוא אדם ההולך בכפיפת ראש. מין אחד מג' בעלי הרשומות מתולדות בעלי צרעת, יש בו במינו. מין זה אינו טומאה להסגיר אותו. הוא שמח בכל דבר וצוחק תמיד. בכל דבוריו צוחקים בהם בני אדם. קמצן הוא בביתו. לאחרים אינו כן. אינו מתבייש בדבריו. משום שרואה שכלם

צוחקים בהם. נואף הוא. שערותיו אדומות מעט. אינן חלקות, ואינן מסולסלות.

צד) ואי במצחו תלת וכו': ואם ג' קוים במצחו, שעוברים מצד אל צד. וג' קוים קטנים שאינם עוברים, וכל שאר הסימנים בו. איש זה, יש לו פגם ורושם אחד בעינו, שאדם שהיה צד צפרים, עשה לו בלי כוונה. עם עץ שהיה זורק לצפורים. והמכה נתרשמה על עינו השמאלית למעלה מגבות עינו בארכו.

צה) ההוא דהוה צד וכו': ומפרש, אותו שהיה צד צפורים הפחיד אותו בעץ ההוא. בעת שהיה מפריח את הצפורים, והכהו בלי כונה. איש זה מצליח לכלכלתו ולכלכלת ביתו, ולא לאסוף כסף הרבה. נאמן הוא ולא כל

הוא (דפו"י דף רע"ג ע"ב)

צו) פומיה רב, שפוותיה רברבין, מאן דאשתתף בהדיה, אצלח בכלא, ואיהו אצלח אוף הכי. טב איהו לכל שתופא.
 צז) רשימא דההוא מכתשא עמיה, פ עייניה זבלגנין, ירוקין, וחד רשימו אוכם צ סחרא לון. האי איהו באת פ"א בשלימו דתרין אתון. ואת ר' בלחודוי.
 צח) דא רישיה רב, וד' שרטוטי רברבין במצחיה, ק וג' זעירין בין קרצוי. ר וחד לעילא קריעא זעיר. על חוטמיה ש שערין רברבין. ת אנפוי רברבין. רישיה עגיל, הוא א גיבר חילא. מארי זדונא במלין.
 צט) שעריה קמיט, גייפא איהו. ובליליא אשתתף איהו ג לגייפא. לזמנין אתכשיל * איהו באנתו אסורה. דיקניה מליא בשערין, האי אית ליה בדרועא שמאלא חד רשימו דחרבא, דמחא ליה חד גבר ה אטיר ימינא, ביומא רביעאה דשבתא, כד בעא שמשא לאתכנשא. דהא בההוא ו זמנא אתער עליה חד חוטא דמאדים. ההוא חוטא דבסטר שמאלא, ז וההוא רשימא עמיקא בבשרא בעיגולא.
 ק) כד מטא ליומין דסיבו, נפל מאתר דרכיב ביה, או סוסיא, או חמרא, או נפיל ח מכתלא. ט ומנה יתחלש וימות. דהא חובה י דחטא כ בעולמוי בהבל רדיף אבתריה. ואי ההוא גברא תב בתיובתא, ל באמצע ח יומוי, נפיל מגו חולשא דביה וימות.

חלופי גרסאות

פ נ"א עינהוי (ז"ח). צ נ"א ספרא (מונקאטש). ק נ"א ותלת זעירין בין קריצוי (ז"ח). ר הכי גריס בנ"ח עם פירוש הסלם נ"א כתבו וחד לעילא קריעא זעיר אחר רישיה עגיל (בכל הדפוסים) ונ"א רישיה עגיל חודד לעילא קריעא זעיר (הגהות כתב יד בדפוס ווינצ'א). ש נ"א שעריו (ז"ח). ת נ"א אנפי (קראקא) ונ"א ל"ג אנפוי רברבין (ז"ח). א נ"א גבר (בדפוסים ראשונים). ג נ"א לגיופא (ז"ח). ה הכי גריס בנ"ח ובכל הדפוסים הגירסא אסים. ו נ"א יומא (ז"ח). ז נ"א וההוא רשימא עקימא בבשריה בעיגולא (ז"ח). ח נ"א מן כותלא (ז"ח). ט נ"א ומניה (ז"ח). י הכי גריס בנ"ח ובכל הדפוסים הגירסא דחמא. נ"א דחב (ז"ח) נ"א דמחא (הגהות כתב יד דפוס ווינצ'א). כ נ"א בעולימוי (ז"ח). ל הכי גריס בנ"ח ובכל הדפוסים גריס נפיל באמצע יומוי. מ נ"א יומי (דפוסים ראשונים).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

כל כך. כי נאמן הוא בדברים קטנים, אבל בדברים גדולים אינו נאמן. בעל לשון הרע הוא. כלם צוחקים על דבריו.
 צו) פומיה רב שפוותיה וכר: ואם פיו גדול, ושפתותיו גדולות. מי שמשתתף עמו, מצליח בכל דבר, והוא גם כן מצליח. טוב הוא לכל שותפות.
 צז) רשימא רההוא מכתשא וכר: אם הרושם של אותה מכה (הנ"ל באות צ"ד) נמצא עמו, ועיניו זכות וירוקות, ורושם אחד שחור מסבב אותן. זהו באות פ' במילוי ב' אותיותיה, דהיינו פ"א. ואת ר' לבדה בלי מלוי.
 צח) דא רישיה רב וכר: איש זה ראשו גדול, וד' קוים גדולים במצחו, וג' קטנים (דפרי דף רע"ג ע"ב י' דף רע"ד ע"א)

בין גבות עיניו. וקו אחד למעלה קרוע מעט על חוטמו שערות גדולות. ראשו עגול, גבור חיל הוא. בעל זדון בדבריו.
 צט) שעריה קמיט גייפא וכר: ואם גם שערותיו מסולסלות. נואף הוא. ובלילה הוא מתחבר לניאוף. לפעמים הוא נכשל באשה אסורה. זקנו מלא שערות. זה יש לו רושם בזרוע השמאלית של מכת חרב שהכה אותו איש אחד שהיה איטר יד ימינו, ביום רביעי בשבת. בשעה שהשמש רצתה לבא. כי באותו יום נתעורר עליו חוט אחד מככב מאדים. אותו החוט בצד שמאלו. ורושם ההוא שבזרוע שמאלו, הוא עמוק בבשרו בעגול.
 ק) כד מפיא ליומין וכר: כשהוא מגיע לימי זקנה, נופל מן המקום שרוכב עליו, אם סוס

קא) ואי נ תב ביומי עולמוי. כדין תשכח שרטוטין דמצחיה, ג' רברבין, וד' זעירין, ותרין תרין מגו עינוי דסלקין לעילא. האי ס כאורח ארעא יהא מרעיה, ע ויפול מערסיה וימות. דהא לעלמין פ נפילה אית ביה לבסוף.

קב) עיינין זעירין דקיקין, דלא ז אתחזייאן גוונין דילהון לפום שעתא, וכד ק מסתכלאן בהון אינון ירוקין ואוכמין. האי איהו שפון חדין, ואפין אריכין בחדידו, כדין תשכח במצחיה ב' שרטוטין וחד זעירא בינייהו. האי איהו באת ש פ' בלחודוי. ובאת ר' ת בשלימו.

קג) האי איהו שעריה תליא, ולא שעיע. אצלח בעובדי ידוי, ובאורייתא אי אשתדל, אוף הכי. זעירא איהו בשייפוי, וגס בשרא. לית ביה א גסות רוחא. ממלל ב בגו חוטמוי, בגין ג דנוקבין דילהון דחיקין, ובג"כ נפיק רוחא ד בדחיקן לסטר שמאלא.

קד) בירכא דיליה לעילא מארכובא, רשימא חד ה חבורה, דעבד ליה ו חד רביא בסכין, ביומי ז עולמוי, ואסתכן ביה. מקנא הוא לאתתיה, עד דבני נשא חייכין מניה. בעי לאתקנא בגוברין אחרנין, ולא אתתקן, וחייכין ביה. האי לא ישתתף בר נש בהדיה, דלא יצלת. חמדן איהו. אשתדל במה דלא ח ליה, חשיב גרמיה דאיהו גברא רבא, ולא הכי. זכי לבנות ולא לבנים.

חלופי גרסאות

נ נ"א תב בעולימוי ול"ג ביומי (ז"ח). ס נ"א כאורח כל ארעא (ז"ח). ע נ"א ויעול (חינצא). פ נ"א אית ביה נפילה לבסוף (ז"ח). צ נ"א אתחזיין (ז"ח). ק נ"א מסתכלין (ז"ח). ש נ"א פ"א (ז"ח בכל הדפוסים). ת נ"א בלחודוי (ז"ח). א נ"א ל"ג גסות (ז"ח). ב נ"א מגו (ז"ח). ג נ"א דנקבין (ז"ח). ד נ"א בדחיקוי ה הכי גריס ב"ח עם פירוש הסלם ובכל הדפוסים גריס דמאריה חבורה ונ"א דאמרי חבורה (מונקאטש). ו נ"א רביא חד (ז"ח). ז נ"א עולימוי (ז"ח). ח נ"א מוסיף אית ליה (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

קוים, וקו קטן ביניהם. זה הוא באות פ' לבדה, דהיינו בלי מלוי. ובאות ר' במלואה דהיינו ריש.

קג) האי איהו שעריה וכר': איש זה שעדותיו תלויות ואינן חלקות. מצליח במעשה ידיו. ואם עוסק בתודה הוא ג"כ מצליח. קטן הוא באבדיו. גס בשד. גסות דוח אין בו. מדבר מתוך חוטמו. משם שנקבי חוטמו צדים. וע"כ יוצא בדוחק לצד השמאל.

קד) בירכא דיליה לעילא וכר': בירך שלו למעלה מן הברך. יש דושם חבורה אחת. שעשה לו ילד אחד בסכין בימי ילדותו והסתכן בו. הוא מקנא את אשתו עד שבני אדם צוחקים ממנו. הוא דרוצה להתתקן ע"י אנשים אחרים. ואינו יכול להתתקן. וצוחקים ממנו. זה אין לאיש להשתתף עמו כי לא יצלת. בעל חמדה הוא

סוס. או חמור. או נופל מכותל. ומהנפילה ההיא יחלש וימות. כי החטא שחטא בהבל נעודיו דודף אחריו. ואם אותו האיש חזר בתשובה. באמצע ימיו. יפול מחמת חולשה וימות.

קא) ואי תב ביומי וכר': ואם שב בימי עולמוי. אז תמצא הקוים שבמצחו ג' גדולים. וארבעה קטנים. ושנים שנים מבין עייניו עולים למעלה. איש זה תהיה מחלתו כדרך כל הארץ. ויפול ממסתו וימות. כי לעולם יש בו נפילה לבסוף.

קב) עיינין זעירין דקיקין וכר': עינים קטנות ורקות שהצבעים שלהן אינם נראים בחיטוף לפי שעה אלא כשמסתכלים בהן הן ירוקות ושחודות. איש זה שפתותיו חדות. ופניו אדוכות חדות. אז תמצא במצחו שני (דפו"י דף רע"ד ע"א)

נה) באו ל לחורב, באו המים לקטרג, אמר ליה קב"ה, ה) והכית בצור. המטה נ) אצטריך הכא, והכית לאלו באותו צור, ולא בנחש. אמר משה, יתיר אצטריך הכא, אנא חמי מים ם דבעי לשטפא. אמאי, הנני עומד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור.

נו) אמר קב"ה למשה, עדיין במריבה עתידין המים לקטרג יותר, שהם מים עכורים רעים ם וזידונים, ויזדווגו בהם ף ישראל בגלוי לעיניהון ז) ואותה שעה אצטריך המטה, והתיר עליהם הנחש בגלוי ק) לעיניהם. ר) דבר שנזדווגו בהם בגלוי.

נז) ת"ח, הכי חמא דוד, דכתיב, ש) לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם. אדם, זה פרעה. ת) אזי עבר על נפשנו המים הזידונים, כדאמרין. וכתוב א) נפשנו כצפור נמלטה מפח ש) יוקשים.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ר) (שם י"ז) זהר תזריע דף י"ד ציון נ"י. ש) (תהלים קכ"ד) ז"ח ל' ט"ד. ת) (שם) זהר נח דף ל"ה ציון א. א) (שם) ז"ח כרך י"ט בשלח דף ט"ו ציון ב'. להקדישני במים לעיניהם מהו לעיניהם בגלוי כדבר שנזדווגו בהם בגלוי (ז"ח). ר) ג"א כדבר (ז"ח) ג"א כבר (קראקא). ש) ג"א מוסיף יוקשים וגו' (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

ויתאחו בישראל. ואותה שעה נצרך המטה. ותתיר עליהם הנחש בגלוי לעיניהם. דבר שנזדווג בהם בגלוי. כלומר כמו שכח הדין הטמון במים נתגלה ונתאחו בישראל בגלוי, אף אתה תתיר הדינים של הנחש בגלוי ואז יהיה גמר התקון.

נז) ת"ח הכי חמא וכי': בוא וראה, כך ראה דוד, שכתוב, לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם. אדם: זה פרעה. אזי עבר על נפשנו המים הזדונים. הם כמו שאמרנו (לעיל אות מ"ח) וכתוב נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים.

פירוש, כחו של פרעה היה בדינים דשמאל. (עיין בסלם לך מאמר ויהי כבא אברם מצרימה) ואז עבר עלינו המים הזדונים, דהיינו המים המרים. הבאים בסיום הדינים דשמאל. נפשנו כצפור נמלטה וגו' ע"י התקון של נחש עלי צור, והיינו מ"ש ויצאו אל מדבר שור, הוא דינים דשמאל, כי שור הוא לשון ראייה, הרומזת על חכמה ושמאל, שמרוב הדינים שבה נעשה למדבר, ובסופו ויבואו מרתה, מחמת הדינים דצור, ואז הורהו ה' עץ, שה"ס התקון של נחש עלי צור וימתקו המים, בסוד הפח נשבר ואנחנו נמלטנו.

א"ר

ומשמע שכתוב במרה שם שם לו, שמורה, ולא במקום אחר. ושם באלים, שלטו בני ישראל על המים, ולא הוצרך המטה. אבל מכאן ולהלאה נצרך המטה בנחש עלי צור, אצל המים.

נה) באו לחורב באו וכי': באו לחורב, באו המים לקטרג, והיינו מתוך הדינים דקו שמאל שהמים נקפאים, ואין מים לשותות. אמר לו הקב"ה והכית בצור. כאן צריכים את המטה והכית לאלו הדינים באותו צור, היינו בדינים דמסך המבטלים הארות ג"ד דחכמה שבשמאל, ואז יוצאים המים מקפיאתם. ולא בנחש כי דינים דנחש מקפאים המים, וכאן היו צריכים לפתוח המים, שאינם נפתחים אלא בצור. אמר משה, כאן צריכים יותר מהכאת הצור, אני רואה שהמים רוצים לשטוף, כלומר שכח הדין הטמון בהם עתיד להתגלות. ולמה אתה אומר הנני עומד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור.

נו) אמר קב"ה למשה וכי': אמר הקב"ה למשה, עדיין במי מריבה עתידים המים לקטרג יותר, שהם מים עכורים רעים וזדונים, ויזדווג בהם ישראל בגלוי לעיניהם, כלומר ששם יתגלה כח הדין שבמים בגלוי (דפו"י דף רע"ב ע"ב)

נח) א"ר אבא, ת מה ראה משה באותה שעה, שלא עשה בנחש. אלא ישראל היו דוחקים למשה, תנה לנו מים, נתייעץ א ואמר, קב"ה אמר לי ב עמוד בנחש, ואנא חמי דאין גזירה לנחש במים, ג אלא בעפר. ד אמר ר' יהודה מהכא, (ב) ועפר תאכל כל ימי חיך, ה משמע דעפר ייכול כל יומיו, אבל לא במיא, וישראל דחקין לי, ואע"ג ו דיתעביד ניסא, ז לא יתעביד באתר דא, אלא ח כד, אתחקק ט בעפרא, ולא במיא. דכתיב, (א) וישליכהו ארצה ויהי לנחש. וצור בדא אתחקק במיא, במרה, וכבר עבד ניסא י בהאי, דאתעביד זמנא אחרא. כ דכתיב, (ד) ויך את הסלע במטהו פעמים. אמר ליה קב"ה, משה, (ה) יען לא האמתם בי להקדישני, דחשבתון דלא יכיל נחש במים, (ו) לכן לא תביאו ל ע"כ.

מאמר רזין דעינין

(נט) ו תלת דלא נ עברין האי איהו באת פ', ואת א', וכולא ע פ"א באשלמותיה. את ר' לית ביה כלל.

(ס) שיערוי אוכמין, תליין, ולא שיעיין. דא איהו בר נש דשתיק תדיר.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ב) (בראשית ג') זהר נח דף ק"ו ציון ב'. (ג) (שמות ד'). (ד) (במדבר כ'). (ה) (שם). (ו) (שם). (ז"ח). א ב נ"א לעמוד (ז"ח). ג נ"א מוסיף דאין יכולתו אלא (ז"ח). ד נ"א דכתיב ול"ג א"ר יהודה מהכא (ז"ח). ה נ"א משמע דעפרא ייכול וישיצי כל יומיו אבל במיא לא (ז"ח). ו נ"א דיעביד (ז"ח). ז נ"א לא יעביד לאתר (קראקא). ח נ"א ל"ג כד אתחקק (קראקא). ט נ"א מוסיף אתחקק בעפרא (ז"ח). י נ"א מוסיף טב דאעביד בהאי (ז"ח). כ נ"א מיד ול"ג דכתיב (ז"ח). ל נ"א ל"ג ע"כ (ז"ח) בדפוסים ישנים כתבו ע"כ פרשת המטה ונ"א מוסיף ומטך אשר הכית בו את היאור כו' מ"ט משום דמחקק בניסין הוה ושמא קדישא עלאה דשימא ביה (ז"ח). מ בדפוסים ישנים כתוב כאן שייך לדף עה ע"א על תיבת עכ"מ תמצא בז"ח דף נו ע"ב. סימן ז. וזה סיומו. נ נ"א עברון (ז"ח) נ"א עבדין (קראקא). ע נ"א בא' (קראקא אמסטרדם).

מעלות הסולם

מאמר נחש עלי צור

נח) אמר ר"א מה ראה משה באותה שעה במי מריבה, שלא עשה בנחש כמו שנצטווה, ומשיב, אלא, ישראל היו דוחקים למשה, תנה לנו מים, נתייעץ וישראל דוחקים למשה, תנה לנו מים, נתייעץ ואמר, הקב"ה אמר לי לעמוד בנחש. ואני רואה שאין כח לנחש במים. אלא בעפר. ר' יהודה אמר מכאן משמע ועפר תאכל כל ימי חיך. משמע דעפר יאכל כל ימיו, אבל לא במים. כי על מים הוא מביא קפאון, וישראל דוחקים אותי, לתת להם מים, ואע"פ שיעשה נס. לא יעשה במקום הזה, אלא בגמר התקון, כי משה ראה אשר עדיין לא הגיע זמנו. אלא כשגחקה המטה, בעפר נחקק בנחש, ולא במים, שכתוב וישליכהו ארצה ויהי לנחש. וצור נחקק בזה במים, במרה, וכבר נעשה נס בזה במים, בחורב טוב שאעשה גם בפעם אחרת, שכתוב ויך את הסלע במטהו פעמים.

(דפו"י דף רע"ב ע"ב)

אמר לו הקב"ה, משה, יען לא האמתם בי להקדישני, שחשבתם שלא יוכל הנחש להיות עם מים לכן לא תביאו. ועיין בסלם סוף פרשת בשלח תשלום הענין.
 (נט) ו תלת דלא עברין וכו': זהו המשך מרזי דרזין שבוהר פרשת יתרו אות רל"ד. וזהו התחלת הענין. עיינין אוכמין וכו': עינים שחורות וגבות עיניו גדולות, דהיינו השערות שעל העינים, שיש בהן הרבה שערות אלו על אלו. ואלו העינים השחור והירוק הולכים בתוכן, והירוק שקוע יותר. לזה יש לו חמשה קוים במצח, שנים העוברים מצד אל צד. ו תלת דלא עברין, ושלושה קוים שאינם עוברים מצד אל צד, זהו באות פ', ואות א' והכל הוא פ"א במילואה, שהיא פ' ואל'. אות ר' אין בו כלל.

(ס) שיערוי אוכמין תליין וכו': אם שערותיך

נח) אמר ר"א מה ראה משה באותה שעה במי מריבה, שלא עשה בנחש כמו שנצטווה, ומשיב, אלא, ישראל היו דוחקים למשה, תנה לנו מים, נתייעץ ואמר, הקב"ה אמר לי לעמוד בנחש. ואני רואה שאין כח לנחש במים. אלא בעפר. ר' יהודה אמר מכאן משמע ועפר תאכל כל ימי חיך. משמע דעפר יאכל כל ימיו, אבל לא במים. כי על מים הוא מביא קפאון, וישראל דוחקים אותי, לתת להם מים, ואע"פ שיעשה נס. לא יעשה במקום הזה, אלא בגמר התקון, כי משה ראה אשר עדיין לא הגיע זמנו. אלא כשגחקה המטה, בעפר נחקק בנחש, ולא במים, שכתוב וישליכהו ארצה ויהי לנחש. וצור נחקק בזה במים, במרה, וכבר נעשה נס בזה במים, בחורב טוב שאעשה גם בפעם אחרת, שכתוב ויך את הסלע במטהו פעמים.

אבל פקחא איהו, מאריה דלישנא בישא, מלוי ברוגזא, פום ממלל רברבן, אצלח ולא אצלח, מארי קטטה בביתה, לא חייש ליקרא דבר נש, חד בפומיה וחד בלביה, הפכפך בלישניה. גבינין דיליה סומקין זעיר.

סא) פ ואי קמיטא תחות עיניה רב ז אזיל עד חוטמא מסטר ימינא, ותרין תחותיה, חד מנייהו זעיר ק מאחרא, דא שכיב בנדה מיומין זעירין, וחוביה רשים ביה רשימין ר אלין.

סב) בין כתפוי אית ליה רושם חד, וד' שערין ביה, חד מנייהו באמצעיתא רב ותלי, וג' אחרנין זעירין. ועד לא הוה עבירה דא, ש הוה תלת זעירין, וחד דאתרשים ביה דקיק ת וזעיר מכלהו. ההוא רושם הוה ביה מקדמת דנא אוכם, ואינון שערין חורין כלהו. השתא לאו הכי, אלא רושם אוכם, וחד סומקא א ברשימו דטולפחא באמצעיתא. ב וההוא שערא דאתרבי בין אחרנין, רישיה סומק, ג ושארא חיוור. אי תב בתיובתא, תשכח בעיניה ימינא חד חיוורא, חיוור גו ההוא אוכמא.

סג) במצחיה ג' שרטוטין עברין, ותרין דלא עברין, ההוא רושם אוכם, וסחרניה חוטא סומקא, ובגו ההוא חוטא חד שערא דקיק * זעיר ותלת שערין באמצעיתא, כולהו כחדא. זעירא יחכם באורייתא, ו יולף, ולא יצלח בעובדוי. סד) ואי ירוקא דעינא לא ז יצטבע כ"כ, ועינוי אוכמין, וחד חוטא סומק

חלופי גרסאות

פ הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס ואית קימטא. ז ג"א ואזיל (ז"ח). ק ג"א מאחרא (ז"ח). ר ג"א ל"ג אלין (קראקא). ש ג"א הו (ז"ח). ת ג"א וזעירין (קראקא). א הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס ברשימו וטלפחא ול"ג דטולפחא. ב ג"א והוא (ז"ח). ג ג"א ודאשתאר חויר (ז"ח). ו ג"א מוסיף אי יולף (רפוס מונקאטש). ז ג"א מצטבע (קראקא).

מעלות הסולם

שאמר רזין דעינין

מקודם לכן, מטרם שחטא, היה שחור, והשערות היו כלן לבנות. עתה אחר שחטא, אינו כן, אלא יש לו רושם אחד שחור, ואחד באמצע אדום כעדשה, והוא שערה הגדלה בין אחרות, ראשה אדום, והנשאר לבן. אם חזר בתשובה תמצא בעין ימינו רושם לבן אחד, לבן בתוך השחור.

סג) במצחיה ג' שרטוטין וכר': במצחו יש ג' קוים העוברים מצד אל צד, ושנים שאינם עוברים, ההוא רושם הנ"ל הוא שחור, ומסביבו חוט אדום, ובתוך אותו חוט יש שעררה אחת דקה וקטנה, וג' שערות באמצע, כלן כאחת, אדם זה יחכם מעט בתורה אם ילמד, ולא יצלח במעשיו.

סד) ואי ירוקא דעינא וכר': ואם הירוק שבעין לא נצטבע כל כך, ועינוי שחורות, חוט אחד אדום קטן עובר בין הצבעים האלו, אז

שערותיו שחורות ותלויות, ואינון חלקות, זהו אדם השותק תמיד. אבל הוא נבון, בעל לשון הרע, דבריו הם ברוגז, פה שלו מדבר גדולות, מצליח, ואינו מצליח, בעל מריבה בביתו, אינו דואג לכבוד בני אדם, אחד בפה ואחד בלב. הפכפך בלשונו, הגבות שלו אדומות מעט.

סא) ואי קמיטא תחות וכר': ואם יש לו קמט גדול תחת עינו, והולך עד החוטם שמצד ימין, ושני קמטים תחתיו, שאחד מהם קטן מהאחר, זה שכב עם נדה מימים מועטים, ועונו רשם בו רשימות אלו.

סב) בין כתפוי אית וכר': בין כתפוי יש לו רושם אחד, וד' שערות בו, שאחת מהן שבאמצע, היא גדולה ותלויה, וג' האחרות הן קטנות, ומטרם שהיתה לו עבירה זו הנ"ל, היו לו ג' שערות קטנות, ואחת שנתרשמה בו דקה וקטנה מכלן. הרושם ההוא שהיה בו (דפו"י דף רע"ב ע"ב * דף רע"ג ע"א)

זעיר, אעבר בין אינון גוונין, כדין איהו באת פ' בשלימו, ובאות ט ר' בלחודוי.
 (סה) במצחיה תשכח שית שרטוטין, תלת עברין, ותלת לא עברין.
 שעריה תקיף ולא כ"כ, תלי ולא תלי, האי איהו בשלימו לכל בר נש. קמצין
 איהו, לית ביה חידו, ואפילו בחדווא לא י אתחדי, כ בדוונא ל חזי.
 (סו) אטיס אודניה שמאליה. ח שינוי אית תלת רברבין מלעילא.
 נ ויהבין לון דוכתא, אינון דלתתא. מהימנא איהו, ולא כ"כ.
 (סז) אנפוי אריכין, ולא שפירין, קליה כאתתא, ומילוי כאתתא, מקנח
 פומיה במלוי, אפתח אצבעאן דידי במלוליה, כד אזיל אקדים ליה בליתא
 דפרסאי, דלא יחוב ב"נ לגביה. עליה כתיב ז) כי תועבה היא לפני ה'.
 (סח) עינין ירוקין, ואילין סימנין ביה, ואנפוי אריכין שפירין, שערוי
 אוכמין ומריטין מלעילא ס ברישא, רישיה רב, כד אזיל כפיף רישיה, קריצין
 דעיניו כקדמאה. ע עלייהו כתיב, ח) מנע רגלך מנתיבתם.
 (סט) עינין רברבין וירוקין, דא איהו בתרין אתוון, פ ר' פ"א חד יחידא,
 וחד בשלימו. במצחוי שרטוטא, דאזיל ועבר מסטר לסטר, ותלת אחרנין אית
 דלא עברין, מצחיה רב. קריצין דעל עינוי לא רברבין. בדיקניה שערא טפי
 צ דא באנפוי שפירו סומק, שעריה שעיע, ולא כ"כ.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (דברים כ"ד) ז"ח כרך כ' יתרו דף ג"ו ציון ת'.
 (ח) (משלי א') ז"ח כרך כ' יתרו דף ג"ו ציון א'.
 ט ג"א ד' (קראקא). י הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים
 גריס חזי ג"א אתחזי (ח"נצ"א). כ ג"א בדיונא (קראקא).
 ל ג"א אתחזי (ז"ח). מ ג"א בשינוי (ז"ח). נ ג"א
 דהיבון (ז"ח). ס ג"א ברישיה (ז"ח). ע ג"א עליה (ז"ח). פ הכי גריס בזהר חדש ובכל הדפוסים גריס
 ר' ס"א וליג ר' ס"א. צ ג"א ואנפוי ולא גריס דא באנפוי (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רוין דעינין

מנקה פיו דברו. פותח אצבעות ידיו. בדברו.
 כשהולך, הוא מקדים לפניו חתיכת וילון,
 שלא יתחכך בו אדם. עליו כתוב, כי תועבה
 היא לפני ה'.
 (סח) עינין ירוקין ואילין וכו': אם
 העינים הן ירוקות, ואלו הסימנים הנ"ל בו,
 ופניו ארוכים יפים. שערותיו שחורות והן
 מרוטות למעלה בראשו. ראשו גדול, וכשהולך
 כופף את ראשו. גבות עיניו הן כבאיש הקודם
 דהיינו שהן גדולות, עליו כתוב מנע רגלך
 מנתיבתם.
 (סט) עינין רברבין וירוקין וכו': עינים
 גדולות וירוקות, זה הוא בב' אותיות, ר' ופ"א.
 אחת לבדה דהיינו ר', ואחת במלוי, דהיינו
 פ"א. במצחו יש קו אחד, ההולך ועובר מצד
 לצד, ויש ג' קוין אחרים שאינם עוברים.
 מצחו גדול, השערות שעל עיניו אינון גדולות.
 בזקנו

אז הוא באות פ"א במלוי, ובאות ר' בלבדה
 בלי חלוי.
 (סה) במצחיה תשכח שית וכו': במצחו
 של האדם הנ"ל, תמצא ששה קוים, ג' עוברים
 מצד אל צד, וג' אינם עוברים. שערותיו
 חזקות ואינון כל כך, תלויות, ואינון תלויות,
 אדם זה הוא בשלום עם כל אדם. הוא קמצן.
 אין בו שמחה ואפילו בזמן שמחה אינו שמח.
 ונראה כשרוי ביגון. בדוונא פירושו ביגון כי
 תרגום ביגון הוא בדוונא. (בראשית מ"ב ל"ח).
 (סו) אטיס אודניה שמאליה וכו': אם
 און שמאלו אטומה, בשינוי יש שלש שינים
 גדולות מלמעלה, ונותנות להן מקום לגדל
 עליהן אותן השינים שלמטה. נאמן הוא ולא
 כל כך.
 (סז) אנפוי אריכין ולא וכו': פניו
 ארוכים ואינם יפים. קולו כאשה. ודבריו כאשה.
 (דפו"י דף רע"ג ע"א)

(ע) דחיל חטאה איהו, רחים אורייתא איהו, רחים לאינון דמשתדלין בה, חדי בכלא, עביד טיבו לכלא, ק כדיבא לתועלתיה. מהימנא איהו לרוזין דאורייתא. טב איהו למלין דעלמא, מאן דאשתתף בהדיה לא אצלח, לא איהו ולא אחרא. אצלח איהו ד בלחודוי, דהא את ר' גרים.

(עא) פגים איהו ברישיה, לעילא, רישומא דחד מכתשא דהוה ליה תמן, דעבד ליה חד רביא באבנא, בלא רעו וכוונא, ואיכסי בשערא. וההוא רישומא דמכתשא, כגוונא דגימל יונית. מהימנא איהו לגבי בני נשא, וסליק למהוי רישא דעמיה, עד הכא א רזין דעיינין.

(עב) ואית רזין אחרנין ב דעיינין, דמתפרשן מנייהו. עיינין דמעמקן ד וחיכאן, דא איהו בשלימו דאתון, בר דקדמאה ר, ה ובתר פ'. דא איהו בר נש דאצלח בעובדוי.

(עג) ג' שרטוטין במצחיה, מצחיה עגיל. עינוי נהירין, מרקמן עובד ציור, ז קיימין על שלימו. שנאוי יפלון תחותיה, פקיחא איהו, אצלח בכלא, בהיל בעובדוי, טב איהו עם בני נשא, מלוי בקשיו ח ובלא דחילו, ותרן איהו, עביד טיבו, ולא לשמה.

(עד) שעריה שעיע ותליא, ולישניה כחרבא. תחות עינוי קמיטין, ג' רברבן וג' זעירין, ו ואי אית ד' זעירין וג' רברבן, כדין תשכת ב' שרטוטין במצחיה, עבריין מסטר לסטר, וג' דמטו ולא מטו.

חלופי גרסאות

א ג'א כד יבא (קראקא). ד ג'א בלחודווי (ז"ח). א ג'א רוא (ז"ח). ב ג'א בעיינין (ז"ח). ד ג'א וחיכין (ז"ח). ה ג'א ולבחר (ז"ח). ז ג'א מיסוף דכייין (ז"ח) ג'א דגן (קראקא). ח ג'א בלא (ז"ח). י ג'א לא גרים ואי אית ד' זעירין (אמסטרדם).

מעלות הסולם

מאמר רוזין דעיינין

בזקנו הרבה שערות. ופניו יפים אדומים. שערותיו חלקות, ולא כל כך. (ע) דחיל חטאה איהו וכו': אדם זה, הוא ירא חטא. אוהב תורה. אוהב את אלו העוסקים בתורה. שמת בכל דבר. עושה טוב לכל. משקר לטובתו. הוא נאמן לסודות התורה. טוב לדברי העולם. מי שמשתתף עמו לא יצלח. לא הוא ולא האחר. וכשהוא בלבד, בלי שותף, הוא מצליח. כי אות ר' גורמת לו זה. (עא) פגים איהו ברישיה וכו': פגום הוא בראשו למעלה. ברושם אחד של מכה שהיה לו שם. שעשה לו נער אחד עם אבן, בלי כוונה ורצון. והמכה נתכסתה בשערות והרושם ההוא של המכה, הוא כמו גימל יונית. אדם זה נאמן הוא לבני אדם ויעלה להיות ראש העם. עד כאן סודות העינים. (עב) ואית רזין אחרנין וכו': ויש סודות (דפו"י דף רע"ג ע"א)

אחרים דעינים, המתפרשים מהן. עינים עמוקות וצוחקות. אדם זה הוא באותיות במלואם, רק כשהראשונה היא ר', ואח"כ פ'. זה הוא אדם המצליח במעשיו. (עג) ג' שרטוטין במצחיה וכו': ג' קוים במצחו, מצחו עגול. עינוי מאירות, מרוקמות מעשה רוקם, טהורות, יושבות על מלאת. שונאיו יפלו תחתיו. גבון הוא. מצליח בכל דבר. מבוהל במעשיו. טוב הוא עם אנשים. מדבר קשות, בלי פחד. נדיב הוא. עושה טוב ולא לשמה. (עד) שעריה שעיע ותליא וכו': שערותיו חלקות ותלויות, ולשונו כחרב. קמטים תחת עינוי, ג' גדולים, וג' קטנים. ואם ד' קטנים, וג' גדולים, אז תמצא שני קוים במצחו העוברים מצד אל צד. וג' קוים המגיעים ואינם מגיעים מצד אל צד.

תחות

עה) תחות טיבוריה קיימא רשימא חד, ציורא דרישא דב"ג, אוכם וחזור. ב' שערין תליין ביה. ההוא בר נש אתכשל באתת גבר, מיומין רחיקין, ולא תב מההוא חובא. מרעין רדפין אבתריה, ז ועל דא אינון מרעין חד, ח דצעיק לאושדא שתן, ולא יכיל. דעד ז כאן ההוא חובא תליא, ט בקדליה דנחש עקימא, ושליט עליה בדא. ודא לסוף יומין דסיבו.

עו) ואי תב בתיובתא, בזמנא דאיהו בחיליה, ההוא רשימא אזעירת ע דיוקנא, ושערין לא תליין ביה כלל. ואי תב בתיובתא בסוף יומין, כד מרעין רדפין אבתריה, כדן ההוא רשימא קמיט, ושערין תליין ביה, וההוא מרעא לא צ אעדיאו מיניה, מגו דתלייא ק בקדליה דנחש.

עז) בגין דההוא נחש, כיון דאחית ההוא חובא על קדליה, לית מאן דיתיר קשרא מקדליה. בגין דההוא נחש, לית ליה רשו ביומי דעולימו דבר נש, לקשרא ההוא חובה על קדליה. וקשרין ליה בקשרין תקיפין.

עח) ואיהו רדיף אבתריה דההוא בר נש, ומלקי ליה, בההוא ברית דחב ביה. ואע"ג דתב בתיובתא, יצווח מגו עאקו ת דמלקיותא. ההוא חויא דליג, ועאל בההוא קשרא, א שיפולי דתהומא רבה. כדן רווח ליה לבר נש, וההוא נחש ב לבתר יומין נפיק ועביד דא.

עט) ובזמנא דמית ההוא בר נש, תלת מאה ג שוטרי רדפין אבתריה

חלופי גרסאות

ז ג"א חד מאינון מרעין (ז"ח). ח ג"א דצריך (ז"ח). נ ג"א כען (ז"ח). ס ג"א בקדליה (קראקא). ע ג"א דיוקנא (ז"ח). צ ג"א אעדי (ז"ח). ק בדטוס קראקא כתב בכל מקום דקליה במקום קדליה. ר ג"א דאחית (ז"ח). ת ג"א דלקותא (ז"ח). א ג"א לשיפולי (ז"ח). ב הכי גריס ב"ח ובכל הדפוסים גריס לבר ולא גריס לבתר. ג ג"א שוטרין (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רוין דעינין

עו) בגין דההוא נחש וכו': משום שנחש ההוא, כיון שנאחו באותו חטא על עורפו, אין מי שיתיר הקשר מערפו. משום שאותו הנחש אין לו רשות בימי נעוריו של האדם לקשור עון ההוא על ערפו, אלא בימי הזקנה, ואז קושר אותו בקשרים חזקים. עח) ואיהו רדיף אבתריה וכו': והוא הנחש רודף אחרי אותו אדם, ומכהו באותו ברית שחטא בו. ואע"פ שחזר בתשובה, יצעק מתוך צרת הכאב של המכה, כשהנחש ההוא דולג ונכנס באותו הקשר של העון, בתחתית תהום הגדולה, אז תהיה הרווחה לאותו אדם. והנחש יוצא ועושה זה לאחר ימים רבים. עט) ובזמנא דמית ההוא וכו': ובזמן שאדם ההוא מת, שלש מאות שוטרים רודפים אחרי אותו האדם, ותופסים אותו ומביאים אותו לפני המלך. והמלך הקדוש, משבר אלו הקשרים

עה) תחות טיבוריה קיימא וכו': גם תחת טבורו נמצא רושם אחד בציור ראש של אדם, ב' שערות לבנה ושחורה תלויות בו, ברושם. אדם זה נכשל באשת איש מימים רחוקים, ולא שב מאותו עון. מחלות רודפות אחריו. וע"כ אחת מן המחלות היא שצריך להטיל מי רגלים ואינו יכול. כי עד עתה אותו עון תלוי על ערפו של נחש עקלתון, ובוה שולט עליו. וזהו לסוף הימים בימי זקנה. עו) ואי תב בתיובתא וכו': ואם חזר בתשובה בזמן שהוא בכחו, דהיינו בנעוריו, אותו הרושם ממעט צורתו, ושערות אינן תלויות בו כלל. ואם חזר בתשובה בסוף ימיו, כשהמחלות כבר רודפות אחריו, אז אותו הרושם מתקמט, ושערות תלויות בו, והמחלה היא של עצירת השתן אינה סדה ממנו, משום שהעון תלוי על ערפו של הנחש. (דפו"י דף רע"ג ע"א)

דהוא בר נש, ותפסין ליה, ועיילין ליה קמי מלכא, ומלכא קדישא מתבר אינון קשרין, ונחית ההוא חובא מעל קדליה.

(פ) ועל רוזא דא כתיב, (ט) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון. כד"א (י) וכופר בריתכם את מות. תבר ההוא קיימא דילכון, את מות. כד"א, (כ) אכפרה ה פניו, אבטל רוגזיה. כדין ההוא ב"נ אזל לההוא עלמא, נקי מההוא חובה, דהא קביל ו ענשא בהאי עלמא.

(פא) וכי תימא, היכי משמע דבהאי עון אשת איש משתעי קרא. דכתיב הכא אם יכופר העון הזה, וכתיב התם באיסור אשת איש שזנתה, (ג) ונקה האיש מעון. וכתיב גבי ח אבנר, (ד) ותפקד עלי עון האשה ט היום. אי נמי, (ו) והנה ששון ושמחה הרג בקר ושחוט צאן אכל ושתה, וכתיב התם * (ז) אכלה ומחתה פיה. וכתיב, (ח) כי אם הלחם אשר הוא אוכל.

(פב) וכתיב (ט) מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו. (י) מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם. (יא) ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה. זהו כד ג לא קביל ענשיה בהאי עלמא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה נ"א מוסיף סניו במנחה (ז"ח). ו נ"א עונשיה (ז"ח). ח נ"א מוסיף אבנר ואיש בשת (ז"ח). ט נ"א הזאת (אמסטרדם) נ"א היום הנה (ז"ח). ז הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס כד קביל ענשיה וליג לא.

(ט) (ישעיה כ"ד) זהר תוריע דף י"ז ציון ש'. י' (שם) ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ג'. (כ) (בראשית ל"ב) ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ד'. (ג) (במדבר ה') ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ה'. (ד) (שמואל ב' ג') ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ו'. (ו) (ישעיה כ"ב) ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ז'. (ז) (משלי ל') ז"ח כרך כ' יתרו דף ס' ציון ח'. (ח) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון ט'. (ט) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון י'. (י) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון י"א. (יא) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון י"ב. (יב) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון י"ג. (יג) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון י"ד. (יד) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון י"ה. (יז) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון י"ז. (יח) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון י"ח. (יט) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון י"ט. (כ) (שם) ז"ח כ' יתרו דף ס' ציון כ'.

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

אצל אבנר ואיש בשת, ותפקוד עלי עון האשה היום אף העון שבכתוב אם יכופר וגו' מדבר גם כן באשת איש או נאמר. והנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט צאן אכול ושתו. שנאמר לפני הכתוב אם יכופר וגו'. וכתוב שם אכלה ומחתה פיה. וכתוב כי אם הלחם אשר הוא אוכל. מה שם נקרא הזווג אכילה, אף אכול ושתו שבכאן פירושו זוג, דהיינו באשת איש.

(פב) וכתיב מי פתי וגו' : וכתוב מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו. מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה. הרי שבעון אשת איש נענש גם לאחור מיתה, שאומר בעמקי שאול קרואיה. ומשיב, זה הוא כשלא קבל עונשו על אותו עון, בעולם הזה.

ואי

הקשרים של העון, ויורד אותו עון מעל ערפו של הנחש.

(פ) ועל רוזא דא וכי : ועל סוד זה כתוב, אם יכופר העון הזה לכם עד תמותו. כש"א וכפר בריתכם את מות. שפירושו, הברית ההיא שלכם שיכר קשרי העון את מות. דהיינו אחר המיתה כש"א, כי אמר אכפרה פניו במנחה, שפירושו אבטל את כעסו. כך וכפר בריתכם וגו' פירושו שהברית תבטל את העון. אז יוצא האדם לעולם ההוא נקי מאותו עון, כי קיבל עונשו בעולם הזה.

(פא) וכי תימא היכי וכי : ואם תאמר, איך משמע, שהכתוב אם יכופר העון הזה, מדבר בעון הזה של אשת איש. ומשיב, כתוב כאן אם יכופר העון הזה, וכתוב שם באיסור אשת איש שזנתה ונקה האיש מעון. וכתוב (דפו"י דף רע"ג ע"א * דף רע"ג ע"ב)

פג) ואי אשתכח ביה זכות אבות ענשיה בהאי עלמא בהווא עון. כד"א,
 (ד) ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם. ופקדתי: זעיר זעיר. (ש) נ אם בפידו
 להן שוע. (ת) פוקד עון אבות על בנים. ס מזעיר, ונותן זעיר על דא, וזעיר על
 דא, ואשתזיב הוא ואבוי מענשא דהווא עלמא. דהא ברא מזכי אבא.

פד) עיינין עקימין דלא ע מסתכלאן באורח קשוט, פ דא בלא את
 כלל, פרחין מניה כל אתוון. בגין דאיהו מארי דעינא בישא, חיזו דיליה בהפוכא,
 ההוא רע עין שליט עליה.

פה) ואי כשרן עובדוי דהווא בר נש, לא שליט אלא על עיניו. ואצטריך
 בר נש ק לאסתמרא מעיניו. בגין דסטרא אחרא שלטא עלייהו. אינון עיינין
 ד חמאן כל ביש, ש ואתעבדן סרסורין לגביה, ושייפי גופא נצחן, אבל שלטין
 עיניו ת מסתכלאן.

פו) מאן דבעי לאסתמרא מניה, לכתוב א יו"ד בידיה ימינא, ובידיה
 שמאלא זי"ן ב וליפתח קמיה, ולימא ג יו"ד באפכא אתווי וישתזיב מנייהו.
 פז) דא איהו ד פגים לשמושא דקדושה, בגיני כך לא שריין ביה אתוון,
 והא אסתלקו מניה. ה דא איהו ו ברזא דהווא קו ירוק דנפיק מתוהו, במדידו

חלופי גרסאות

(ה) (תהלים פ"ט) ז"ח כרך כ' יתרו דף ס"א ציון כ'.
 (ו) (איוב ל') ז"ח כרך כ' יתרו דף ס"א ציון ל'.
 (ז) (שמות ל"ד) ז"ח כרך כ' יתרו דף ס"א ציון מ'.
 נ ג"א בסוגריים אם יכפר להם שוגג (דפו"י) ג"א
 אם יכפר לה שוגג (קראקא). ס ג"א זעיר (אמשטרדם).
 ע ג"א מסתכלין (ז"ח). פ ג"א דא הוא (ז"ח) ונ"א
 ל"ג דא הוא (קראקא). ק ג"א לאסתמרא (ז"ח). ר הכי
 גריס בנ"ח ובכל הדפוסים גריס חמדן ול"ג חמאן. ש ג"א ואתעבידין (ז"ח). ת ג"א מסתכלין (ז"ח) ג"א אי
 מסתכלין (מונקאטש). א ג"א בידיה ימינא יו"ד (ז"ח). ב הכי גריס בנ"ח דפוס קראקא ובכל הדפוסים גריס
 וליפתח פומיה קמיה ג"א ויפתח פומיה (מונקאטש) ג"א ולפתח קמך ולימא (ווינציא). ג ג"א יו"ד באפכא
 באה"זי ואשתזיב מנייהו (ז"ח). ד ג"א דפגים (ז"ח). ה ג"א דהא (ז"ח). ו ג"א וברזא (אמשטרדם).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

פה) ואי כשרן עובדוי וכו': ואם מעשיו
 של אותו אדם כשרים. אין רע העין שולט
 אלא על עיניו. וצריך האדם להזהר מעיניו.
 כי הסטרא אחרא שולט עליהן. עינים אלו
 רואות כל רע, ונעשות לו מסיתות לרע. ואברי
 גופו נוצחים, אבל עיניו שולטות ומסתכלות
 ברע.

פו) מאן דבעי לאסתמרא וכו': מי
 שרוצה להשמר ממנו, יכתוב ביד ימינו י'
 וביד שמאלו יכתוב ז' ויפתח לפניו, ויאמר יוד
 בהיפוך האותיות דהיינו דוי, וינצל ממנו.
 פז) דא איהו פגום וכו': איש זה פגום
 לשמש בקודש, משום זה לא שורות בו
 אותיות. (כנ"ל אות פ"ה) ומסתלקות ממנו,
 כי הוא בסוד אותו קו ירוק היוצא מההו,
 במדידת הנר, (עיי'ן זהר תצא אות ס"ג) ויש
 להסתכל

פג) ואי אשתכח ביה וכו': ואם נמצאת
 בו זכות אבות, עונשו הוא בעולם הזה בעון
 ההוא. כש"א ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים
 עונם. ופקדתי: פירושו מעט מעט על דרך
 הכתוב, אם בפידו להם שוע. שפירושו שאם
 שולח שבר וצרה הוא משעשעם במקצת (ע"ש
 רש"י) וכן כתוב, פוקד עון אבות על בנים
 שפירושו, שממעט העון שנותן מקצתו על זה
 ומקצתו על זה, ונצולים הוא ואביו מהעונש
 של העולם ההוא. כי הבן מזכה את אביו.
 פד) עיינין עקימין דלא וכו': עינים
 עקומות שאינן מסתכלות בדרך אמת, שהוא
 דרך הישר, איש הזה הוא, בלי אות כלל כי
 כל האותיות פורחות ממנו. מפני שהוא בעל
 עין רעה, שהראיה שלו היא הפוכה. אותו רע
 עין שולט עליו.

(דפו"י דף רע"ג ע"ב)

דבוצינא, ואית לאסתכלא גו שרטוטין דידא, בימינא ובשמאלא, וברזא דאינון שרטוטין דידין, תשכח דא.

פח) מאן דעינא חד אטיס, ולא כל כך, ועינא אחרא פקיא. מומא חד מאינון מומין אית ביה. דא איהו באת ר' בלחודוי באשלמותיה. ואת יו"ד מטי לגביה, ולא מטי.

פט) במצחיה ג' שרטוטין עברין, וחד זעירא דאעבר, אוף הכי רשימא חדא סליק מעיניה לקבל אודניה. שעריה תלי ותקיף. קריצוי רברבין. ה איהו מומא ט מסטרא אחרא. אימא דיליה אזלת בחרשין, כד הוה במעהא. ונפקת י לפתחי דאורחין כ בליליא. כד דא אתיליד בגו תרין שנין דיליה אתחלש, עד ז דאזער דיוקניה. ואמיה נ אזלת בליליא בהדיה. וקא עבדת חרשין עליה.

צ) האי חדי בחדווא, לית ביה מהימנותא, משבח גרמיה במה דלית ביה. גס רוח. ממלל בישין ועתיקין. ותרן איהו, לית ביה קמצנו כלל. מארי נ דגיופא. ס אצלח ולא אצלח. חדידא בלישניה.

צא) ואי חד שרטוטא במצחיה רב, ותרין זעירין, דא אזל גו חרשין. והא אמיה עבדת להו, ומתחלפין שרטוטין דקא סלקין מעינא ימינא לעינא שמאלא, גס רוח איהו, אבל לית ביה בישא כלל. ע קמצאן איהו, לית ביה קצת גיופא, חדידא בלישניה איהו.

צב) בשפה דיליה אית ביה רושם חד סומק טפי, וחד שערא באמצעיתא

חלופי גרסאות

ח הכי גריס ב"ח ובכל הדפוסים גריס אית. ט ג"א מסטר אוחרא (ז"ח). י ג"א לפרשא (ז"ח). כ ג"א בלילא (אמסטרדם). ל ג"א דאוהיר (בכל הדפוסים בשם ג"א). מ ג"א אזלא בלילא בהדיה (ז"ח). נ ג"א דגייסא (ז"ח) ג"א דגוסא (קראקא). ס ג"א מוסיף הוא אצלח (ז"ח). ע ג"א קמצן (אמסטרדם). פ ג"א בשתא (הדפוסים הראשונים).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעינין

עמו בלילה, ועשתה כשפים עליו. (צ) האי חדי בחדווא וכו': איש זה הוא בשמחה, אין בו אמונה. משבח את עצמו במה שאין בו. גס רוח. מדבר דעות. ודברי עתק. ותרן הוא, אין בו קמצנות כלום. הוא בעל ניאוף. מצליח ולא מצליח. לשונו חדה. (צא) ואי חד שרטוטא וכו': ואם קו אחד עבה במצחו, ובי קוים קטנים. זה הולך בכשפים. וכבר אמו עשתה אותם בעדו. הקוים ההולכים מעין ימין לעין שמאל, עוברים זה על זה. גס רוח הוא. אבל אין בו רע כלום. קמצן הוא. אין בו מעט ניאוף. הוא שנון בלשונו. (צב) בשפה דיליה אית וכו': אם יש בשפה שלו רושם אחד שהוא אדום יותר. ושערה אחת באמצעו. האצבעות של רגלו השמאלית להסתכל בקוים שעל היד, שבימין ובשמאל, ובסוד אלו קוים שבידים תמצא את זה. פח) מאן דעינא חד וכו': מי שעין אחת שלו אטומה, ולא כל כך, ועין האחרת פקוה. מום אחד מאלו המומים יש בו. זהו באות ר' בלבד, במלואה. דהיינו ריש. ואות י' היא אצלו מגעת ולא מגעת. פט) במצחיה תלת שרטוטין וכו': במצחו של אותו איש הנ"ל, יש ג' קוים, העוברים מצד אל צד, ואחד קטן שעובר, וכן גם רושם אחד עולה מעינו עד כנגד אזנו. שערותיו תלויות וקשות. גבות עיניו הן גדולות. אותו מום הוא, מצד האחר. אמו הלכה בכשפים, כשהיה במעה. ויצאה לפרשת דרכים בלילה. בעת שנולה, בתוך ב' שנים שלו, נחלש עד שנתמעטה דמותו, ואמו הלכה (דפו"י דף רע"ג ע"ב)

אצבען די ברגליה שמאלא קמיטין זקיפין מתפשטין. עיינן זבלגנין, ירוקן, נחתין דמעין תדיר. האי אתדבק באת פ', ואת ר' לא ר' אתיישבת ביה. האי אית ליה ארבע שרטוטין במצחיה, ועברין כולהו, ותרין זעירין מעיניה ועד שעריה, תרין ח רשומין, ותלת זעירין, בין קריצי עינוי.

צג) האי איהו ב"ג דאזיל כפיף רישא. זינא חד מתלת מארי א רשימין דתולדות ג צרעת אית ביה, בזיניה. האי לאו מסאבא הוא למסגר. חדי איהו בכלא, וחיך תדיר, כל מילוי חייכין ד ביה בני נשא. ה קמצאן איהו בביתיה, באחרנין לאו הכי. לית ליה כסופא במלוי, בגין דחמי ו כלא חייכן בהו, גייפא איהו, שערוי סומקין זעיר, ז ולא שעיעין ולא קמיטין.

צד) ח ואי במצחיה תלת שרטוטין דעברין, וג' זעירין דלא עברין, וכל שאר סימנין ביה האי ט אית ליה פגימו ורושם חד י בעינא. דב"ג דהוה צד צפרין, כ דעבד ביה בלא כוונה, באעא ל דהוה ח אושיד לצפרין. ואיהו אתרשים על עיניה שמאלא, לעילא מקרצוי באורכא.

צה) ההוא דהוה צד צפרין, אגזים ליה בההוא אעא, בגין ג דהוא אפרח צפרין, ומחא ליה בלא כוונה. האי אצלח למזוניה ולביתיה, ולא למכנש ממונא סגי. מהימנא איהו, ולא כ"כ. והאי מהימנותא במלין זעירין, אבל ברברבין לאו איהו מהימנא. מארי דלישנא בישא, וכולא חייכין ט במיליה.

חלופי גרסאות

ר נ"א אתיישב (ז"ח). ת נ"א רשימין (ז"ח). א נ"א רשומין (ז"ח). ג נ"א מוסיף מארי צרעת (ז"ח). ד נ"א בהו (אמשטרדם ז"ח). ה נ"א קמצן (ז"ח). ו נ"א דכלא (אמשטרדם ז"ח). ז נ"א לא (ז"ח). ח הכי גריס בוי"ח ובכל הדפוסים הגירסא ואית. ט הכי גריס בוי"ח ובכל הדפוסים הגירסא לית. י נ"א עינא (אמשטרדם). כ נ"א עבד ליה (ז"ח). ל נ"א דהוא (אמשטרדם). מ נ"א אושיט (ז"ח). נ נ"א דהוה (אמשטרדם ז"ח). ע נ"א במילוי (ז"ח).

מעלות הסולם

שאמר רזין דעיינין

השמאלית, מהן מקומטות מהן זקופות ומתפשטות. עינים זבות, ירוקות, המורידות תמיד דמעות איש זה נתדבק באות פ'. ואות ר' אינה מתיישבת בו. זה יש לו ארבעה קוים במצחו. וכלם עוברים מצד אל צד, וב' קוים קטנים מעינו ועד שערו. שתי רשימות, וג' קטנות, בין גבות עינוי.

צג) האי איהו ב"ג וכו': זה הוא אדם ההולך בכפיפת ראש. מין אחד מג' בעלי הרשומות מתולדות בעלי צרעת, יש בו במינו. מין זה אינו טומאה להסגיר אותו. הוא שמח בכל דבר וצוחק תמיד. בכל דבוריו צוחקים בהם בני אדם. קמצן הוא בביתו. לאחרים אינו כן. אינו מתבייש בדבריו. משום שרואה שכלם

צוחקים בהם. נואף הוא. שערותיו אדומות מעט. אינן חלקות, ואינן מסולסלות.

צד) ואי במצחו תלת וכו': ואם ג' קוים במצחו, שעוברים מצד אל צד. וג' קוים קטנים שאינם עוברים, וכל שאר הסימנים בו. איש זה, יש לו פגם ורושם אחד בעינו, שאדם שהיה צד צפרים, עשה לו בלי כוונה. עם עץ שהיה זורק לצפורים. והמכה נתרשמה על עינו השמאלית למעלה מגבות עינו בארכו.

צה) ההוא דהוה צד וכו': ומפרש, אותו שהיה צד צפורים הפחיד אותו בעץ ההוא. בעת שהיה מפריח את הצפורים, והכהו בלי כונה. איש זה מצליח לכלכלתו ולכלכלת ביתו, ולא לאסוף כסף הרבה. נאמן הוא ולא כל

צד) ואי במצחו תלת שרטוטין דעברין, וג' זעירין דלא עברין, וכל שאר סימנין ביה האי ט אית ליה פגימו ורושם חד י בעינא. דב"ג דהוה צד צפרין, כ דעבד ביה בלא כוונה, באעא ל דהוה ח אושיד לצפרין. ואיהו אתרשים על עיניה שמאלא, לעילא מקרצוי באורכא.

צה) ההוא דהוה צד צפרין, אגזים ליה בההוא אעא, בגין ג דהוא אפרח צפרין, ומחא ליה בלא כוונה. האי אצלח למזוניה ולביתיה, ולא למכנש ממונא סגי. מהימנא איהו, ולא כ"כ. והאי מהימנותא במלין זעירין, אבל ברברבין לאו איהו מהימנא. מארי דלישנא בישא, וכולא חייכין ט במיליה.

(דפו"י דף רע"ג ע"ב)

צו) פומיה רב, שפוותיה רברבין, מאן דאשתתף בהדיה, אצלח בכלא, ואיהו אצלח אוף הכי. טב איהו לכל שתופא.

צז) רשימא דההוא מכתשא עמיה, פ עייניה זבלגנין, ירוקין, וחד רשימו אוכם צ סחרא לון. האי איהו באת פ"א בשלימו דתרין אתון. ואת ר' בלחודוי. צח) דא רישיה רב, וד' שרטוטי רברבין במצחיה, ק וג' זעירין בין קרצוי. ר וחד לעילא קריעא זעיר. על חוטמיה ש שערין רברבין. ת אנפוי רברבין. רישיה עגיל, הוא א גיבר חילא. מארי זדונא במלין.

צט) שעריה קמיט, גייפא איהו. ובליליא אשתתף איהו ג לגייפא. לזמנין אתכשיל *) איהו באנתו אסורה. דיקניה מליא בשערין, האי אית ליה בדרועא שמאלא חד רשימו דחרבא, דמחא ליה חד גבר ה אטיר ימינא, ביומא רביעאה דשבתא, כד בעא שמשא לאתכנשא. דהא בההוא ו זמנא אתער עליה חד חוטא דמאדים. ההוא חוטא דבסטר שמאלא, ז וההוא רשימא עמיקא בבשרא בעיגולא. ק) כד מטא ליומין דסיבו, נפל מאתר דרכיב ביה, או סוסיא, או חמרא, או נפיל ח מכתלא. ט ומנה יתחלש וימות. דהא חובה י דחטא כ בעולמוי בהבל רדיף אבתריה. ואי ההוא גברא תב בתיובתא, ל באמצע ח יומוי, נפיל מגו חולשא דביה וימות.

חלופי גרסאות

פ נ"א עינוהי (ז"ח). צ נ"א ספרא (מונקאטש). ק נ"א ותלת זעירין בין קריצוי (ז"ח). ר הכי גריס בנ"ח עם פירוש הסלם נ"א כתבו וחד לעילא קריעא זעיר אחר רישיה עגיל (בכל הדפוסים) ונ"א רישיה עגיל חודד לעילא קריעא זעיר (הגהות כתב יד בדפוס ווינצ'א). ש נ"א שעריו (ז"ח). ת נ"א אנפי (קראקא) ונ"א ל"ג אנפוי רברבין (ז"ח). א נ"א גבר (בדפוסים ראשונים). ג נ"א לגיופא (ז"ח). ה הכי גריס בנ"ח ובכל הדפוסים הגירסא אסים. ו נ"א יומא (ז"ח). ז נ"א וההוא רשימא עקימא בבשריה בעיגולא (ז"ח). ח נ"א מן כותלא (ז"ח). ט נ"א ומניה (ז"ח). י הכי גריס בנ"ח ובכל הדפוסים הגירסא דחמא. נ"א דחב (ז"ח) נ"א דמחא (הגהות כתב יד דפוס ווינצ'א). כ נ"א בעולימוי (ז"ח). ל הכי גריס בנ"ח ובכל הדפוסים גריס נפיל באמצע יומוי. מ נ"א יומי (דפוסים ראשונים).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

כל כך. כי נאמן הוא בדברים קטנים, אבל בדברים גדולים אינו נאמן. בעל לשון הרע הוא. כלם צוחקים על דבריו.

צו) פומיה רב שפוותיה וכר: ואם פיו גדול, ושפתותיו גדולות. מי שמשתתף עמו, מצליח בכל דבר, והוא גם כן מצליח. טוב הוא לכל שותפות.

צז) רשימא רההוא מכתשא וכר: אם הרושם של אותה מכה (הנ"ל באות צ"ד) נמצא עמו, ועיניו זכות וירוקות, ורושם אחד שחור מסבב אותן. זהו באות פ' במילוי ב' אותיותיה, דהיינו פ"א. ואת ר' לבדה בלי מלוי.

צח) דא רישיה רב וכר: איש זה ראשו גדול, וד' קוים גדולים במצחו, וג' קטנים (דפרי דף רע"ג ע"ב י' דף רע"ד ע"א)

בין גבות עיניו. וקו אחד למעלה קרוע מעט על חוטמו שערות גדולות. ראשו עגול, גבור חיל הוא. בעל זדון בדבריו.

צט) שעריה קמיט גייפא וכר: ואם גם שערותיו מסולסלות. נואף הוא. ובלילה הוא מתחבר לניאוף. לפעמים הוא נכשל באשה אסורה. זקנו מלא שערות. זה יש לו רושם בזרוע השמאלית של מכת חרב שהכה אותו איש אחד שהיה איטר יד ימינו, ביום רביעי בשבת. בשעה שהשמש רצתה לבא. כי באותו יום נתעורר עליו חוט אחד מככב מאדים. אותו החוט בצד שמאלו. ורושם ההוא שבזרוע שמאלו, הוא עמוק בבשרו בעגול.

ק) כד מפיא ליומין וכר: כשהוא מגיע לימי זקנה, נופל מן המקום שרוכב עליו, אם סוס

קא) ואי נ תב ביומי עולמוי. כדין תשכח שרטוטין דמצחיה, ג' רברבין, וד' זעירין, ותרין תרין מגו עינוי דסלקין לעילא. האי ס כאורח ארעא יהא מרעיה, ע ויפול מערסיה וימות. דהא לעלמין פ נפילה אית ביה לבסוף.

קב) עיינין זעירין דקיקין, דלא ז אתחזייאן גוונין דילהון לפום שעתא, וכד ק מסתכלאן בהון אינון ירוקין ואוכמין. האי איהו שפון חדין, ואפין אריכין בחדידו, כדין תשכח במצחיה ב' שרטוטין וחד זעירא בינייהו. האי איהו באת ש פ' בלחודוי. ובאת ר' ת בשלימו.

קג) האי איהו שעריה תליא, ולא שעיע. אצלח בעובדי ידוי, ובאורייתא אי אשתדל, אוף הכי. זעירא איהו בשייפוי, וגס בשרא. לית ביה א גסות רוחא. ממלל ב בגו חוטמוי, בגין ג דנוקבין דילהון דחיקין, ובג"כ נפיק רוחא ד בדחיקן לסטר שמאלא.

קד) בירכא דיליה לעילא מארכובא, רשימא חד ה חבורה, דעבד ליה ו חד רביא בסכין, ביומי ז עולמוי, ואסתכן ביה. מקנא הוא לאתתיה, עד דבני נשא חייכין מניה. בעי לאתקנא בגוברין אחרנין, ולא אתתקן, וחייכין ביה. האי לא ישתתף בר נש בהדיה, דלא יצלח. חמדן איהו. אשתדל במה דלא ח ליה, חשיב גרמיה דאיהו גברא רבא, ולא הכי. זכי לבנות ולא לבנים.

חלופי גרסאות

נ נ"א תב בעולימוי ול"ג ביומי (ז"ח). ס נ"א כאורח כל ארעא (ז"ח). ע נ"א ויעול (חינצא). פ נ"א אית ביה נפילה לבסוף (ז"ח). צ נ"א אתחזיין (ז"ח). ק נ"א מסתכלין (ז"ח). ש נ"א פ"א (ז"ח בכל הדפוסים). ת נ"א בלחודוי (ז"ח). א נ"א ל"ג גסות (ז"ח). ב נ"א מגו (ז"ח). ג נ"א דנקבין (ז"ח). ד נ"א בדחיקוי ה הכי גריס ב"ח עם פירוש הסלם ובכל הדפוסים גריס דמאריה חבורה ונ"א דאמרי חבורה (מונקאטש). ו נ"א רביא חד (ז"ח). ז נ"א עולימוי (ז"ח). ח נ"א מוסיף אית ליה (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

קוים, וקו קטן ביניהם. זה הוא באות פ' לבדה, דהיינו בלי מלוי. ובאות ר' במלואה דהיינו ריש.

קג) האי איהו שעריה וכר': איש זה שעדותיו תלויות ואינן חלקות. מצליח במעשה ידיו. ואם עוסק בתודה הוא ג"כ מצליח. קטן הוא באבדיו. גס בשד. גסות דוח אין בו. מדבר מתוך חוטמו. משם שנקבי חוטמו צדים. וע"כ יוצא בדוחק לצד השמאל.

קד) בירכא דיליה לעילא וכר': בירך שלו למעלה מן הברך. יש דושם חבורה אחת. שעשה לו ילד אחד בסכין בימי ילדותו והסתכן בו. הוא מקנא את אשתו עד שבני אדם צוחקים ממנו. הוא דרוצה להתתקן ע"י אנשים אחרים. ואינו יכול להתתקן. וצוחקים ממנו. זה אין לאיש להשתתף עמו כי לא יצלח. בעל חמדה הוא

סוס. או חמור. או נופל מכותל. ומהנפילה ההיא יחלש וימות. כי החטא שחטא בהבל נעודיו דודף אחריו. ואם אותו האיש חזר בתשובה. באמצע ימיו. יפול מחמת חולשה וימות.

קא) ואי תב ביומי וכר': ואם שב בימי עולמוי. אז תמצא הקוים שבמצחו ג' גדולים. וארבעה קטנים. ושנים שנים מבין עייניו עולים למעלה. איש זה תהיה מחלתו כדרך כל הארץ. ויפול ממסתו וימות. כי לעולם יש בו נפילה לבסוף.

קב) עיינין זעירין דקיקין וכר': עינים קטנות ורקות שהצבעים שלהן אינם נראים בחיטוף לפי שעה אלא כשמסתכלים בהן הן ירוקות ושחודות. איש זה שפתותיו חדות. ופניו אדוכות חדות. אז תמצא במצחו שני (דפו"י דף רע"ד ע"א)

קה) ואי ט מתחלפאן שרטוטין, תרין זעירין וחד רברבא במצחיה, ואנפוי סומקין. זכי לבנין ולברתא חדא. : או דילדת בר ואסתלקת מעלמא.

קו) כ כד את חד אית ל ליה בתר אודניה ימינא, רושם n דטלופחא, וחד שערא n דתליא בריש אודניה, ואצבעא זעירא די בידא שמאלא ס כפוף. כדין תתקיים ותוליד בנין ובגן. אי סימנין אלין ע יהון פ לה בין רגליה, יכרע ויפול חד ברא, בין אינון, דיהא מבוע דנביע באורייתא. הוא ז מקריב ק ומפזר מבויעין ונחלין דאורייתא, ובשנין זעירין יתכניש מעלמא.

קז) האי איהו, מאינון אלף דמתכנשין מעלמא, מריש שתא ועד ריש שתא, ביומין קדמאין. מדאתחרב ש מקדשא, לא אשכח בר שתין חסר חד, ואילין אינון דמסתלקי מעלמא כד יהבי ריחא, עד לא מטא זמנייהו.

קח) n בגין, א דכד קב"ה עאל ב ואוליף אורייתא, לאינון ינקין דאסתלקו מעלמא, כד יהבו ריחא n עד לא מטא זמנייהו ד מהאי עלמא, אינון קדמאי באינון מלין. וקב"ה א"ל לההוא ממנא יופיא"ל שמה, דקאים וקשיר קשרין דאורייתא, מאן הוא דין דאקדים לי. הה"ד, א) מי הקדימני ואשלם ואשלם ודאי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א) (איוב מא) ז"ח ל"ו ט"ב. ס נ"א מתחלפן (ז"ח). י הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס בסוגריים [און דילדת [כר] וכמונקאטש ל"ג או ובאמשטרדם גריס או דילדת ואסתלקת ול"ג בר וכדפוסים הראשונים גריס ואסתלקת מעלמא בר. כ נ"א ל"ג כד (ז"ח) נ"א אי את (ויניציא). ל נ"א לה (אמשטרדם). מ נ"א דטולפחא (ז"ח). n נ"א דתלי (ז"ח). ס נ"א כפיף (אמשטרדם ז"ח). ע נ"א תהוין (ז"ח). פ נ"א ליה (אמשטרדם). צ נ"א דמקרב (ז"ח). ק נ"א ומפיק (ז"ח) נ"א ומסיר (דפוסים ראשונים). ש נ"א מוסיף כי מקדשא (ז"ח). ת נ"א ל"ג מן בגין עד וקב"ה א"ל (קראקא). א נ"א דכך (ויניציא). ב נ"א לאוליף (ז"ח). ג ה"ג בז"ח ובכל הדפוסים גריס אינון קדמאי באינון מלין מהאי עלמא עד לא מטא זמנייהו. ד נ"א ל"ג מהאי עלמא (ז"ח דפוס וויניציא).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעינין

בתורה. הוא יקרב ויוציא מבויעים ונחלים בתורה. ובשנים מועטות יסתלק מן העולם. קז) האי איהו מאינון וכר: י"ד זה הוא מאלו אלף הילדים הנפטרים מן העולם מראש השנה עד ראש השנה. מספר זה היה בימים הראשונים, אבל משנחרב בית המקדש, לא נמצא רק ששים ילדים חסר אחד, שמסתלקים מראש השנה עד ראש השנה. ואלו הם המסתלקים מן העולם בעוד שנותנים ריח. דהיינו קודם שיבואו לחטוא, בטרם שהגיע זמנם להסתלק מן העולם. קח) בגין דכד קב"ה וכר: משום שבעת שהקב"ה בא ומלמד תורה, לאותם הילדים, שנסתלקו מן העולם, בעוד שנתנו ריח, מטרם שהגיע זמנם להסתלק מעולם הזה. הם

הוא. משתרל הוא במה שאין לו. מחזיק את עצמו לאדם גדול, ואינו כן. הוא זוכה לבנות, ולא לבנים. קה) ואי מתחלפאן שרטוטין וכר: ואם הקוים מתחלפין, ששני קוים קטנים, וקו גדול אחד יש במצחו, ופניו אדומים הוא זוכה לבנים, ולבת אחת. אן שאשחו יולדת בן, ומסתלקת מן העולם. קו) כד את חד וכר: כשיש לו אות אחת אחר אזנו הימנית, ורושם אחד של עדשה, עם שערה אחת תלויה בראש אזנו, ואצבעו הקטנה שבידו השמאלית כפופה, אז תתקיים אשתו ותוליד בנים ובנות. אם סימנים אלו יהיו לה, יכרע ויפול בין רגליה, בן אחד, בין אותם הבנים שלה, שיהיה מבוע הנובע (דפו"י דף רע"ד ע"א)

קט) כדין קרא קב"ה למטטרין דאיהו ו קאים גו פרוכתא דפרסא, ושתין אלף רבוא מארי דאולפנא דאורייתא סחרניה, ואיהו מקשר קשרין למאריה. א"ל, מאן האי דאקדים לי, מי הקדימני ואשלם. איהו רשים גו מתיבתך, או לא. א"ל, מאריה דעלמא, לאו איהו במתיבתא דילי, גו מתיבתך איהו. וכל אינון דקדמי תחות כל שמיא כ דילי הוא. הה"ד ב) תחת כל השמים לי הוא.

קי) בגין דתרין מתיבתין אית לעילא : מתיבתא דההוא נער מטטרין. ומתיבתא עלאה, דקב"ה. ובכל אתר דתנינן מתיבתא עלאה, דא ג דקב"ה. מתיבתא דרקיעא, דא מטטרין.

קיא) נ וכדין, אמר ליה ס קב"ה, אי הכי, ע לקיט ליה גבאי, לקיט ליה, וארח ליה. הה"ד, ג) דודי ירד לגנו לערוגת הבושם. דודי : דא קב"ה. כד"א, ד) דודי לי ואני לו הרועה בשושנים. ירד לגנו : דא גורן דרקיעא, דקיימי כגורן. לערוגת הבושם : דא מתיבתא דמטטרין. לרעות בגנים וללקוט שושנים. לעיינא ולאסתכלא באינון מתיבתאן דיליה. מאי וללקוט שושנים. אל תקרי שושנים, אלא שושנים. אלין אינון ז דמקדמי ריחא בהאי עלמא, ק דמתלקטי ומסתלקי מהאי עלמא, עד ו לא מטא זמניהו.

חלוסי גרסאות

מסורת הזהר

ב) (שם. שם. ג) (שה"ש ר') זהר בראשית ב' דף רי"ב ציון א'. ד) (שה"ש ד') ז"ח כרך כ' יתרו דף ס"ז ציון ס'.
 ו ג"א קיימא (ז"ח). כ ג"א ל"ג דילי (ז"ח עם פירוש הסלם) ו ג"א דילך הוא (מונקאטש). ל ג"א מוסיף דא הוא (ז"ח). נ ג"א כדין (ז"ח). ס ג"א לקב"ה (אמשטרדם). ע ג"א לקוט (ז"ח). צ הכי גריס בז"ח ק הכי גריס בז"ח ובכל הדוטסים גריס דמתקלי ולא גריס דמתלקטי ג"א דמתלקיט (ז"ח דפוס אמשטרדם). ר ג"א דלא מטא זמניהו (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

קי) בגין דתרין מתיבתין וכר : משום שב' ישיבות יש למעלה, ישיבה של אותו הנער מטטרין. וישיבה עליונה של הקב"ה. ובכל מקום שלמדנו ישיבה עליונה, זו היא של הקב"ה. ובכל מקום שלמדנו ישיבה של הרקיע, זו היא של מטטרין.
 קיא) וכדין אמר ליה וכר : ואז אמר לו הקב"ה, אם כן לקוט אותו אלי, כלומר, תוציא מן העולם ותביאו לי, לקוט אותו ואריה בו. ז"ש דודי ירד לגנו לערוגות הבושם. דודי זה הוא הקב"ה, כמש"א דודי לי ואני לו הרועה בשושנים. ירד לגנו, זהו הגורן של הרקיע, העומדים כמו גורן. לערוגת הבושם, זו היא הישיבה של מטטרין. לרעות בגנים וללקוט שושנים, לעיין ולהסתכל באותן הישיבות שלו. מהו וללקוט שושנים. היינו אל תקרי שושנים, אלא שושנים. אלו הם המקדימים ונותנים

הם ראשונים באותם הדברים, שלא שמעה אזן אותם מקודם לכן. והקב"ה אמר לו לאותו הממונה ששמו יוסיאל העומד ומקשר קשרים דהיינו מיחד יחודים של התורה, מי הוא זה שהקדימני. ז"ש מי הקדימני ואשלם, ואשלם ודאי.

קט) כדין קרא קב"ה וכר : אז קורא הקב"ה למטטרין שהוא עומד תוך פרוכת המסך, וששים אלף רבוא בעלי חכמת התורה מסביבו, והוא קושר קשרים לרבנו. אמר לו הקב"ה, מי הוא שהקדימני, מי הוא שהקדימני ואשלם. ושואל אותו הוא רשום בתוך בני הישיבה שלך, או לא. אמר לו, מטטרין, רבון העולם, הוא אינו בישיבה שלי, בתוך בני הישיבה שלך הוא. שכל אלו שהם לפני דהיינו בישיבה שלי, הם מתחת כל השמים ולכן שלי הוא, ז"ש תחת כל השמים לי הוא.
 (כפ"י דף רע"ד ע"א)

קיב) כדין קרי ההוא נער מטטרוין, לגבריאל די קסת הסופר בחרצוי, וא"ל, כתוב פתקא, והב למלאך המות על פלוני, דילקוט ליה מעלמא, ואתלקיט מיד. וסלקין ליה ש למתיבתא דמטטרוין בקדמיתא, ותמן אמר תלמודיה ח דאייתי בידיה. ואוליף תמן מה דאוליף. לבתר סלקין ליה למתיבתא עלאה דקב"ה, וזמינא למתיבתא דיליה, ותמן אשתעשע בהו באינון דיליה, א ברזי עלאין, וטעמי ב אורייתא דהוו סתימין ג בהאי עלמא.

קיג) ויפיאל רב ממנא, אזיל מגו מתיבתא עלאה, וחתיים ד סתרין ה ורזי דאורייתא, מגו ו תרי מתיבתי. כל מה ז דאקשוי במתיבתא דרקיעא, אינון דמתיבתא * עלאה מתרצין. במתיבתא עלאה לית תמן פרכי וקושיין, אלא במתיבתא דרקיעא. וחתיים מתרי מתיבתי מלין דאורייתא כדקא יאות ועיד כתיב, ה) ילכו מחיל אל חיל.

קיד) ולזימנא דאתי, יסתלקון פרכי וקושיין מגו מתיבתא דרקיעא, כמה ט דאתמר ילכו מחיל אל חיל. וכתבי, ו) יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך. עד הכא רזין דעינין, כ באינון לאסתכלא.

קטו) דיוקנין דחוטמא. חוטמא איהו ל חותמא ופרצופא דבר נש לאשתמודע. חוטמא זעירא ח עקימא, דלא נ אתיישבא כראוי באורח ט מישור.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה) (תהלים פ"ד) ז"ח ל"ו ט"ב. ו) (שם קכ"ד) ז"ח ש נ"א בקדמיתא למתיבתא דמטטרוין (ז"ח). ת נ"א דאייתי (דפוסים ראשונים). א נ"א וברזין (ז"ח). ב נ"א דאורייתא (ז"ח). ג נ"א מוסף מניה בהאי עלמא (ז"ח). ד נ"א סתרין (אמשטרדם). ה נ"א ורזין (ז"ח). ו נ"א תרין מתיבתי (ז"ח). ז נ"א דאקשו (אמשטרדם וז"ח). ח נ"א דאתמר (ז"ח). י נ"א מן וכתוב הוא בסוגריים עד עד הכא (קראקא). כ נ"א בגו (ז"ח). ל ה"ג בז"ח ובכל הדפוסים גריס חוטמא (נ"א חותמא). מ ה"ג בז"ח ובכל הדפוסים גריס עמיקא. נ נ"א דאתיישבא (אמשטרדם וז"ח). ט נ"א מישר (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעינין

ונותנים ריח בעולם הזה, שהמה מתלקטים ומסתלקים מעולם הזה מטרם שהגיע זמנם. קיב) כדין קרי ההוא וכי: או נער ההוא מטטרוין קורא לגבריאל, אשר קסת הסופר במתניו, ואומר לו, כתוב מכתב ותן למלאך המות על פלוני, שילקוט אותו מן העולם, והוא מסתלק מיד. ומעלים אותו תחלה, לשיבת מטטרוין. ושם אומר תלמודו שהביא בידו, ולומד שם מה שלומד. ואח"כ מעלים אותו אל הישיבה העליונה של הקב"ה, והוא נועד אל הישיבה שלו. ושם הוא משתעשע בהם היינו בחידושי תורה, באלו אשר לו, בסודות עליונים וטעמי תורה, שהיו נעלמים ממנו בעולם הזה.

קיג) ויפיאל רב ממנא וכי: ויפיאל הממונה הגדול, הולך מן הישיבה העליונה, וחותרם נסתרות וסודות התורה, מתוך שתי (דפו"י דף רע"ד ע"א * דף רע"ד ע"ב)

הישיבות, כל מה שמקשים בישיבת הרקיע של מטטרוין, אלו שבישיבה העליונה של הקב"ה, מתרצים. כי בהישיבה העליונה אין שם שאלות וקושיות, אלא בישיבת הרקיע. ויפיאל חותרם דברי תורה משתי הישיבות כראוי. ועל זה כתוב ילכו מחיל אל חיל.

קיד) ולזימנא דאתי יסתלקון וכי: ולעתיד לבא, יסתלקו השאלות והקושיות משיבת הרקיע של מטטרוין כמש"א ילכו מחיל אל חיל. וכתוב יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך. דהיינו שלא יהיו עוד קושיות, רק שלום ושלוה. עד כאן נתבאר סודות העינים להסתכל בהן. עיין ביאור המאמר בסלם זהר חדש יתרו אות רנ"ט.

קטו) דיוקנין דחוטמא וכי: עתה נתבאר הצורות של החוטם, החוטם הוא חותם הפניס. שפנים של אדם ניכרים על ידו. ואם יש

דא איהו דאבד פרצופא דבר נש. ודא איהו פ באת ה' בלחודוי, בלא שלימו.
דא איהו דארח ק ענותנותא ר אתעבר מניה, חציפא איהו. שעריה, בין סומק
לחירור.

קטז) תלת רשימין רברבין על מצחיה, וג' אחרנין דלא ת אתחזון כ"כ.
תלת שרטוטין אחרנין מסטרא דא. א ומסטרא דא. שפון דיליה רברבין.
בחציפותיה ממלל בקשיו כל מה דבעי. דאורח ענותנותא אתעבר מחוטמיה
ג ומעל אנפוי. דהא כסופא וענותנותא מיישר חוטמא על אנפין, ה והא לית
ביה כלל. ובגין דאיהו חציפא, כדיב, וחיך במלוי.

קיז) ואי ו מתעברן שרטוטין מעל מצחיה, ואינון תלת רברבן ז וג'
זעירין, ושעריה אוכמ. הא איהו בין תרין אתוון במתקלא. דא נמוך רישא, וחיך,
במילוי. שעריה שעיע ולא כ"כ, צערין רברבין מתערין עלוי, ט ואשתזיב מכלהו.
קיח) דא, זכו זעירא מאבוי מגין י עלוי. וההוא זכו אתרשים גו עמודא,
דקאים ביה ההוא נער, ואיהו זכי בחד יתמא. בגין דכל ייתם וארמלא, קיימין
בפקדוניה דמטטרוין, דקיימא לדיינא באינון ע' סנהדרין.

קיט) בהיכלא דזכותא, דיינין כל דינין דעלמא, בר מג': בני, חיי,
ומזוני. וכלהו בקראי כתיבי. מ בני: נ גבי חנה, ז ותתפלל על ה', על ה'

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז (שמואל א' א) ז"ח כרך כ' יתרו דף ע"ג ציון ר'. פ הכי הגירסא בזהר חדש ובכל הדפוסים הגירסא
לאת. ק ג"א מוסיף ענותנותא ושלמתא (ז"ח). ר ג"א
אתעכב (וויניציאה). ת ג"א אתחזין (ז"ח). א ג"א לסטרא (ז"ח). ג הכי גריס ב"ח ג"א על (כל הדפוסים).
ה ג"א והאי (ז"ח). ו ג"א מתעברין (ז"ח) ג"א מתעברין (דפוסים ראשונים). ז הכי גריס ב"ח ובכל הדפוסים
גריס וב' זעירין. ט הכי גריס ב"ח ובכל הדפוסים גריס אשתזיב. י ג"א עליה (ז"ח). מ ג"א בניס ותתפלל
חנה על ה' (אמשטרדם). נ ג"א ל"ג גבי חנה וגריס דכתיב ותתפלל על ה' (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רזין דיינין

הקוים נעברים מעל מצחו, שהם ג' גדולים,
וג' קטנים, (כנ"ל אות קט"ז) ושערתין
שחורות, הנה הוא בין ב' אותיות. ח"א במשקל.
ולא אות ה' לבדה בלי מלוי (כנ"ל אות קט"ו).
זה משפיל ראשו. וצוחק בדיבורו. שערתין
חלקות ולא כל כך. צרות גדולות באות עליו.
וניצל מכולן.

קיח) דא זכו זעירא וכי: איש זה
זכות קטנה מאבוי מגינה עליו. ואותה הזכות
נרשמת על העמוד שעומד עליו אותו נער
מטטרוין. והוא זוכה בזכות יתום אחד. משום
שכל יתום ואלמנה נמצאים בפקדון אצל
מטטרוין דהיינו תחת הגנתו ושמירתו. העומד
לדון אותם, באותם שבעים סנהדרין.

קיט) בהיכלא דזכותא דיינין וכי:
בהיכל הזכות דנים כל הדינים שבעולם, חוץ
משלושה אלו: בניס. חיים. ומזון. שהם תלוים
במזל

יש לאדם חוטם קצר ועקום, שאינו מתישב
כראוי בדרך ישר. זה הוא שאבד צורת פנים
של אדם. וזה הוא באות ה' לבדה, בלי מלוי,
דהיינו בלי א' שהיא המלוי של ה' ח"א. זה
הוא שדרך הענה נעבר ממנו חצוף הוא.
שערתיו הן בין אדום ללבן.

קטז) תלת רשימין רברבין וכי: ג'
רשימות גדולות יש לו על מצחו, וג' רשימות
אחרות שאינן נראות כל כך. ג' קוים אחרים
יש לו על המצח, מצד זה לצד זה, שפתיו הן
גדולות בעזות שלו מדבר קשות עם בני אדם,
כל מה שרוצה. כי דרך הענה נעברה מחוטמו,
ומעל פניו. כי בושה וענה מיישרות החוטם
על הפנים. וזה שיש לו חוטם עקום, אין בו
כלל בושה וענוה. ומשום שהוא עז פנים,
משקר וצוחק בדבורו.

קיז) ואי מתעברן שרטוטין וכי: ואם
(דפו"י דף רע"ד ע"ב)

דייקא, לעילא לעילא, אתרא דמזלא עלאה. חיי : (ח) ם הנני יוסיף על ימיק, יוסיף דייקא. מזוני : דכתיב, (ט) השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך. על דייקא. ץ כדמוכח פרשת עריות, וכן באידרא. ותמן דיינין בני עלמא. (קכ) ויהבין פתקא למלאך המות לקטלא לון, ולנטלא ף לון רותיהון. והואיל ומשכונין עלאין וטבין דבני נשא בידוי דקב"ה, פקיד למטטרו"ן, דיהון בנוי דההוא בר נש ואתתיה בפקדונא דיליה. ובגין דאסור למשכנא לון ק משכונין על משכונין, לא ר ימותון. (קכא) ועל דא, מאן ישזיב לון מענויא. ההוא זכו אגין על בנוי. ן והוא חד מנייהו דההוא זכו אגין עליה בעידן עקתיה. (קכב) לדא אית ליה ת חד רושם במצחיה, חייבא או גייפא איהו, ולא אתחזי קמי בני נשא, דלא ידעין ביה. דא אצלח, ומאן דאתחבר בהדיה יצלח יתיר מניה. (קכג) חוטמא א עקימא, ותרין נוקבין דיליה רברבין, וסלקין לבר אינון פתחין ב דנחירין, ג חוטמא לא סליק. דא איהו באת ה' בשלימו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח (ישעיה ל"ח) ז"ח כרך כ' יתרו דף ע"ג ציון ש'.
 ט (תהלים נ"ה) ז"ח כרך כ' יתרו דף ע"ג ציון ת'.
 ס נ"א מוסיף דכתיב הנני יוסיף על ימיק חמש עשרה שנה (ז"ח). ע נ"א ל"ג כדמוכח פרשת עריות וכן באידרא (ז"ח). ף נ"א ל"ג לון (ז"ח). ק נ"א משכוניה יקומון ול"ג ימותון נ"א ימיתון (מונקאטש). ש הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים הגירסא והא. ת נ"א ל"ג חד (ז"ח). א ה"ג בז"ח ובכל הדפוסים הגירסא עמיקא. ג נ"א בנחירוי (אמשטרדם וז"ח). ג נ"א וחוטמא (אמשטרדם וז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

מחזל העליון שהוא דיקנא דא"א. וכלם במקראות כתובים, בנים כחוב אצל חנה. ותתפלל על ה'. על ה' הוא בדיוק. כי התפלה למעלה למעלה. במקום של המחזל העליון שה"ס דיקנא דא"א שהוא למעלה מז"א הנקרא הוי"ה. חיים כי כתוב, הנני יוסיף על ימיק וגו' יוסיף הוא בדיוק, שהוא לשון נסתר, משום שהכונה היא על המחזל העליון של א"א שהוא יוסיף החיים. כי בו תלוי הדבר. מזון כי כתוב השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך. על הוא מדויק, שהוא הדיקנא של א"א שהיא למעלה מה' כנ"ל. כמו שמשמע בפרשת עריות. (ע"י אחרי אות ת"י). וכן באדרא רבה (אות קנ"א) ושם דנים את בני העולם. (קכ) ויהבין פתקא למלאך וכו' : ונותנים כתב למלאך המות, להרוג אותם ולקחת הרוח שלהם. כיון שערבונות העליונים, דהיינו נשמות התחתונים שנלקחים שם לערבון בכל לילה, בסו"ה בידן אפקיד רוחי. והטוב של בני אדם, הם ביד הקב"ה, הוא (דפו"י דף רע"ד ע"ב)

מצוה למטטרו"ן, שבניו של אותו איש, שלקחו את נשמתו לערבון, ולא השיבו לו ומת, ואשתו יהיו בפקדון ביד מטטרו"ן. ומשום שאסור לקחת ערבון על ערבון, דהיינו כיון שכבר לקחו הערבון מאביהם שמת. אין לקחת עוד מות הבנים לערבון. לכן שומר אותם מטטרו"ן שלא ימותו. (קכא) ועל דא מאן וכו' : ועל כן, מי יציל אותם מעיננים, היינו זכות ההיא של האב שמת, מגינה על בניו. והוא, דהיינו האדם הנזכר (באות קי"ח) הוא אחד מאלו הבנים הנצולים בזכות אביהם, וזכות ההיא של אביו מגינה עליו בעת צרתו. (קכב) לדא אית ליה וכו' : לזה יש לו רושם אחד במצחו, הרומו עליו שהוא חוטא. או שהוא נואף. ואינו מתראה לפני אנשים, כדי שלא יכירו בו. זה איש מצליח, ומי שמתחבר עמו, יצליח יותר ממנו. (קכג) חוטמא עקימא ותרין וכו' : מי שיש לו חוטם עקום וב' נקבי החוטם שלו גדולים

קכד) ד' שרטוטין במצחיה רברבין, ושית זעירין. אודנוי רברבין. עינוי רברבן. ותרין רשימין אוכמין דקיקין בעיניה דימינא. שעריה לא אתתקן במזייה, בגין דאיהו רב ותקיף. רושם מכתשא במצחיה.

קכה) דא ו שרפא, בכל יומא זמין כד ז אתרעם. ברוגזיה קריר חוטמיה, ואתחזי חיזור. תב מרוגזיה לזמן רב. מהימנא איהו ן במלין רברבין. ובזעירין לאו הכי. חמדן ם איהו. גופיה מלא מכתשין ואבעבועין בכל יומי שתא, ובר זמנא חד כ זעירא ביומא סיתווא. אתנהיג בענותותא בביתה. תיאובתיה למיכל בכל אתר, אע"ג דלא יזמנון ליה. אי זכי באורייתא ואוליף ינוקין, זכי בהו בשי"ן ג תי"ו.

קכו) בידיה ימינא, רושם עמיקא, מתולדה דאתיליד ביה. תרין נשין אודמנו ליה, קדמייתא תמות על נ מתברא. ם תניינתא ן תזכה לתרין בנין. חד ימות זעיר, בחלבא דאמיה. וחד יקום בעלמא, גייפא, יתיר מבני נשא אחרנין. וחיין קיימין ביה, אבל לא כ"כ.

קכז) חוטמא דאזיל בארח מישר, ז ומיתקנא על גבי אנפין. הא איהו באת ה"א בשלימו. דא אתגלי במצחיה תרין שרטוטין רברבין. וה' זעירין. ותרין מסטרא ק ימינא לגביה שעריה. מישר מתתא לעילא. שעריה בין אוכם ך וסומק, תלייא על אודנוי. עינוי רברבין ירוקין. וחוטא סומקא סחרא לגו. אנפוי אריכין.

חלופי גרסאות

ו הכי גריס בוי"ח ובכל הדוסטים הגירסא סרפא. ז ג"א אתרע (והינציא). ח ג"א ממלין (אמסטרום). ט ג"א ל"ג איהו (קראקא). כ ג"א זעיר ביומי דסתווא (ז"ח). ל ג"א תא"ו (אמסטרום). נ ג"א משברא (ז"ח). ס ג"א תצינא (אמסטרום ז"ח). ע ג"א תזכי (ז"ח). צ ג"א ומתקנא (ז"ח). ק ג"א דימינא (ז"ח). ר ג"א לסומק (זהר חדש).

מעלות הסולם

מאמר ריזין דעיינין

גדולים, ופתחי נחיריו בולטים לחוץ ן החוטם, והחוטם אינו נמשך עמהם. זה הוא באות ה"א במלואה. דהיינו בב' אותיות ה"א. קכד) ד' שרטוטין במצחיה וכו': ד' קיים גדולים יש לו במצחו. וששה קיים קטנים. אזניו גדולות. עינוי גדולות. וב' רשימות שחורות קטנות בעין ימינו. שערותיו, הוא אינו מתתקן בשערותיו מפני שהן גדולות וקשות. במצחו יש רושם של מכה. קכה) דא שרפא בכל וכו': אדם זה הוא שרף, ומוכן בכל יום לשרוף הכל כשמתרעם. ככעסו נתקורר חוטמו, ונעשה לבן. אין כעסו נשקט אלא כשהוא לזמן מרובה. הוא נאמן בדברים גדולים, ובדברים קטנים אינו נאמן. בעל חמדה הוא. גופו מלא מכות ואבעבועות בכל ימי השנה, חוץ מיום קצר אחד בימי החורף, שהוא בריא. מתנהג בביתו בענוה. תושק לאכול בכל מקום אע"פ שלא (דפו"י דף רע"ד ע"ב)

הזמינו אותו. אם זוכה בתורה והוא מלמד ילדים, זוכה על ידיהם בב' אותיות שין תינו. קכו) בידיה ימינא רושם וכו': ביד ימינו יש רושם עמוק מתולדה, שנוולד עמו. ב' נשים מזדמנות לו, הראשונה תמות על המשבר. השניה תזכה לב' בנים, אחד ימות כשהוא קטן ויונק חלב אמו. ואחד יקום בעולם, גואף יותר מאנשים אחרים, וחיים נמצאים בו, אבל לא כל כך. קכז) חוטמא דאזיל בארח וכו': החוטם שהוא בדרך ישרה, והוא מתוקן היטב על הפנים, איש זה הוא באות ה' במלואה דהיינו ה"א. זה מתגלה במצחו ב' קיים גדולים, וחמשה קטנים, וב' קיים לצד ימינו אצל השערות, ההולכים ביושר ממטה למעלה. שערותיו הן בין שחור לאדום, תלויות על אזניו. עינוי גדולות וידוקות, וחוט אדום מסבב בתוכן פניו ארוכים.

קכח) דא איקרי אנפי נשר. דא מבנוי דסיהרא באשלמותא. כד בעי לאזערא ש גרמי, טב איהו לגבי מאריה, דחיל חטאה איהו. ת ביומי עולימוי איהו בלא מרעין, אזיל בבריאותיה כגיבר בלא דחילו. ביומין דסיבו, נחית א כנחיתו דסיהרא, חלשא להוי, מרעין רדפין אבתריה, דא זכאה במרעין ב יתכפרן.

קכט) ואי מתחלפי סימנין. ביומי עולימו להוי במרעין, בגין ג דאיהו כד סיהרא בעיא לאנהרא, ויהא ההוא גברא במסכנו. וביומין דסיבו, יהוי בלא מרעין, ובעותרא ויקר ד סגי, דהא כדין אנהירת סיהרא, וקיימא באשלמותא. ודא איהו צדיק וטוב לו. ה ודאי ענותנותא ביה, רחים הוא למאריה בכולא. קל) חוטמא אריכא וחד, חדודא ז כרישא דחוטמא דנשרא. האי איהו ח בלא את * כלל. שעריה קמיט. שרטוטין דמצחיה ג. אנפוי חדידן. עינוי זעירין. כ האי איהו חמדן במה דאית להו לאחרנין. כל עובדוי לאו בדחילו דשמיא. סאני אורייתא. וסאני למאן דלעאן בה. רחים לפום שעתא למשמע מלין דאורייתא, ולפום שעתא פרחין מניה.

קלא) ברגליה שמאלא תרין אצבעאן קמיטין, דלא מתפשטין. וברגליה ימינא חד. האי איהו בחטאה דגנבה, ולא מ תב מההוא חובא לעלמין. קלב) בין כתפוי, תליין תרין שערין רברבין. בדחוי, אית שלשה שערין

חלופי גרסאות

ש ג'א גרמיה (ז"ח). ת ג'א בימי (ז"ח). א ג'א בנחיתו (אמשטרדם). ב ג'א יתכפרון (ז"ח). ג ג'א דאיהו כסיהרא דבעיא לאנהרא (ז"ח). ד ג'א סגיא (ז"ח). ה ג'א ודא (ז"ח). ז היג בז"ח ובכל הדפוסים גריס ברישא. זו ג'א ליג בלא את כלל (מונקאטש) ג'א כלא אחקשר (דפוסים ראשונים). כ ג'א הא (ז"ח). ח ג'א יתוב (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר רזין דעיינין

קל) חוטמא אריכא וחד וכר: ואם החוטם הוא ארוך וחד, והוא שנון, כראש חוטם של נשר. זה הוא בלי אור כלל. שערותיו מסולסלות, קוי מצחו הם שלשה. פניו חרודים. עינוי קטנות. זה הוא חומד מה שיש לאחרים. כל מעשיו אינם ביראת שמים. שונא את התורה. ושונא את הלומדים אותה. אוהב לפי שעה לשמוע דברי תורה. ולפי שעה הם פורחים ממנו.

קלא) ברגליה שמאלא תרין וכר: ברגלו השמאלית יש לו שתי אצבעות קמוטות. שאינן מתפשטות כל צרכן. וברגלו הימנית אצבע אחת קמוטה, זה הוא בחטא של גנבה, ולא ישוב בתשובה מחטא הזה. לעולם.

קלב) בין כתפוי תליין וכר: אם בין כתפוי תלויות שתי שערות גדולות, ובחזהו יש לו ג' שערות תלויות, הוא בכל שעה ורגע נשבע שבועה, ואפילו אינו נהנה כלום מן השבועה

קכח) דא אקרי אנפי נשר: איש זה נקרא פני נשר. זה הוא מבניה של הלבנה היינו מלכות, בעת שהיא במלואה. כשרוצה להשפיל את עצמו הוא טוב לרבנו. הוא ירא שמים. בימי נעוריו הוא בלי מחלות. הוא הולך בבריאותו כגבור בלי פחד. בימי זקנותו יורד כירידת הלבנה, דהיינו כמו שהלבנה הולכת ומתמעטת אחר ט"ו בחודש. הוא יהיה חלש, ומחלות רודפות אחריו. הצדיק הזה יתכפרו עונותיו ע"י המחלות.

קכט) ואי מתחלפי סימנין וכר: ואם הסימנים מתחלפים, יהיה במחלות בימי נעוריו, כי אז הוא כלבנה המתחלת ורוצה להאיר, דהיינו כלבנה בתחלת החודש. וע"כ יהיה האיש הזה בעוני. ובימי זקנה יהיה בלי מחלות ובעושר ובכבוד רב, כי אז מאירה הלבנה ועומדת במלואה. וזה הוא צדיק וטוב לו. וזה יש בו ענוה, והוא אוהב לאדונו בכולו. (דפו"י דף רע"ד ע"ב * דף רע"ה ע"א)

דתליין. אומי אומאה בכל רגעא ושעתא, ולא אתהני. זמנין תרין בשתא, ישתתף בר נש בהדיה, ולא יתיר, ויצלת. והוא, מאדר ם ועד ריש ניסן. ומאלול עד שית יומין ץ בחשון, ולא יתיר, וביומין אלין, יצלה מאן ף דאשתתף בהדיה, דהא יומין אלין, יומין דאתון אינון. ומאן דלית ליה אתוון, אתאחד בהו. קלג) ביומין אלין נפקין נשמתין ערטילאין, ואינון מתהדרן כמלקדמין, ולית לון ץ זוגין. וביומין אלין נפקין אתוון ך כ"ב, ושראן בהו, ומתעטרן בהו, וברחמי ישתכחון זוגין. ובירחין אחרנין, ש וביומין אחרנין לאו. קלד) דהא, מז' באדר בטש בוצינא, ואפיק אתוון זעירין, ובקעין רקיעין ונפקין לעלמא. בזמנא דאינון נפקין, ת כל אינון נשמתין ערטילאין, דהוו זמינין לאתהדרא, נפקין בהדייהו, ואתאחדן באינון אתוון. קלה) ונפקין על ידוי דפרוונקא. בגין דכל בני עלמא, כד א אתבנין לאתציירא בהאי עלמא, כל ציורין דאתוון מתציירין בהו, על ידא דאינון ג' שותפין, דקא מזדווג בניינא. והשתא אלין דקא מתהדרן, כל אינון אתוון ג דקא אתציירי בהו, אחרנין לא מתציירי בהו. דהא אינון ד פרוונקין, לא מצייירן לון באתוון, כמה ו דאתצייר בקדמיתא, מסטרא דאבא ואמא.

חלופי גרסאות

ס נ"א עד (ז"ח). ע נ"א דמרחשון (ז"ח). פ נ"א דישתתף (ז"ח). צ נ"א זוגין (אמשטרדם ז"ח). ק נ"א כ"כ (אמשטרדם). ש נ"א לא גרים וביומין אחרנין (קראקא). ת נ"א לכל (קראקא). א נ"א אתכנון (אמשטרדם). ג נ"א קא אתציירו בהו (ז"ח). ד נ"א סרוקין (אמשטרדם). ו נ"א דאתציירו (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר דיוקנין דחוטמא

הערומות שהן עתידות לחזור לעולם יוצאות עם האותיות, ומתאחדות בהן. קלה) ונפקין על ידוי וכי': והנשמות הערומות יוצאות לעולם, על ידי שלית. כי כל בני העולם כשנבנים להצטייר בעולם הזה, דהיינו בעת שנולדים להיות בעולם הזה, כל הציורים של האותיות, מצטיירים בהם על ידי ג' שותפים, שהם: הקב"ה, אביו, ואמו. שהם מחברים את הבנין, שאביו ואמו מולידים את הגוף, והקב"ה מוציא את הנשמה, כי כל נשמה היא נולדת מז"א ומלכות, שהן אבא ואמא של הנשמה. ועתה, אלו הנשמות החוזרות בגלגול לעולם, בימים אלו הנ"ל מצטיירות בהן האותיות, המאירות באותם הימים, הנ"ל. אבל נשמות אחרות, דהיינו אותן המתגלגלות לבוא בעולם בזמנים אחרים, שאין בהן אותיות, אין אותיות מצטיירות בהן. כי נשמות מגולגלות באות לעולם ע"י שליחים, ולא ע"י זווג ז"ל, כי כבר נולדו, ואינן צריכות ללידה מחדש. ואלו השליחים אין מצייירים אותם באותיות, כמו שנצטיירו בתחלה, בעת שנולדו מצד אבא ואמא

השבועה. שתי פעמים בשנה, יכול אדם להשתתף עמו ויצלית, ולא יתיר. והוא מחודש אדר עד תחילת ניסן (צ"ל סיון ע"י לקמן אות קל"ו) ומחודש אלול עד ששה ימים במרחשון, ולא יתיר. וכימים אלו כל מי שישתתף עמו יצלית. כי ימים אלו הם ימים שאותיות מאירות בהם. ומי שאין לו אותיות בנפשו, יתאחד עמהם ויאירו לו. אותיות הן לבושי נר"ן של האדם.

קלג) ביומין אלין נפקין וכי': בימים אלו הנ"ל, יוצאות נשמות ערומות, שאין להן בת זוג ואין להן אותיות להלבישן, והן חוזרות ומתגלגלות ובאות לעולם הזה, כמקודם לכן. ואין להן בת זוג. וכימים אלו יוצאות כ"ב אותיות ושורות בהן. מתעטרות בהן. וברחמים הן מוצאים זוגים. וכימים וחרשים אחרים אין בהם אותיות.

קלד) דהא מז' באדר וכי': כי מז' אדר בוטש ומזדווג הגר, שהוא מלכות. ומוציא אותיות קטנות, שבוקעות רקיעים, ויוצאות לעולם. בזמן שהן יוצאות, כל הנשמות (דפו"י דף רע"ה ע"א)

קלו) ואלין אתוון אזלין ז ומשטטאן בעלמא, ח ואתאחדן בהו כל אינון דלית ט לון אתוון, עד ריש ירחא דסיון. דהא כדין י אתטמראן אלין, ואתוון עלאין כ בעייאן לאתגלאה.

קלז) ומאלול אתטמרן אלין עלאין. ל עד שיתא יומין בחשון. עד דיהדרון בני נשא מחובייהו, ויתכפר לון, ומתהדרן אתוון כמלקדמין ובין כך ובין כך אינון זעירין נפקן לקיימא עלמא, ואלין אתאחדן בהו, בגין דלית לון אתוון כלל.

קלח) נ דהא מאלול תליא וקיימא תשובה, ואתוון סלקין לגבה, ובני עלמא ט מהדרן מחובייהו, ע ומהדרן לאתוון, וקיימא על עלמא תרין ירחין, ומסתלקין טבת ושבת.

קלט) מז' באדר, נפקין אלין אחרנין כמה דאתמר, ואילין דמתאחדן בהו מקדמי רחמי באלין יומין. פ ותרין ירחין אחרנין אתטמרן כלהו, ואלין תמוז ואב, ונפקין ימי הרעה ז באתווייהו, ושלטין אלין על עלמא, ואחרנין ק איטמרו. ובגין כך באינון יומין, זכאה איהו מאן ר דישתזיב מנייהו.

חלופי גרסאות

ז נ"א ומשטטין (ז"ח). ח נ"א ואתאחדאן (ז"ח). ט נ"א להון (ז"ח). י נ"א אתטמרן (ז"ח). כ נ"א בעיין (ז"ח). ל נ"א עד ר' יומין במרחשון (ז"ח). נ נ"א דהא מאלול קיימא תשובה ול"ג תליא. ס נ"א מתהדרן (ז"ח). ע נ"א ומתהדרן (ז"ח). פ נ"א תרין ירחין אחרנין אסתמרן (אמשטרדם דפוסים ראשונים). צ נ"א באתותייהו (ז"ח). ק נ"א אתטמרו (ז"ח). ר נ"א אטמרו (אמשטרדם). ר נ"א דאשתזיב (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר דיוקנין דחוטמא

קלח) דהא מאלול קיימא וכי' : כי מאלול ואילין עומדת ותולה התשובה, שהאותיות עולות אליה, ובני העולם חוזרים מעונותיהם, ומתכפר להם ביום הכפורים כנ"ל, ואז מתזירים האותיות, והן עומדות על העולם שני חדשים, מעשרה בתשרי עד עשרה בכסליו, ומסתלקות מן העולם בטבת ושבת. כלומר שבב' חדשים אלו אין בהם ימים שיאידו האותיות.

קלט) מז' באדר נפקין וכי' : מז' באדר יוצאות אלו האחרות, דהיינו אותיות הקטנות, כמו שאמרנו, ואלו הנשמות המתאחדות בהן, מקדימים ברחמים באלו הימים, כלומר שמקבלים על ידי הרחמים, בת זוגו של אחר, ומקדימים לקבלה מטרם שיקבלה האחר. ובב' חדשים האחרים, מתכסות כל האותיות, הן הגדולות והן הקטנות, ואלו הם, תמוז ואב, ויוצאות ימי הרעה באותיותיהם הרעות, ואלו שולטות על העולם, והאחרות מתכסות. ומשום זה, באלו הימים אשרי מי שינצל מהם.

קלו) ומאלול אתטמרן אלין וכי' : ומאלול מתכסות אלו האותיות, העליונות, כלומר שאז זמן גלוי, והן מתכסות. עד ששה ימים במרחשון. עד שיחזרו ישראל בתשובה על עונותיהם, ויתכפר להם ביום הכפורים, ויחזרו האותיות להאיר כמקודם. ובין כך ובין כך, יוצאות אלו האותיות הקטנות לקיים העולם, ואלו הנשמות המגולגלות מתאחדות בהן, משום שאין להן אותיות כלל.

(נפו"י דף רע"ה ע"א)

וכד

(קמ) וכד חוטמא אריכא, רב בפותיא לגבי רישא, דא איהו באת ה'. ולזמנין את י' אתחבר בהדיה. דא איהו בר נש דאצלת.
 (קמא) אנפוי קמיטין, ש בתולדת דאבעבועין, עינוי סומקין. דא איהו בין אינון ח תולדין א דסגירא. ב דעינו לזמנין זלגין דמעין.
 (קמב) קמיטין דמצחיה ד', ותרין עברין רשימין, כאריח על גבי לבינה. שעריה רב. האי אצלת. ודחיל חטאה. שבח גרמיה בכלא, יתיר ממה דאית ביה. ובזמנא דאתנענע ד עינוי זלגין דמעין. וכאיבא ה בחוטמא, עד דאושיד לחה ירוקה. ודא קשיא מאינון זיני ז סגירו. מאן דאשתתף בהדיה, אצלת. מהימנא איהו בכלא.

מאמר ענף של שבתאי ובי' רוחות ונשמות ערומות

(קמג) על כתפיה שמאלא אית ג' רשימין, בי' סומקין, וחד אוכם. ברם אוכם אית ליה תועלתא, האי משיך ט ליה לאתקרבא בבני נשא, ו אחיד בהו, דלא יחשבון ליה כסגירא.

(קמד) מומא כ אתילד ביה בלילא ז חד, יומא דסתוא, ביומי ח דעולמוי, דאכל נונא ושתא מיא, ונפק לבר. ובהווא שעתא הוה שליט ט ככב שבתאי בעלמא, וחד ענפא דיליה הוה משיך לאתפשטא לתתא, ונפק איהו בגלויא דרישא, ומחא ביה, על ידא ט דקורקפניי ושמרירון, תרין רוחין דשלטין בהווא ענפא. וכד אתמחי האי בר נש, פ רשימו ביה תרין רשימין סומקין. והווא ענפא רשים ביה ההוא רשימו אוכמא, דהא מלוי דשבתאי באוכם אשתמש.

חלופי גרסאות

ש נ"א בתולדות (ז"ח) כתולדות (דפו"י). ת ג"א תולדתי (אמשטרדם). א ג"א דסגירו (ז"ח). ב ג"א דעינוי (אמשטרדם ז"ח). ד ה"ג ב"ח ובכל הדפוסים גרים בסוגריים [עינוי] ג"א ל"ג עינוי (דפוסים ראשונים ואמשטרדם). ה ג"א בחוטמיה (ז"ח). ז ג"א דסגירו (ז"ח). ט ג"א ל"ג ליה (ז"ח). י ה"ג ב"ח ובכל הדפוסים גרים ואחידו. כ ג"א אתיליד (אמשטרדם ז"ח). ל ג"א בחד (ז"ח). מ ג"א דעולימוי (ז"ח). ס ג"א כוכב (ז"ח). ע ג"א דקרקפניי (קראקא). פ ג"א רשמו (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר דיוקנין וחוטמא

(קמ) וכד חוטמא אריכא וכי': וכאשר החוטם הוא ארוך, ורחבו גדול אצל הראש. זה הוא באות ה' ולפעמים מתחברת עמה אות י' זה הוא איש מצליח.
 (קמא) אנפוי קמיטין בתולדות וכי': אם פניו מקומטים מתולדות אבעבועות שהיו לו, עינוי אדומות, זו היא אחת בין תולדות הצרעת. ולפעמים מעיניו יורדות דמעות.
 (קמב) קמיטין דמצחיה ד' וכי': אם הקמטים שבמצחו הם ארבעה, ורשומים בב' עבריו כאריח, שהוא חצי לבינה על לבינה, כלומר, שלמעלה הוא קו חצר ותחתיו קו ארוך. שערותיו גדולות. זהו מצליח. וירא שמים. משבח עצמו בכל דבר. יותר ממה שיש בו. זבזמן שמנענע את עצמו, יורדות דמעות (דפו"י דף רע"ה ע"א)

מעינוי. וכואב בחוטמו עד שמוציא ליחה ירוקה. זהו מין קשה מאלו המינים של צרעת. מי שמשלתף עמו מצליח. הוא נאמן בכל דבר.
 (קמג) על כתפיה שמאלא וכי': על כתפו השמאלית י' ש לו ג' רשימות. שתיים אדומות, ואחת שחורה. אך רשימה השחורה יש בה תועלת, שהיא מושכת אותו להתקרב לאנשים, ומתחבר בהם, שלא יחשבוהו למצורע.
 (קמד) מומא אתיליד ביה וכי': מום נולד בו בלילה אחד מימי הסתיו. בימי עלומיו, שאכל דג ושתה מים, ויצא לחוץ. ובשעה ההיא שלט ככב שבתאי בעולם, וענף אחד ממנו, היה נמשך להתפשט למטה, ויצא הוא בגילוי ראש, והענף הכה בו, על ידי קורקפניי ושמרירין שהם בי' רוחות השולטים באותו ענף

קמה) ורזא דא שליט ζ בעמא דשבתאי, ולא בעמא קדישא. בגין דעמא קדישא לית לון חולקא ואחסנתא בככביא ומזלי, אלא בקב"ה בלחודוי. ואצטריך לון לאחזאה חדווא, ומיכלא ומשתייא, η ולבושין, θ ולאנתקנא ביתא ופתורא ביומא דא.

קמו) דלאו הכי η לכל אינון דאחידן α בככבא דשבתאי, דאצטריך לון לאתענאה, ולאחזאה עציבו, ודאגה, ורוגזא, ולמלבש שחורים, ולכסאה שחורים, ולא למיכל בשרא וחמרא ומשחא, ולא לאתענגא γ עינוגין דעלמא, אלא למיתב בדיורא עציב, ולא תפרשא מן בני נשא. δ ותרין אלין רוחין η קורקפנ"י ושמרירו"ן ν מתמשכאן עלוי, ואודעין ליה מלין דעלמא, ζ באמשכותא דשבתאי. קמו) חזינא בספרא דשלמה מלכא, דאית בני נשא דאתילידו כד שלטא ענפא דא, ואינון עציבין תדיר, דלא חדאן לעלמין, בר η אי לעאן באורייתא, θ וקא אתאחדאן בקב"ה.

קמח) ν עם כל דא, אי אית ביה בההוא בר נש יסודין ושרשין מזכו אבהן, ענפא דא דנפיק משבתאי, לזמנין נצח ליה, ואחיד ליה, κ ואלין תרין * רוחין מתפשטין, ואזלין לנוקבא דטינרא, דתמן מתכנשין כל רוחין ערטילאין, דלא עאלין לגו פרגודא דמלכא.

חלופי גרסאות

ζ הכי גריס בזהר חדש ובכל הדפוסים גריס ביומא דשבתא. נ"א דאשליט ביומא דשבתא (ויניציא). η נ"א מוסיף ולבושין חירין או דגונין שפירין (ז"ח). θ נ"א ולתקנא (ז"ח). ν נ"א ל"ג לכל (ז"ח). α נ"א בכוכביא (ז"ח). γ נ"א בעינוגין (ז"ח). δ נ"א וכדין (ז"ח אמשטרדם ודפוסים ישנים). η נ"א קרקפנ"י (ז"ח). ν נ"א אתמשכין עליה (ז"ח). נ"א מתמשכן עלוי (דפוסים ראשונים). ζ נ"א דאתמשכותי (אמשטרדם). θ נ"א עלאין (קראקא). θ נ"א וכד (קראקא). ν נ"א ועם (ז"ח). κ נ"א ואינון (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר ענף של שבתאי ובי רוחות ונשמות ערומות

שתי רוחות אלו השולטים בענף של שבתאי הנקראים קרקפוני ושמרירו"ן נמשכים עליו, ומודיעים לו דברי העולם שבהמשכת שבתאי. קמו) חזינא בספרא דשלמה וכו':

ראיתי בספרו של שלמה המלך, שיש אנשים שנולדו בשעה שענף הזה של שבתאי שולט, והם תמיד עצבים, שאינם שמחים לעולם. חוץ אם עוסקים בתורה, ומתאחדים עם הקב"ה.

קמח) עם כל דא וכו': עם כל זה, אם יש באותו אדם יסודות ושרשים מזכות אבות, ענף הזה היוצא משבתאי מנצח לפעמים את האדם, ואוחז בו ואלו ב' רוחות קרקפוני" ושמרירו"ן, מתפשטים מן הענף והולכים לנקב שבסלע ששם מתקבצים כל הרוחות הערומים של בני האדם, שאינם נכנסים לפנים ממחיצת המלך.

ואינון

ענף, וכשהוכה אדם הזה רשמו בו שתי רשימות אדומות, ואותו ענף רשם בו אותה רשימה שחורה, כי דבריו של שבתאי משתמשים בשחור.

קמה) ורזא דא שליט וכו': וסוד זה שולט בעמו של שבתאי, אבל לא בעם הקדוש. משום שהעם הקדוש אין לו חלק ונחלה בכוכבים ומזלות, אלא בהקב"ה לבדו. וישראל צריכים להראות שמחה, ואכילה ושתייה, ובגדים נאים, ולתקן הבית, והשלחן. ביום הזה. קמו) דלאו הכי לכל וכו': אבל אינו כן לכל אותם שאחוזים ביום הזה בכוכב שבתאי שהם צריכים להתענות, ולהראות עצבות ודאגה, ולהלביש בגדים שחורים, ולהתכסות בשחורים, ולא לאכול בשר ויין ושמן, ולא להתענג בתענוגי העולם, אלא לשבת בביתו עצב ולהפרד מבני אדם, ואז (דפויי דף רע"ה ע"א י) דף רע"ה ע"ב)

קמט) ואינון ערטילאין בהאי עלמא, וכד נפקי מהאי עלמא, משטטי לעאלא בההוא עלמא. ונעלין תרעא באנפייהו, בכל סטרין דעלמא. ולא אשכחו נייחא, עד דאינון נפקין ומשטטין בעלמא. ואילין אקרון בשמהן שכנות. (קנ) וביומא דשבתא, כד אתקדש יומא, ואינון לאן עאלין. לגו נוקבא דחד טיגרא, דאיהו לבר מחומות גנתא, ביורין דלבר, ומשתכחי תמן כל יומא דשבתא. ולבתר ס נפקי ומשטטי בעלמא, ומודיעין בחיזו דליליא מילין לבני נשא.

קנא) ו וכד נצח ענפא דא, לההוא בר נש. אינון תרין רוחין אזלין לההיא נוקבא, ומתעכבין תמן, עד דנפיק שבתא. כיון דנפיק שבתא, נפקין אינון נשמתין, ואינון רוחין בהדייהו, ומתחברן כחדא.

קנב) ואתיין אינון תרין רוחין, וחד נשמתא דגזעא דההוא בר נש, עי דרגין לאחורא, ז ושארן על ק גבי ההוא בר נש, רוחא בטר רוחא, ו ואודעין ליה מלין בעלמא. מינייהו קשוט, ומנייהו לאו קשוט. מינייהו קשוט, מסטרא דנשמתא ערטילאה, דהא אשכחת תמן נייחא. ומנייהו לאו קשוט, מסטרא דאינון רוחין. ולזמנין, אינון רוחין אודעין ליה, ת מלין דקשוט לזמן קריב. (קנג) ודא איהי נשמתא, א דלא אשכחת פרוקא מעי דרגין לאחורא. כדין כוכב שבתאי משיך להאי עלמא אינון רוחין, ובגינה לא דחיל ההוא בר

חלופי גרסאות

נ הכי גריס ב"ח ובכל הדפוסים גריס ומשתכחי. ס ג"א נפקין ומשטטין בעלמא (ז"ח). ע ג"א וחד (אמשטרדם). ז ג"א ושראן (אמשטרדם). ק ג"א ל"ג גבי (ז"ח). ר ג"א ואודעי (ז"ח). ת ג"א מלי קשוט (ז"ח) ג"א ל"ג מלי (קראקא). א הכי גריס בזהר חדש ובכל הדפוסים גריס דלא אשכחת פרוקא (ס"א פונקא) לעלמא [לעילא] מעי דרגין לאחורא.

מעלות הסולם

מאמר ענף של שבתאי ובי רוחות ונשמות ערומות

קמט) ואינון ערטילאין בהאי וכו': ומפרש, והם הרוחות, ערומים בעולם הזה, שאין להם לבושים מתורה ומצות. וכשיוצאים מעולם הזה הם משוטטים להכנס לעולם ההוא, ונועלים השערים לפנייהם בכל צרדי העולם, ואינם מוצאים מנוחה. עד שהם יוצאים ומשוטטים בעולם והם נקראים בשם שכנות. (קנ) וביומא דשבתא כד וכו': שואל וביום השבת כשנתקדש היום איפה הם הולכים. ומשיב שהולכים לתוך נקב של סלע אחד שהוא לחוף מחומות הגן בהרים שמבחוץ. ונמצאים שם כל יום השבת. ואחר השבת, יוצאים ומשוטטים בעולם, ומודיעים דברים במראות הלילה, לבני אדם. (קנא) וכד נצח ענפא וכו': וכשניצח ענף זה של שבתאי, את אדם ההוא (הנ"ל אות קמ"ח) הולכים אלו בי רוחות לאותו נקב (דטו"י דף רע"ה ע"ב) מפתח

שבסלע, ומתעכבים שם, עד יציאת השבת. כיוון שיצא השבת, יוצאים אלו הנשמות דהיינו הרוחות הערומים ואלו בי רוחות שמענף דשבתאי עמהם, ומתחברים יחד. (קנב) ואתיין אינון תרין וכו': ובאים אלו בי רוחות, ונשמה אחת, שמשורש אדם ההוא, שהוא מעי מדרגות דאחור, ושורים על אדם ההוא, (הנ"ל אות קמ"ז) רוח אחר רוח. והם מודיעים לו דברים בעולם מהם אמת, ומהם אינם אמת. מהם אמת, היינו מצד הנשמה הערומה, כי מצאה שם מנוחה. ומהם אינם אמת, היינו מצד אלו בי רוחות. ולפעמים הרוחות מודיעים לו דברי אמת לזמן קרוב. (קנג) ודא איהי נשמתא וכו': וזו היא נשמה שלא מצאה גאולה מעי מדרגות לאחור. וע"כ כוכב שבתאי משך לעולם הזה אלו בי רוחות כדי לתקנה. ובשבילה אין האדם

נש כד שראן עלוהי, ולא אזדעזע. זכאה חולקיה, דמאן דאית ליה זכו דאבהן, לסייעא בכל אינון עובדין.

קנד) חוטמא עקים, וההוא עקימו סטא לסטר ימינא. דא איהו בר נש דרשים באה ה' ולזמנין באת ר', ולא מתחבראן כחדא. דא איהו בר נש ג דממלל ד רכיכין.

קנה) במצחיה שרטוטא חדא רברבא, ה וד' זעירין ו ואינון דקיקין, ולא כ"כ, ואינון מתהפכין לסומקא. ח שערוי תליין שעיעין זעיר, שלשלאה רברבא הוה ליה, ותליא מניה. סיועא אית ליה. מהימנא איהו. אצלח בעובדוי. דא אית ליה פגימו דמומא, דאיהו סריס חמה, או תלייא בכיסא ט דביעוי חד י ממעוי, ולא אפיק זרעא כדקא יאות. בידא כ שמאלא, ז אית אצבעא זעירא קמיט ולא אתפשט. מ

מאמר אשר עשתי בסתר רקמתי בתחתיות ארץ

קנו) אמר אדם קדמאה, י לא נכחד עצמי ממך נ וגו'. מכאן, דמזווגא דדכר ונוקבא, אתייא נשמתא קדישא. ס זווגא דמלכא במטרוניתא. מא' טעמא, ז תחתיות ארץ. תרין ע תחותין אית פ לההוא דאיקרין ז ארץ חפץ. אתרא דאתצירא נשמתא דדכורא צ לימינא. ואתרא דנשמתא דנוקבא, לשמאלא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י (תהלים קל"ט) ז"ח כרך כ' יתרו דף פ"ה ציון א'. ג נ"א ממלל (ז"ח). ד נ"א רברבן (קראקא). ה נ"א (כ) (שם) ש"ם. ז (מלאכי ג') זהר ח"א יג. וא"ד (קראקא). ו הכי גריס בזהר חדש ובכל הדפוסים הגירסא עינוי. ח נ"א שערי (אמשטרדם). ט נ"א דבעוי י נ"א מבעו (חיניציא). כ נ"א דשמאלא (ז"ח). ז נ"א מוסיף אית ליה אצבע זעירא (ז"ח). מ בדפוסים ישנים כתוב כאן בסוגריים (עכ"מ ונראה שחסר) בדפוס קראקא כתוב בסוגריים בס"א מצאתי כתוב חסר מכאן שהכתיבה כל כך היתה ישנה אינם ניכרים. נ נ"א מוסיף אשר עושיתי בסתר רוקמתי בתחתיות ארץ וליב וגו' (ז"ח). ס נ"א מזווגא (ז"ח). ע נ"א תחומין (ז"ח). פ נ"א להיא דאתקרין (ז"ח). צ נ"א ודימינא (אמשטרדם).

מעלות הסולם

מאמר ע"ף של שבתאי וב' רוחות ונשמות ערומות

בין אבותיו, ותלוי בו. יש לו עזרה. נאמן הוא. מצליח במעשיו הוא. זה יש לו פגם ממום שהוא סריס חמה, דהיינו סריס מלידה. או מעי אחד תלוי לו בכיס אשכיו ואינו מוציא זרע כראוי להיות. ביד שמאלו יש לו אצבע קטנה קמוטה ואינה מתפשטת.

קנו) אמר אדם קדמאה וכו': אמר אדם הראשון, לא נכחד עצמי ממך אשר עשתי בסתר רקמתי בתחתיות ארץ. מכאן שמזווג זכר ונקבה באה הנשמה הקדושה, דהיינו מזווג המלך שהוא ז"א במטרוניתא שהיא מלכות. מה הטעם שכתוב תחתיות ארץ לשון רבים. הוא כי ב' גבולים יש לאותה הנקראת ארץ חפץ, שהיא מלכות. גבול המקום שנצטיירה שם נשמה של זכר, הוא בימין. גבול המקום שנצטיירה שם נשמה של נקבה הוא בשמאל. וע"ד

מפחד כשב' הרוחות שורים עליו, ואינו מזדעזע. אשרי חלקו של מי שיש לו זכות אבות, שיעזרו אותו בכל אלו הפעולות. (ועי' בז"ח יתרו מאות רפ"ח עד אות רצ"ח ובסלם מאמר ענף דשבתאי וב' רוחות ונשמות ערטילאות).

קנד) חוטמא עקים וההוא וכו': אם החוטם עקום והעקמומית נוטה לצד ימין, זה הוא אדם הרשום באות ה' ולפעמים באות ג'. ואינון מתהברות יחד. זה הוא אדם המדבר רכות.

קנה) במצחיה שרטוטא חדא וכו' אם יש במצחו קו אחד גדול, וד' קוים קטנים, והם דקים ולא כל כך, והם מתהפכים למראה אדום, שערותיו תלויות וחלקות מעט. שלשלת גדולה היה לו, דהיינו צדיק גדול אחד היה (דפו"י דף רע"ה ע"ב)

קנז) ועל דא, בעי אתערותא מסטרא דנוקבא. הה"ד, ה) העירותי מצפון ויאת. וכדין ו) ממזרח שמש קורא בשמי. זווגא דשימשא בסיהרא, יעקב ברחל. ו) ויבא סגנים כמו חמר, אלין חיילין דעלמא, דנפקי מאדם קדמאה. קנח) בתר הכי, ו) גלמי ראו עיניך. כשהייתי מוטל גולם ו בלא צורה, ממזרח למערב. ראו עיניך, הדורות העתידות לצאת ממני. ש כי הוא קורא הדורות מראש.

קנט) ו) ועל ספרך כלם יכתבו, ז) זה ספר תולדות אדם, לדיוקנין. דבהאי ספרן של צדיקים, הוו אתחקקן כל דיוקנין דעלמא, בצירופא דאתון זר"ה פס"ץ.

קס) ותמן כלם יכתבו, בציריין ת דקמיטין במשכא דאדם. כגוונא דרקיע השמים דתמן ככבים, ק) המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא. לזרעא דישראל ו) עבדי יעקב אשר בחרתיך. דאינון אקרון אדם. דכתיב, ו) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם ו) ובגינהון אתברי עלמא. הה"ד, ת) קודש ישראל לה' ראשית תבואתה. דאינון עאלו במחשבה, עד לא אתברי עלמא. וכלהו א) ועל ספרך כלם יכתבו.

חלוסי גרסאות

מסורת הזהר

ו גי'א בלי (אמשטרדם). ש גי'א מוטיף כי אתה הוא הקורא הדורות מראש (ז"ח). ת גי'א דקמטון (ז"ח). ג הכי גרים בו"ח ובכל הדפוסים גרים ובגי'אנון. גי'א בגי'ניהון (קראקא). ז"ח כרך כ' יתרו דף פ"ה ציון ה'. ת) (ירמיה ב') ציון ו'. א) (תהלים קל"ט).

ח) (ישעיה מ"א) ז"ח כרך כ' יתרו דף פ"ה ציון ב'. ו) (שם) שם. ט) (שם) שם. ע) (תהלים קל"ט) ז"ח כרך כ' יתרו דף פ"ה ציון ג'. פ) (שם) שם. צ) (בראשית ד') זהר בראשית א' דף שמ"ד ציון א'. ק) (ישעיה מ') ז"ח כרך כ' יתרו דף פ"ה צ"ד. ר) (ירמיה ל') להלן דף ש"ה ע"א. ש) (יחזקאל ל"ד) ז"ח כרך כ' יתרו דף פ"ו ציון ו'.

מעלות הסולם

מאמר אשר עשתי בסתר דקמתי בתחתיות ארץ

הצדיקים הזהה היו נחקקות כל הצורות של הנשמות שבעולם, בצירוף האותיות זר"ה פס"ץ שהן אותיות זה ספר צ' (ע"י בזהר יתרו אות קפ"ז). קס) ותמן כלם יכתבו וכו': ושם בספר תולדות אדם כולם יכתבו, כל הנשמות יכתבו, בצירורים של קמטים בעור האדם, כעין רקיע השמים ששם ככבים. ועליהן נאמר המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא. והיינו רק לזרע ישראל עבדי ולא לאומות העולם, שנאמר יעקב אשר בחרתיך כי הם נקראים אדם, שכתוב ואתנה צאני מרעיתי אדם אתם. ובשבילם נברא העולם. ז"ש. קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, שהם באו למחשבה להבראות מטרם שנברא העולם. וכלם. ועל ספרך כלם יכתבו.

קנז) וע"ד בעי אתערותא וכו': וע"כ צריכים התעוררות מצד הנוקבא דהיינו מלכות שהיא בשמאל. ז"ש העירותי מצפון ויאת. וצפון הוא שמאל שהוא הנוקבא. ואז ממזרח שמש קורא בשמי. היינו זווג השמש שהוא ז"א בלבנה שהיא מלכות. שה"ס יעקב ברחל. כי יעקב ה"ס ז"א ורחל ה"ס מלכות. ויבא סגנים כמו חמר, אלו הם צבאות העולם שיצאו מאדם הראשון. קנח) בתר הכי גלמי וגו': אח"כ כתוב גלמי ראו עיניך שאמר אדם הראשון, כשהייתי מוטל גולם בלי צורה, ממזרח למערב. ראו עיניך הדורות העתידים לצאת ממני. כי אתה הוא קורא הדורות מראש. קנט) ועל ספרך כלם יכתבו וכו': זה הוא, ספר תולדות אדם לצורות, שבספר (דפו"י דף רע"ה ע"ב)

קסא) ימים יוצרו, לכלהו יומין עלאין. ד במנין, ב) משכיו וקחו לכם. משכו יומין עלאין, לאנהרא ליומין תתאין. שס"ה ורביע יום, ומקצת יומא ככוליה יומא, לחושבן משכו. ומאן דמשיך מתמן, משיך נהירו לסיהרא, לקדשא לה.

קסב) א) ולא אחד בהם, דא דוד משיחא. דלא הוה ליה יומין לאתנהרא, ואיהו משיך ליה שבעין שנין. כד"א, ד) הנה טפחות נתת ימי. מאי טפחות. ט' פחות. טב הכא דפחית לון ז מיומי אדם, למיהב ליה לדוד, דהוה טוב רואי. טוב דיליה, מאדם קדמאה, דעבד עמיה צדקה, בגין דיהא מוכן דוד לעשות צדקה לישראל. כגוונא דקביל דוד ה עני ואביון, הכי יהיב למסכני. וכלא במשפט, כד"א, ה) ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו.

קסג) ואתערו, שופריה דיעקב אבינו, מעין שופריה דאדם קדמאה. בגין דיעקב יושב אוהלים, ואוליף תמן בבית שם ועבר ואברהם ויצחק, למפלח לקב"ה. בגין דאיהו בכור, ט דכתיב, ו) בני בכורי ישראל, י ועבודה בבכורות ודאי הוה.

קסד) ספרא דאדם קדמאה הוה ליה ליעקב. וספרא דחנוך. כ וספרא דיצירה דאברהם אבינו. והא ל אתערו, מסכת ע"ז דאברהם אע"ה, ת' פרקים.

חלוסי גרסאות

ד נ"א כמנין (ז"ח). ז נ"א מיומי דאדם (ז"ח). ח נ"א מוסיף דהוה עני (ז"ח). ט נ"א וכתוב (דפוסים ראשונים) י נ"א ועבודה כככורות הוה ודאי ספרא דאדם קדמאה (ז"ח). כ הכי גריס כז"ח וככל הדפוסים (ז"ח). מאה פרקי הויין ומכל אינון ספרין (זהר חדש).

מסורת הזהר

ב) (שמות י"ב). ג) (תהלים קל"ט). ד) (שם ל"ט) ז"ח ל"ז ס"ב. ה) (שמואל ב' ח') ז"ח כרך כ' יתרו דף פ"ו ציון ח'. ו) (שמות ד').

מעלות הסולם

מאמר אשר עשתי בסתר רקמתי בתחתיות ארץ

קסא) ימים יוצרו, לכלהו וכו': ימים יוצרו היינו כל הימים העליונים. שהם מדרגות ז"א, שהם כמנין משכיו וקחו לכם כי משכו הוא בחשבון שס"ו שפירושו, משכו את הימים העליונים שיאירו אל הימים התחתונים. דהיינו למדרגות המלכות. כי יש בשנה שס"ה ימות החמה, עם רביע יום, ומקצת היום הוא ככלו, והס שס"ו. כחשבון משכו דהיינו שס"ו מדרגות ז"א הנקרא שמש. ומי שמושך מהם, הוא מושך אור אל הלבנה, לקדש אותה. קסב) ולא אחד בהם וכו': זה הוא דוד המשיח, שלא היו לו ימים להאיר ולחיות. ואדם הראשון משך לו ע' שנים, (ע"י זהר בראשית ב' אות שנ"ח) כש"א הנה טפחות נתת ימי. מהו טפחות. ומשיב, שהוא אותיות ט' פחות ופ' מורה על טוב. וכאן הטוב דהיינו החיים הפחית אותו מימיו של אדם (דפ"י דף רע"ה ע"ב)

הראשון, לתת לדוד, שהיה טוב רואי, כי הטוב שלו דהיינו החיים, היה מאדם הראשון שנתן לו צדקה, ע' שנים משנותיו. כדי שדוד יהיה מוכן לעשות צדקה לישראל. וכמו שדוד קבל שהיה עני ואביון, כך נתן הוא לעניים. והכל במשפט. כש"א ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו. קסג) ואתערו שופריה דיעקב וכו': והעירו שיפיו של יעקב אבינו הוא מעין יפיו של אדם הראשון. כי יעקב היה יושב אוהלים, ולמד שם בבית שם ועבר ואברהם ויצחק, לעבוד להקב"ה. כי הוא בכור. שכתוב, בני בכורי ישראל. והעבודה היא בבכורות. קסד) ספרא דאדם קדמאה וכו': ספרו של אדם הראשון היה ליעקב, וספר חנוך, וספר יצירה של אברהם אבינו. והעירו חז"ל שמסכת עבודה זרה של אברהם אבינו היו בה

ומכל אינון * ספרים, מ אוליף ליעקב אע"ה ז איש תם יושב אהלים, חכמתא סגיא. והוה שופריה ושרטוטין נ דיליה, כגוונא דשרטוטין דאדם קדמאה.

קסה) ו והוא כגוונא דאדם קדמאה, דאיהו קדם ליצירה, יציר כפיו של הקב"ה. אוף ע הכי יעקב ראשון, ראשון לשלימו. ח) קדש ישראל לה' ראשית פ וגו', דהוה ערסיה שלים.

קסו) מה דלית הכי באברהם, דנפיק מניה ישמעאל, ובני קטורה, צ ואינון סיגי הכסף. ואדם, דנפק מניה קין. ונח, דנפק מניה חם. ויצחק, דנפק מניה עשו, סיגי דהבא. אבל יעקב, ערסיה שלימא ר איהי. ועל דא, ביה בחר ה' מכל העמים. ש וכתבי, ט) כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו. וכתבי, י) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. ת

מאמר שמור דבור לילה

קסז) א ברזא דשמור, דבור, לילה. דהא היא תורת ה', תורה שב"ע"פ, משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'. והא אתערו, על תורה שב"ע"פ, דאילו תורה שבכתב, הא כתיב, כ) ויצו משה את הלויים נשאי ארון ברית ה' לאמר לקח את ספר התורה הזה. ודא ללואי ב אתחזאי להאי. להאי דאחיד

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז) (בראשית כ"ה). ח) (ירמיה ב'). ט) (תהלים קל"ה) ז"ח כר כ' יתרו דף פ"ז ציון י'. י) (דברים ל"ב) ז"ח כר כ' יתרו דף פ"ז ציון כ'. כ) (דברים ל"א) זהר ח"ב קל"ז ח"ג רפד:
 מ נ"א אוליף יעקב אבינו איש תם יושב אוהלים חכמתא סגיא (ז"ח). נ נ"א דיעקב (ז"ח). ט הכי גריס בז"ח נ"א והא. ע נ"א ל"ג הכי (ז"ח). פ נ"א וכולי (אמסטרדם) נ"א ראשית תבואתה וליג וגו' (ז"ח). צ נ"א דאינון (ז"ח). ר נ"א איהו (ז"ח). ש נ"א דכתיב (ז"ח). ת בדפוסים ישנים כתוב כאן ע"כ סתרי תורה. א בדפוסים ישנים כתוב כאן שייך לדה צ"ב ע"א. סימן ח'. ב נ"א אתחזי (אמסטרדם).

מעלות הסולם

מאמר אשר עשתי בסתר רקמתי בתחתיות ארץ

העמים. שכתוב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו. וכתוב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

קסז) ברזא דשמור דבור וכו': תחלת המאמר היא, זכור לדכורא איהו, שמור לנוקבא. וכו', הנוקבא היא בסוד שמור. ובסוד דבור. כי ז"א ה"ס קול והנוקבא ה"ס דבור. וכן בסוד לילה. כי ז"א הוא סוד יום. והנוקבא ה"ס לילה. כי הרי היא נקראת תורת ה'. ז"א ה"ס הוי"ה ומלכות נקראת תורת הוי"ה. והיא תורה שבעל פה. בסוד המשנה משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'. והרי העירו זזה נאמר על תורה שבעל פה. בסוד פני יהושע כפני לבנה ב"ב ע"ה. שהיא מלכות. שאלו תורה שבכתב הרי כתוב. ויצו משה את הלויים נשאי ברית ה' לאמר לקח את ספר התורה הזה. וזה אל הלויים שהם ראויים לתורה שבכתב לזה שאחזו בשמש בסוד פני משה

בה ארבע מאות פרקים. (ע"ז י"ד:) ומכל אלר הספרים למד יעקב אבינו איש תם יושב אהלים. חכמה דבה. והיו יופיו וקויו של יעקב. כעין קויו של אדם הראשון.

קסה) והוא כגוונא דאדם וכו': והוא כעין אדם הראשון. שהיה ראשון ליצירה. יציר כפיו של הקב"ה. אף יעקב הוא ראשון. ראשון לשלימות. שכתוב קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. כי מטתו היתה שלימה דהיינו שלא היה פסול בזרעו.

קסו) מה דלית הכי וכו': מה שאין כן באברהם. שיצא ממנו ישמעאל ובני קטורה. שהיו פסולת הכסף. כי אברהם הוא חסד שנקרא כסף וישמעאל ובני קטורה הם פסולת שלו. ואדם שיצא ממנו קין. ונח שיצא ממנו חם. ויצחק, שהוא גבורה המכונה זהב. יצא ממנו עשו שהוא פסולת הזהב. אבל יעקב היתה מטתו שלימה. וע"כ בו בחר ה' מכל (דפריי דף רע"ה ע"ב י) דף רע"ו ע"א)

בשמשא ומלכא, דאטייא מניה. משה נהיר לון לישראל ארבעין שנין שמשא
ביומא, ותורת ה' דא מעלי דשבתא, ברזא חדא וכו'.

מאמר עשרת הדברות כנגד עשר הספירות

קסח) ג גרסינן בזהר, מאן דאחיד באורייתא, סמכא ליה, ד ומחזקא
ליה על ירכוי, דלא יסטי לימינא ולשמאלא. זכאין אינון ישראל, דקב"ה יהב
לון אורייתא, לגלאה לון רזין עלאין. עלייהו כתיב, ז) ואתם הדבקים בה'
אלהיכם וגו'.

קסט) ו ות"ח, כד יהיב קב"ה אורייתא לישראל, רשים לה ברזא דשמא
קדישא. ז אמר, ח) אנכי ה' אלהיך, ברזא דחסד, ח אברהם אחיד בה, ולקבליה
מצות עשה. ורזא דא, תפקידתא קמייתא דפקיד קב"ה לאברהם, מצות עשה
הוה. דכתיב ז) לך לך מארצך. ובג"כ, ט חושבן מצות עשה רמ"ח, י בחושבן
אברהם.

קע) ט) לא יהיה לך אלהים אחרים כ וגו', ברזא דגבורה, דאחיד בה יצחק.
דכל אינון אלהים אחרים ואינון סרכין ממנן, מסטריה ינקין. וכן עשו, וכל
אינון ממנן דיליה. דהא יצחק במצות לא תעשה אחיד, ותפקידתא קמייתא דיליה,
מצות לא תעשה הוה, דכתיב ט) אל תרד מצרימה. ומצות לא תעשה מסטרא
דדינא ז קא אתי, דהא ח מענשין ליה לבר נש כד עבר עלה.

חלופי גרסאות

ג בפוסים ישנים כתוב כאן שייך לך צ"ג ע"ב. זה
נמצא בספר ישן. סימן ט'. ד נ"א ומחוקה (אמשטרדם).
ו נ"א ל"ג מכאן עד דהא יצחק באמצע אות ק"ע
(קראקא). ז נ"א ואמר (ז"ח). ח נ"א דאברהם (ז"ח).
ט נ"א ל"ג חושבן (ז"ח). י נ"א כחושבן (אמשטרדם
מ נ"א מענישין (ז"ח).

מסורת הזהר

ז) (שם ד') ז"ח כרך י"ט בראשית דף ג"ט ציון ת'.
ח) (שמות כ'). ז) (בראשית י"ב) זהר לך דף ט'
ציון ב'. ט) (שמות כ') ז"ח כרך כ' תשא דף ח'
ציון ק'. ע) (בראשית כ"ו) ז"ח כרך כ' פרשת כי
תשא דף ח' ציון ר' תקי"ח דף ק"כ ט"א ט"ב.
ז"ח). כ נ"א ל"ג וגו' (ז"ח). ל נ"א ל"ג קא (ז"ח). מ נ"א מענישין (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר עשרת הדברות כנגד עשר הספירות

בסוד השם הקדוש, ואמר, אנכי ה' אלקיך.
בסוד החסד, שאברהם אחוז בו. וכנגדו הו'
רמ"ח מצות עשה. וז"ס שהמצוה הראשונה
שצוה הקב"ה לאברהם, מצות עשה היתה.
שכתוב לך לך מארצך וגו'. ומשום זה מספר
מצות עשה הו' רמ"ח שהן כחשבון אברהם.
קע) לא יהיה לך וגו': לא יהיה לך
אלהים אחרים וגו' הוא בסוד הגבורה. שיצחק
אחוז בה. כי כל אלו אלהים אחרים, ואלו
השרים הממונים על האומות יונקים מן הצד
שלו שהוא קו השמאל. וכן עשו. וכל הממונים
שלו. כי יצחק אחוז במצות לא תעשה. ומצוה
ראשונה שלו היתה לא תעשה, שכתוב אל
תרד מצרימה. ומצות לא תעשה באה מצד
הדין. כי מענישים את האדם העובר עליה.
ובג"כ

חשה כפני חמה. והמלך שהוא ז"א. שהתורה
בא על ידו. כי משה האיר להם לישראל.
ארבעים שנה את השמש ביום. ולכן תורה
שבכתב שה"ס יום השבת, ותורת ה' שהוא
תורה שבעל פה זה ליל שבת הם בסוד אחד.

קסח) גרסינן בזהר מאן וכו': למדנו
בזהר, מי שנאחז בתורה התורה סומכת אותו
ומחזיקה אותו על רגליו שלא יסיר לא לימק
זלא לשמאל. רק בקו האמצעי. אשרי הם
ישראל שהקב"ה נתן להם התורה, לגלות להם
סודות עליונים, עליהם כתוב ואתם הדבקים
בה' אלהיכם וגו'.

קסט) ות"ח כד יהיב וכו': ובוא וראה.
כשנתן הקב"ה התורה לישראל, רשם אותה
(דפו"י דף רע"ו ע"א)

קעא) ובג"כ חושבן מצות לא תעשה, ברזא דדרגא דיליה, ברזא דס"ה, נ לקבל יומי דשמשא, דנהיר מסטרא דגבורה. הה"ד, (פ) כצאת השמש בגבורתו. **קעב**) (צ) לא תשא ס ברזא דתפארת, דאקרי אמת, ע ואקרי בה יעקב שלימא. ויניק תרין חולקין: מצות עשה, ומצות לא תעשה. צ הה"ד, (ק) ויעקב איש תם יושב אהלים. ק ועאל לכל סטרין, לרחמי ולדינא, ר למצות לא תעשה, ולמצות עשה, אקרי שלים, ש בגין דשבועה משלמא אתי"א. ועל דא, ברזא דעשה ולא תעשה. ת וכמה דאיהי לא תעשה, כד איהי לשקרא. א הכי ב איהי מצות עשה כד ג איהו באמת. ד כתיב (ו) ונשבעת חי ה' באמת ד ובמשפט ובצדקה. ו כתיב (ש) ובשמו תשבע.

קעג) (ח) זכור את יום השבת לקדשו, ברזא דברית, ה דהוא יסוד, דאחיד ביה יוסף וע"ד אקרי שבת, דהא יוסף כל אקרי. ו שבת נמי כל. ז דכל ענוגא ותפנוקא נפיק מניה, לקיימא ח עלמין כלהון. ט ועל דא שבתא כללה עשה ולא תעשה. בגין דיוסף נמי בוכרא דנטיל ב' חולקין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(פ) (שופטים ה') ז"ח כרך כ' תשא דף ח' ציון ש'.
 (צ) (שמות כ') ז"ח כרך כ"א מדרש רות דף י"א
 ציון ב'. (ק) (בראשית כ"ה). (ו) (ירמיה ד') ז"ח
 מ"ד ט"ב. (ש) (דברים ו') ז"ח כרך כ' תשא דף ח'
 ציון ג'. (ת) (שמות כ').
 איהו ברזא (ו"ח). ת נ"א דכמא (ז"ח). א נ"א מוסיף
 (דפוסים ראשונים). ג נ"א איהי (אמשטרדם וז"ח). ד נ"א לא גריס ובמשפט ובצדקה (ו"ח). ה נ"א דאיהו
 (ז"ח). ו נ"א ושבת נמי איקרי כל (ז"ח). ז נ"א מוסיף בגין דכל (ז"ח). ח נ"א לעלמין כלהו (ז"ח). ט נ"א
 ועל דא שבת כלילא מעשה ולא תעשה (ו"ח).

מעלות הסולם

מאמר עשרת הדברות כנגד עשר הספירות

עשה ולא תעשה. כי כמו שלא תשא היא לא תעשה כשהיא לשקר. כך היא מצות עשה. כשהיא באמת. שכתוב ונשבעת חי ה' באמת ובמשפט ובצדקה. וכתוב ובשמו תשבע. **קעג**) **זכור את יום וגו'**: זכור את יום השבת לקדשו. הוא בסוד ברית. שהוא יסוד שיוסף אחוז בו. וע"כ נקרא שבת. כי יוסף נקרא כל, וגם שבת נקרא כל. משום שכל עונג ומעדנים יוצא ממנו לקיים כל העולמות. וע"כ שבת כלול מעשה ולא תעשה. דהיינו זכור, ולא תעשה בו כל מלאכה. משום שגם יוסף הוא בכור, כמו יעקב שה"ס ז"א הנקרא בכור שלוקח ב' חלקים, חסד ודין. כלומר כמו שיעקב שהוא תפארת הוא קו אמצעי הכולל ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה. כך יוסף שהוא יסוד. כולל ימין ושמאל. שהם נצח והוד.

קעא) **ובג"כ חושבן מצות וכו'**: ומשום זה חשבון מצות לא תעשה. בסוד המדרגה שלו. הוא בסוד חספ"ה. כנגד שס"ה ימות החמה המאירה מצד הגבורה. ז"ש, כצאת השמש בגבורתו.

קעב) **לא תשא ברזא וכו'**: לא תשא הוא בסוד תפארת. שנקרא אמת. ונקרא בה יעקב השלם. והוא יונק לשני חלקים: חסד ודין. דהיינו מצות עשה ומצות לא תעשה. ז"ש, ויעקב איש תם יושב אהלים, דהיינו שני אוהלים כי נכנס לכל הצדדים, לרחמים ולדין. ועל שהוא משלים לכל הצדדים למצות עשה ולמצות לא תעשה, נקרא תם. וכנגדו הוא **לא תשא**, משום שהשבועה משלום באה. כלומר לעשות שלום. כי יעקב הוא קו האמצעי העושה שלום בין הקוים ימין ושמאל (כנ"ל כרך זה בראשית אות מ') ועל כן הוא בסוד (דפו"י דף רע"ו ע"א)

קעד) תא חזי, כ בדברות משנה תורה כתיב, א) זוכרת כי עבד היית במצרים ויפדך ה' אלהיך משם. הכא אוליף לן אורייתא רזא עלאה. דהא ההוא צדיקא דאזדבן מ חיים לעבדא במצרים, ואחילו ליה, לקבליה איהו זכור את יום השבת. ובג"כ אמר לון קב"ה לישראל, נ בבעו מנכון, הוּו דכירין ההוא צדיקא דאזדבן על ידיכו, והוה לעבדא במצרים. ובהווא חובה אתגור מ עלייכו לאשתעבדא ע בכו במצרים. ולכפרא ההוא חובא דזבינתון ליה. נטרו יומא דשבתא, וישתביק לכון, דהא יומא דשבתא לקבליה איהו.

קעה) כדאוקימנא ברזא דמהימנותא, יומא קדמאה לקבליה דאברהם. ההוא דכתיב, ב) חסד אל כל היום. יומא תניינא, לקבליה דיצחק, ובג"כ צ יתיב קב"ה למידן עלמא. יומא תליתאה, לקבליה דיעקב, דאיהו קו אמצעי. ובגין כך כתיב ביה, בעובדא דבראשית, ג) יקו המים.

קעו) יומא רביעאה לקבליה דדוד, דכתיב ביה ד) יהי מארת, מארת חסר, דהא כנסת ישראל לית לה נהורא מדילה, אלא מה דאתיהיב לה על ידא דצדיק. הכי נמי דוד, ו כתיב ביה ה) עני ואביון, ולית ליה חיים, אלא מה דאתיהיב * ליה, מיומי דאדם קדמאה, שבעין שנין. קעז) יומא חמישאה, לקבליה דמשה. יומא שתיתאה, לקבליה דאהרן

חלופי גרסאות

כ ג"א כתיב בדברות במשנה תורה (ו"ח). ל ג"א זוכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך ה' אלהיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה על כן צוך ה' אלהיך לעשות את יום השבת (אמשטרדם ז"ח). מ ג"א ל"ב חיים (ו"ח). נ ג"א ברעי (קראקא). ס ג"א עליהו מוסיף ביה יתיב (ז"ח) ט ג"א דכתיב (ז"ח).

מסורת הזהר

א) (דברים ה') ז"ח כרך כ' פרשת תשא דף ט' ציון ה'. ב) (תהלים נ"ב). ג) (בראשית א'). ד) (שם) ז"ח כרך כ' תשא דף י' ציון ח'. ה) עני ואביון (תהלים ס"ו) ז"ח כרך כ' תשא דף י' ציון ט'. (אמשטרדם) ע ג"א ל"ג בכו (ז"ח). צ ג"א

מעלות הסולם

מאמר עשרת הדברות כנגד עשר הספירות

חסד, ז"ש חסד אל כל היום. יום שני הוא כנגד יצחק, שהוא גבורה. ומשום זה יושב בו הקב"ה לדרון העולם. יום שלישי הוא כנגד יעקב, שהוא קו האמצעי. ומשום זה כתוב בו במעשה בראשית יקו המים, אל מקום אחד כי קו האמצעי מיחד את קו הימין ואת קו השמאל ועושה אותם אחד. קעו) יומא רביעאה לקבליה וכו': יום רביעי הוא כנגד דוד שהוא מלכות שכתוב בו יהי מארת. מארת כחוב חסר ו' משום שכנסת ישראל שהיא המלכות אין לה אור משלה. אלא מה שניתן לה על ידי הצדיק, שהוא יסוד, כך דוד, שכתוב בו עני ואביון אני. ואין לו חיים אלא מה שניתנו לו מימיו של אדם הראשון, ע' שנים.

קעד) ת"ח כתיב בדברות וכו': בוא וראה, כתוב בדברות שבמשנה תורה, וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך ה' אלקיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה על כן צוך ה' אלקיך לעשות את יום השבת. כאן מלמדת אותנו התורה סוד עליון, כי אותו צדיק שנמכר בחיים לעבד למצרים, וחללהו, כנגדו הוא זכור את יום השבת, ומשום זה אמר הקב"ה לישראל, בבקשה מכם, היו זוכרים אותו צדיק שנמכר על ידכם, והיה לעבד במצרים. שבאותו החטא נגזר עליכם להשתעבד אתכם במצרים, ולכפר אותו החטא שמכרתם אותו, שמרו את יום השבת, ויתכפר לכם כי יום השבת כנגדו הוא.

קעה) יומא חמישאה לקבליה וכו': יום חמישי הוא כנגד משה, שהוא נצח. יום הששי הוא

קעה) כדאוקימנא ברזא דמהימנותא וכו': כמו שהעמדנו בסוד האמונה, יום ראשון מששת ימי בראשית, הוא כנגד אברהם שהוא (דפו"י דף רע"ו ע"א * דף רע"ו ע"ב)

תוספות לזהר חלק ב

ת ואינן ששת ימי בראשית דלעילא. אינן דרמיזין בקרא, ו) לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כ"ל. א ואינן חולקהון דצדיקייא, ברזא דא: הגדולה, ב ברזא דאברהם. ג הגבורה, ברזא דיצחק. ד והתפארת, ברזא דיעקב, ה הנצח, חולקא דמשה. ו ההוד, חולקא דאהרן. כי כ"ל, ז לקבליה חולקא דיוסף. הממלכה, ח חולקיה דדוד. ויוסף שבת אקרי לתתא, ט לקבל (ז) צדיק חי עלמין, דאקרי שבת לעילא. ובגין כך כתיב, (ח) על כן צוה ה' אלהיך.

קעח) ת"ח, כד בעו ישראל למכבש לארעא דכנען, אקיפו לה שתא יומין. ל חדא בכל יומא, מ לקבל אינן זכאי קשוט, דעליהון מתקיים עלמא. וביומא שביעאה ז' זמנין, לקבל יומא דשבתא, ע דאיהו לקבל צדיק, דאיהו זן להו, ומקיים להו. דכתיב, (ט) חצבה עמודיה שבעה, וכתבי (י) וצדיק יסוד עולם. איהו יסודא ועקרא דכל אינן זכאין. ואי ז לאו זכותהון דצדיקייא, לא הו יכלין למכבשה. הה"ד, (כ) לא בצדקתך וביושר לבבך וגו', ק למען הקים את הדבר אשר נשבע לאבותיך.

חלופי גרסאות

ת ג"א מוסיף ואינן ששת ימי בראשית לתתא לקביל ששת ימי בראשית דלעילא ומאן אינן ששת ימי בראשית לעילא אינן דרמיזו בקרא (ז"ח). א ג"א מוסיף וגו' לך ה' הממלכה (ז"ח). ב ג"א דא אברהם. ג ג"א הגבורה יצחק (ז"ח). ד ג"א התפארת יעקב (ז"ח). ה ג"א והנצח (אמשטרדאם) ו ג"א וההוד ט ג"א לקביל צדיק חי העולמים ואקרי שבת לעילא (ז"ח). ז ג"א מוסיף לעשות את יום השבת (ז"ח). ל ג"א מוסיף ומנא חדא (ז"ח). מ ג"א מוסיף לקביל צדיק דאיהו זן לכולהו ומקיים להון (ז"ח). ע ג"א לא (ז"ח). ק ג"א ולמען הקים את הדבר אשר נשבע ה' לאבותיך לאברהם כו' (ז"ח).

מסורת הזהר

(ו) (דה"א כ"ט) ז"ח כרך כי פרשת כי תשא דף י ציון ל' (ז) הקסה"ז אות צ"א נסמן. (ח) (דברים ה') ז"ח כרך כי תשא דף י ציון כ' ט (משלי ט') ז"ח כרך כי תשא דף י ציון ל' י' (שם י'). כ (דברים ט') ז"ח מ"ד ט"ג.

(אמשטרדאם). ז ג"א לקביל (ז"ח). ח ג"א חולקא (ז"ח). (ז"ח). י ג"א מוסיף לעשות את יום השבת (ז"ח). ל ג"א מוסיף ומנא חדא (ז"ח). מ ג"א מוסיף לקביל צדיק דאיהו זן לכולהו ומקיים להון (ז"ח). ע ג"א לא (ז"ח). ק ג"א ולמען הקים את הדבר אשר נשבע ה' לאבותיך לאברהם כו' (ז"ח).

מעלות הסולם

כנגד עשר הספירות

קעח) ת"ח כד בעו וכו': בוא וראה, כשרצו ישראל לכבוש את ארץ כנען, הקיפו אותה היינו את יריחו ששה ימים, פעם אחת בכל יום. כנגד אלו ששה צדיקי אמת, שעליהם מתקיים העולם. שהם: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, דוד. וביום השביעי שבע פעמים נגד יום השבת, שהוא כנגד צדיק. שהוא יסוד, שהוא זן אותם, ומקיים אותם. שכתוב, חצבה עמודיה שבעה, וכתוב, וצדיק יסוד עולם. הוא היסוד והעיקר של כל אלו הצדיקים, ואם לא זכותם של הצדיקים הללו, לא היו יכולים לכבוש אותה. ז"ש לא בצדקתך וביושר לבבך אתה בא לרשת וגו' למען הקים את הדבר אשר נשבע ה' לאבותיך וגו'.

מאמר עשרת הדברות

הוא כנגד אהרן שהוא הוד. ואלו ששת ימי בראשית שלמעלה, אותם הרמוזים בפסוק, לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כ"ל. והם חלקם של הצדיקים בסוד זה: הגדולה שהיא חסד ה"ס אברהם. הגבורה, ה"ס יצחק. התפארת ה"ס יעקב. הנצח, הוא חלקו של משה. ההוד, הוא חלקו של אהרן. כי כ"ל, הוא כנגד חלקו של יוסף שהוא יסוד הנקרא כל. הממלכה, היא חלקו של דוד. ויוסף נקרא שבת למטה, דהיינו יוסף השבת. כנגד צדיק חי העולמים, שנקרא שבת למעלה שהוא יסוד, הנקרא כל, ומשום זה כתוב על כן צוה ה' אלקיך לעשות את יום השבת, לכפר על עון מכירת יוסף. (כנ"ל אות קע"ד).

(דפו"י דף רע"ו ע"ב)

קעט) ז) כבד את אביך, ברזא דנצח. דאחיד בה משה, ויניק לה, דהא משה ו הוה מוקיר ש לקב"ה באורייתא. ת"ח, אי לאו אורייתא, דאטייהיבת על ידוי דמשה נביאה רבה, לא הוה ידעין בני נשא לקב"ה, ולא הוה א מוקרין ליה, דהא על ידא דאורייתא, אוליף בר נש פולחנא דמאריה, ואוקיר ליה לקב"ה. ובג"כ כבד את אביך, ב לקבליה דמשה איהו.

קפ) ד"א, כבד את אביך. דא תורה שבכתב. ואת אמך : דא תורה שבע"פ. דכמה דאבא יהיב שפע לאמא, הכי נמי ה תורה שבכתב, יהיב שפע לתורה שבע"פ.

קפא) מ) לא תרצח, לקבל דרגא דהו"ד, דאחיד בה אהרן. ובג"כ לא תרצח. בגין דכד קטלין ליה לבר נש, ההוא זיווא והו"ד עלאה דעליה, נטלין מניה. הה"ד, נ) והודי נהפך עלי ו וגו'. ובגין כך אזהר לון קב"ה לבני נשא, דההוא שופרא עלאה דיהיב ח עליהון, דלא יטלון ליה מנהון. ט ואיהו נמי רזא דשלמא, ובג"כ קאים אהרן לכפרא, י ולנכסא נכסת קודשין, ועל פומיה ס) כפר לעמך ישראל. כ

קפב) ט) לא תנאף, ז ברזא דמלכות, דאחיד בה מאן דאחיד מ בה. ואיהו רזא דחכמתא, דהא כנסת שראל לא אתחברת, אלא בההוא דחזי לה,

חלופי גרסאות

ד נ"א הוה אוקיר ליה (ז"ח) נ"א היה יקר (קראקא) ש נ"א קב"ה (דפוסים ראשונים). א נ"א מיקרין (דפוסים ראשונים). ב נ"א מוסיף ואת אמך לקביל דמשה איהו (ז"ח). ה נ"א יהיב שפע תורה שבכתב (ז"ח) ו נ"א למשחית ול"ג וגו' (ז"ח). ח נ"א לון. (ז"ח) ט נ"א פדית (ז"ח). ז הכי גריס בזהר חדש ובכל הדפוסים דמלכות. מ נ"א ל"ג בה (ז"ח).

מסורת הזהר

ז) (שמות כ') ז"ח כרך כ' תשא דף י"א ציון ס'.
ח) (שמות כ') ז"ח כרך כ' פרשת תשא דף י"א ציון ע'. נ) (דניאל י') ז"ח דף מ"ד ט"ג ס) (דברים כ"א). ט) (שמות כ') ז"ח כרך כ' תשא דף י"ב ציון צ'.
ואית (ז"ח). י נ"א לנכסא (ז"ח). כ נ"א מוסיף אשר גריס ברזא דצדיק ולא גריס ברזא

מעלות הסולם

מאמר עשרת הדברות כנגד עשר הספירות

הוא כנגד מדרגת הוד, שאהרן אחוז בה. ומשום זה לא תרצח. כי כשהורגים אדם לוקחים ממנו הזיו וההוד העליון שעליו. ז"ש והודי נהפך עלי וגו'. ומשום זה הזהיר הקב"ה את בני האדם, שאותו היופי העליון שנתן עליהם, לא יקחו אותו מהם, דהיינו שלא ירצחו. ויש בזה ג"כ סוד השלום, שע"כ עומד אהרן לכפר על ישראל ולזכות זבח קדשים. ועל פיו כפר לעמך ישראל וגו', הנאמר אצל הרזג שלא ידוע מי הרזג.

קפב) לא תנאף ברזא וכי' : לא תנאף הוא בסוד מלכות. שאותו בה מי שאותו, והוא סוד החכמה, כי כנסת ישראל אינה מתחברת אלא באותו שראוי לה, ביסוד העולם. כמ"ש וצדיק יסוד עולם. פירושו אחר. כך למדנו בסוד

קעט) כבד את אביך וכי' : הוא בסוד הנצח, שמשה אחוז בו, ויונק אותו. כי משה היה מכבד את הקב"ה בתורה. בוא וראה, אם לא התורה שניתנה ע"י משה הנביא הגדול, לא היו יודעים בני האדם את הקב"ה, ולא היו מכבדים אותו. כי ע"י התורה לומד האדם עבודת אדונו ומכבד את הקב"ה. ומשום זה כבד את אביך ואת אמך, הוא כנגד משה. קפ) ד"א כבד את וגו' : פירושו אחר, כבד את אביך, זו תורה שבכתב. שהוא ז"א ואת אמך, זו תורה שבעל פה. שהיא מלכות. כי כמו שהאב נותן שפע להאם, כך נותנת התורה שבכתב שהוא ז"א שפע לתורה שבעל פה שהיא מלכות.
קפא) לא תרצח לקביל וכי' : לא תרצח. (דפו"י דף רע"ו ע"ב)

תוספות לזהר חלק ב

נ ביסודא דעלמא, (פ) וצדיק יסוד עולם. ס ד"א, הכי אוליפנא ברזא דמהימנותא, כב"ד, לקבל כנסת ישראל. לא תרצח, לקבל דרגא דנצ"ח. לא תנאף, לקבל דרגא דהו"ד.

קפג) ד"א, כב"ד, לקבל (צ) יהי מארת דעובדא דבראשית. לא תרצח, לקבל (ק) ישרצו המים שרץ נפש חיה, בג"כ נפש חיה לא תקטול. לא תנאף לקבל (ר) תוצא הארץ נפש חיה למינה, בג"כ לא תנאף, באתתא דלאו מינך, דלאו איהי בת זוגך.

קפד) ע לא תגנוב לא תענה לא תחמוד דא הוא סיומא דעשר אמירן דאורייתא, לקבל עתיקא דעתיקין, ראשיתא דכלא, לאחדא פ סיפא ברישא, צ למהוי כלא חד. והא דלא שארי בהו בקדמיתא. לאולפא רזא עלאה, עד אן אתר ק אתייהבת ליה רשותא ר למשה. ומאן אתר קביל אורייתא. ש מזעיר אנפין.

קפה) ת אמר ז' אמירן, לקבל ז' דרגין עלאין, דרמיון בקרא (ש) לך ה' הגדולה וגו'. ועד ההוא אתר אסתכל משה. א דכתיב, (ח) פנים בפנים ב דבר ה' עמכם. פנים : דא ברא קדישא. בפנים : דא ברתא. קפו) פנים : דא ברית. בפנים : דא ארון. וכיון דאתחברו דבר ה',

חלופי גרסאות

נ נ"א דאיהו צדיק (ז"ח). ס נ"א ל"ג מן ד"א עד ד"א (קראקא). ע ה"ג בוי"ח ובכל הדפוסים גריס ד"א הוא ול"ג לא תגנוב לא תענה לא תחמוד דא. פ נ"א סיפא (אמשטרדאם ז"ח). צ נ"א ולמהוי (ז"ח) ק נ"א אתקיהב רשותא (ז"ח). ר נ"א מוסיף למשה לאסתכלא מוסיף ובג"כ אמר שבע אמירן לקבל שבע דרגין ב הכי גריס בוי"ח ובכל הדפוסים גריס דבר ה' עם משה ולא גריס עמכם.

מסורת הזהר

(פ) (משלי י'). (צ) (בראשית א'). (ק) (שם) ז"ח כרך כ' תשא דף י"ב ציון ק'. (כ) (שם). ז"ח כרך כ' תשא דף י"ב ציון ר'. (ש) (דה"א כ"ט). (ח) (דברים ה') ז"ח כרך כ' תשא דף י"ב ציון ת'.

(ז"ח). ש נ"א מוסיף דהוא מזעיר (ז"ח). ת נ"א עלאין דרמיון בקרא (ז"ח). א נ"א הה"ד (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר עשרת הדברות כנגד עשר הספירות

סופן שהיא מלכות בתחלתן שהיא כתר. ושיהיו הכל אחד. ומה שלא התחיל בהם בתחלת עשרת הדברות הוא, ללמד סוד עליון, עד איוה מקום ניתנה רשות למשה להסתכל, ומאיזה מקום קבל התורה, שהוא מז"א. קפה) אמר ז' אמירן וכו': ומשום זה אמר שבע דברות, שהן כנגד שבע מדרגות עליונות, חג"ת נהי"ח, הרמוזות בכתוב לך ה' הגדולה וגו' ועד אותו מקום דהיינו עד חסד, הסתכל משה. ז"ש פנים בפנים דבר ה' עמכם. פנים הם הבן הקדוש דהיינו ד"א הכולל שש ספירות חג"ת נהי"ח. בפנים הם הבת, שהיא מלכות. קפו) פנים דא ברית וכו': וכן פנים הם ברית, שהוא יסוד הכולל חג"ת נהי"ח, בפנים

בסוד האמונה, ככד הוא כנגד כנסת ישראל שהיא המלכות. לא תרצח הוא כנגד מדרגת נצח. לא תנאף הוא כנגד מדרגת הוד. קפג) ד"א כבד לקביל וכו': פירוש אחר. כבד הוא כנגד יהי מאורות שבמעשה בראשית. לא תרצח, הוא כנגד ישרצו המים שרץ נפש חיה, משום זה נפש חיה לא תרצח. לא תנאף הוא כנגד תוצא הארץ נפש חיה למינה, משום זה, לא תנאף באשה שאינה מינך, כלומר שאינה בת זוגך. קפד) לא תגנוב לא וכו': לא תגנוב לא תענה לא תחמוד, זה הוא הסוף של עשרת הדברות של התורה, הם כנגד עתיקא דעתיקים, שהם ג' ראשונות, כתר, חכמה, בינה. שהם ראשית הכל. ליחד הסוף בראש בסוד נעוץ (דפו"י דף רע"ו ע"ב)

ג ומאן אינון, ז' אמירן ד באינון ג' דרגין עלאין דעתיקא קדישא, אתאמרן לקבליהון ג' אמירן ז בתראין, וסליקו מתתא לעילא.

קפז) א) לא תגנוב, לקבל אמא עלאה, בינה, דינקא מחכמה. ומאן דאית ביה בינה, אקרי מבין דבר מתוך דבר. כמאן דגניב ונסיב מה דאית בלבא דחכם. דאוליף ליה חכמתא ט ואורייתא, י דאע"ג כ דאשתרי לגביה ל בינה לינקא מ מחכמה, גניבה אית מסטרא אחרא דאסיר, ואמר לא תגנוב סתם.

קפח) ב) לא תענה ברעך, לקבל דרגא עלאה דחכמתא, דהא בר נש לא יכיל לאתבא פתגם, אלא בגין דרגא דרוחא עלאה דחכמתא דאית ביה. נ הה"ד, ג) החכם יענה דעת רוח. ואע"ג דהאי ענייה דאיהו עני, ס אית בהו קיומא דעלמא, וסיועא דעלמא למנדע למריה, ואיהו ברזא דמהימנותא, אית ענייה מסטרא אחרא, דאסיר. ע הה"ד, ד) לא תענה וגו'.

קפט) ה) לא תחמוד לקבל דרגא סתימא עלאה דכל פ מחשבאן ביה תליין. ולית בעלמא דינדע ההוא דרגא בגין דאיהו צ סתימא דסתימין. וכד

חלוסי גרסאות

מסורת הזהר

- א) (שמות כ') זהר שמות דף ו' ציון ק'. ב) (שם) ז"ח כרך כ' תשא דף י"ג ציון א'. ג) (איוב ט"ו) ז"ח מ"ד ט"ד. ד) לא תענה (שמות כ'). ה) (שם) כרך כ' פרשת תשא דף י"ד ציון ד'.
- ג) נ"א ומאי ניהו שבע אמירן (ז"ח). ד) הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס דאינון ולא גריס באינון נ"א ואינון (אמשטרדאם). ז) נוסח אחר מוסיף עלאין בתראין וסליקו (קראקא). ח) נוסח אחר מוסיף ואמר לא תגנוב (ז"ח). ט) נ"א מוסיף ואוליף ליה (אמשטרדאם). ל) נ"א ליג בינה (דפוסים ראשונים). ס) נ"א אית ביה קיומא דעלמא ואית בה סיוע עלאה למנדע למאריה ואיהו ברזא ול"ג וסיועא דעלמא (ז"ח). ע) נ"א דכתיב לא תענה ברעך עד שקר. פ) נ"א מחשבאן (ז"ח) נ"א מחשבן (דפוסים ראשונים). צ) נ"א סתימא (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר עשרת הדברות כנגד עשר הסטירות

הוא כנגד המדרגה העליונה של החכמה, הנקראת עדות. כי אדם אינו יכול להשיב דבר אם שואלים אותו, אלא בשביל שיש בו מדרגה של הרוח העליון של החכמה. שכתוב החכם יענה דעת רוח. שה"ס גילוי רוח החכמה שבו, ודעת הוא מלשון עדות. ואע"פ שענייה זו שאומר יענה דעת, שהוא עני יש בה קיום העולם, וסיוע לעולם לדעת את אדונו, והיא בסוד האמונה, כי ממנה כל המוחין המתנגלים בעולמות ע"י הדעת שהוא קו האמצעי. יש עניה מסטרא אחרא שאסור, דהיינו המשכה מקו השמאל בלבד, ז"ש נאמר לא תענה וגו'. קפט) לא תחמוד לקבל וכי': הוא כנגד מדרגה סתומה עליונה, שכל המחשבות תלויות בה, ואין בעולם מי שידע המדרגה הזאת, משום שהיא סתומת הסתומות. דהיינו כתר שעלין

בפנים הם ארון, שהוא מלכות. וכיון שנתחברו פנים בפנים, ז"א ומלכות. אז דבר ה' עמכם. ומי הם. היינו שנתחברו שבע דברות, שהם כנגד חג"ת נהי"מ, באלו ג' מדרגות עליונות, כח"ב של עתיקא קדישא, ואז נאמר כנגדם ג' דברות אחרונות, ועלו ממטה למעלה. קפז) לא תגנוב לקבל וכי': ואמר לא תגנוב כנגד אמא עלאה שהיא בינה. היונקת מחכמה. ומי שיש בו בינה, נקרא מבין דבר מתוך דבר, כמי שגונב ולוקח מה שיש בלב החכם, שלימד אותו חכמה ותורה. ואע"פ שהותרה לו בינה, כדי לינק מחכמה. יש גנבה שהיא מסטרא אחרא, דהיינו שלא על דרך הקדושה שהיא אסורה, ואמר לא תגנוב סתם. (עיי' ד"ה ופירוש בסלם תשא ז"ח אות מ"ב). קפח) לא תענה לקביל וכי': לא תענה (דפו"י דף רע"ו ע"ב)

סליק במחשבה עלאה ק טמירא. ר ברא עלמא עלאה ועלמא תתאה ש ברגעא חדא. הה"ד, ו) יעמדו יחדו, ת וההוא מחשבה א סתימא.

קצ) וב"נ ב אית ליה מחשבה סתימא, דלית דידע בה ג אלא קב"ה בלחודו. ויהבה ד ביה בבר נש, למחשב מלין דאורייתא, מלין דמצוה. בגין ה דההוא מחשבה עלאה נגדא מבוועין דילה, לאתרא דחכמתא, ולא אתפרש כלל. ומההיא חכמתא עלאה, נפקא תורה. ונגיד ו שקיותא *) עד ההוא ג אתרא דחכמה תתאה, דאיקר' מצוה.

קצא) וע"ד, מאן דחשיב למעבד מצוה, כאילו עשאה. בגין דגרים למיתי ספוקא דברכאן ה מההיא מחשבה עלאה, עד אתר דאקרי מצוה, וכאילו עשאה, כמד"א, ז) ועשיתם אותם. ט ומחשבה דא רישא י דכולא. ואע"ג, דבסטרא כ דמחשבה עלאה, אתייהיב ליה רשותא, למילין דמצוה. מלין דלאו מצוה ג אסירין, הה"ד לא תחמוד.

קצב) ותא חזי, מאי טעמא כולהו אמירן לקבל כל כתרא ג וכתרא. מצות עשה באתרא דחזי ליה. ט ומל"ת באתרא דחזי ליה. ואינון תלתא בתראי.

חלופי גרסאות

מסודת הנהר

ו) (ישעיה מ"ח) ז"ח כרך כ' טרשת כי תשא דף י"ד ציון ה'. ז) (במברר ט"ו) זהר תרומה דף קנ"ו ציון ט'.
 ב נ"א מוסיף לתתא אית ליה מחשבה סתימא (ז"ח). ג נ"א בר (ז"ח). ד נ"א ליה (ז"ח). ה נ"א דההיא (ז"ח). ו נ"א שקיותיה (אמשטרדאם). ז נ"א אתר (ז"ח). ח נ"א מוסיף להאי מצוה מההוא מחשבה (דפוסים ראשונים) נוסח אחר מההוא מחשבה עילאה לאתר דאקרי מצוה ול"ג עד (ז"ח). ט נ"א מחשבה ודאי ול"ג דא (ז"ח). י נ"א דכלהו (אמשטרדאם) כ נ"א דמחשבה עילאה אתייהיב ליה רשותא למחשב מלין דמצוה מותר (ז"ח). ל נ"א אסירן דכתיב (ז"ח). נ נ"א ליג וכתרא (ז"ח). ס נ"א מל"ת (ז"ח).
 ק נ"א ל"ג טמירא (ז"ח). ר נ"א לברא (דפוסים ראשונים) נ"א למיברא (ז"ח). ש נ"א מוסיף כולא הו ברגעא חדא (ז"ח). ת נ"א מוסיף מחשבה עלאה וההוא (מונקאטש במרובעים) א נ"א סתימו (אמשטרדאם).
 ג נ"א בר (ז"ח). ד נ"א ליה (ז"ח). ה נ"א דההיא (ז"ח). ו נ"א שקיותיה (אמשטרדאם). ז נ"א אתר (ז"ח). ח נ"א מוסיף להאי מצוה מההוא מחשבה (דפוסים ראשונים) נוסח אחר מההוא מחשבה עילאה לאתר דאקרי מצוה ול"ג עד (ז"ח). ט נ"א מחשבה ודאי ול"ג דא (ז"ח). י נ"א דכלהו (אמשטרדאם) כ נ"א דמחשבה עילאה אתייהיב ליה רשותא למחשב מלין דמצוה מותר (ז"ח). ל נ"א אסירן דכתיב (ז"ח). נ נ"א ליג וכתרא (ז"ח). ס נ"א מל"ת (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר עשרת הדברות כנגד עשר הספירות

שעליו אמרו וכשעלה במחשבה העליונה הגנוזה לברוא העולם, ברא העולם העליון והעולם התחתון ברגע אחד. ז"ש. יעמדו יחדיו. והמחשבה ההיא סתומה.
 קצ) וב"נ אית ליה וכו': ואדם יש לו מחשבה סתומה, שאין מי שידע אותה, אלא הקב"ה לבדו. ונתנה לאדם לחשוב בה דברי תורה ודברי מצוה. משום שמן המחשבה העליונה היא היינו כתר, נמשכים המבועים שלה למקום החכמה, ואינה מתגלית כלל. שאין החכמה מתגלה במקומה. אלא מהחכמה העליונה היא, יוצאת התורה, שהיא ז"א, הנאצל מחכמה ובינה, וגם בו אין החכמה מתגלה. אלא נמשך שיקוי העליון היינו שפע החכמה, עד מקום ההוא שנקרא חכמה (דפ"י דף רע"ו ע"ב י) דף רע"ז ע"א) תחתונה, שנקרא מצוה היינו מלכות. ובמקומה מתגלית החכמה.
 קצא) וע"ד מאן דחשיב וכו': וע"כ מי שחושב לעשות מצוה הוא כאלו עשה אותה. משום שבמחשבתו גדם שיביא שפע רב של ברכות ממחשבה ההיא העליונה, שהיא כתר, אל המקום שנקרא מצוה שהוא מלכות. וע"כ כאלו עשה אותה את המלכות. כש"א ועשיתם אותם. ומחשבה היא ראש הכל. ואע"פ שמצד המחשבה העליונה, ניתנה לו רשות לחשוב, דברים של מצוה. דברים שאינם של מצוה, אסור. ז"ש לא תחמוד.
 קצב) ות"ח מ"ט כלהו וכו': ובוא ודאה, מהו הטעם שכל הדברות שהן כנגד ז"ס תחתונות חג"ת נהי"מ, יש כנגד כל ספירה וספירה

אינון לא תעשה מכללא דעשה, כדאוקימנא, פ כלהו, אע"ג דהאי שרי, צ האי אסיר, בגין דאינון לקבל עתיקא דעתיקין, דחסד ורחמים גדולים ק תליין ביה, ולא אתחזי אלא למצות עשה, ר בג"כ דייק מנייהו, דלא יתפני בר נש לסטרא אחרא, ורשים להו במצות לא תעשה.

קצג) ואזהר לון לבני נשא בלאו, על האי אמירה בתראה, דאיהי ת כללא דאורייתא. ומאן דעבר על האי, כאלו א אעבר על כל אורייתא. בגין דאיהו לעילא, ראשיתא דכולא, כללא דכלא. ואי בר נש עבר על האי, ואסטי מחשבתיה ב מאורחין דאורייתא, כדין אתדבק בסטרא אחרא ג דשקר, וכדין אתי לידי לא תענה ברעך ד וגו', ה כדאשכתן גבי אחאב, דחמיד כרמא ו דנבות, וכדין אסהידו עליה שקרא. ומהאי אתי בר נש למעבר ז על כלהו אמירן.

קצד) אבל כד איהו אזיל באורחי דאורייתא, וחשיב ט באורייתא בפקודוי, י כדין כ אתפשט ההיא מחשבה בכלהו דרגין, מסטרא דאמת, ל מסטרא דמהימנותא עלאה.

קצה) ות"ה, דהא נעיצין מ כלהו נ אמירן, סופא ברישא, ורישא בסופא.

חלופי גרסאות

פ ניא ככולא (ז"ח). צ ניא האי אסור דבגין דאינון (ז"ח). ק ניא ביה שריין (ז"ח). ר ניא בגיני כד (ז"ח). ת ניא מוסיף כללא בתראה דאורייתא (ז"ח). א ניא עבר (ז"ח). ב ניא מן אורחין (ז"ח). ג ניא מוסיף בסטרא דשקר (ז"ח). ד ניא עד שקר ול"ג וגו' (ז"ח). ה ניא כדאשכתנא באחאב (ז"ח). ו ניא מוסיף דנבות היורעאלי (ז"ח). ז ניא ל"ב על (קראקא). ח ניא ל"ג באורייתא (ז"ח). י ניא וכדין (אממטרדאם). כ ניא אתכשטא (ז"ח). ל ניא סטרא (ז"ח). מ ניא ל"ב כלהו (קראקא). נ הכי גריס בו"ח ובכל הדפוסים גריס אמירן דלא לאסטאה ולא גריס מן סופא עד במחשבתיה סופא.

מעלות הסולם

מאמר עשרת הדברות כנגד עשר הספירות

דהיינו לא תחמוד, שהיא כוללת כלל התורה כי כתר כולל כל הספירות, ומי שעובר על זה, כאלו עבר על כל התורה. מפני שהוא למעלה ראשית כלם. וכולל כלם כי מלכות קשורה בכתר, ואם אדם עובר על זה, ומסיר מחשבתו מדרכי התורה, אז מתדבק בסטרא אחרא של השקר, ואז בא לידי לא תענה ברעך וגו'. כמו שמצאנו באחאב, שחמד הכרם של נבות היורעאלי, ואז העידו עליו שקר, ומזה בא אדם לעבור על כל הדברות.

קצד) אבל כד איהו וכו': אבל כשהולך בדרכי התורה, וחושב בתורה ומצוותיה, אז מתפשטת המחשבה ההיא, בכל המדרגות, מצד האמת שהוא ז"א, קו האמצעי הנקרא אמת. ומצד האמונה העליונה שהיא מלכות.

קצה) ות"ה דהא נעיצין וכו': ובוא וראה, כי כל הדברות שה"ס הספירות, תקועות כלן

וספירה. מצות עשה במקום הראוי לו, ומצות לא תעשה במקום הראוי לו. כלומר או מ"ע או מצות ל"ח. ואלו ג' דברות האחרונות שהן כנגד ג' ספירות הראשונות, הן לא תעשה מכלל עשה, כמו שהעמדנו בכולן, בכל גה"ר, אע"פ שזה מותר, וזה אסור. שמצד הסטרא אחרא אסור. ובדרכי הקדושה מותר. הרי שיש בכל אחת עשה, ולא תעשה. ושואל מ"ש ז"ת מג"ר. ומשיב, משום שהם ג' הראשונות הם כנגד עתיקא דעתיקין, שחסד ורחמים גדולים תלויים בו, ואינו ראוי אלא למצות עשה. ומשום זה מדייק, מהם דהיינו ממצות עשה שמצוה לקיימם בדרך הקדושה, מדייק, שלא יפנה האדם בהם לסטרא אחרא. ורשם אותם ע"כ במצות לא תעשה.

קצג) ואזהר לון לבני נשא, וכו': והזהיר לבני אדם, בלאו, על דברה האחרונה הזאת, (דפו"י דף רע"ז ע"א)

רישא למנדע לקביה במחשבתיה, סופא דלא לאסטאה מחשבתיה ורעותיה
 ן לסטר אחרא. וכד בר נש מתדבק בהאי, כדין כלהו עלמין מתמלאן ברכאן
 עלאין, דנגדין מעתיקא סתימא ף דילה. צ

מאמר הכפרת ובי הכרובים

קצו) ושמא דיליה אקרי זהב ירקרק, ורזא דא אוקמוה חברייא, אסתר
 ד ירקרוקית היתה, גוון אתרוג, וכלא חד. ת זהב דא, איהו רישא בסתימו, אע"ג
 דאיהי באתגליא לגבי זהב עלאה, עד א דיתמשכא ושריא לרישא דגבריאאל,
 כמה דאוקימנא. ובג"כ כלא איהו ברזא עלאה, ואתמשכא ההוא רזא לתתא,
 ג כולא כגונא חד.

קצז) ח) ועשית כפורת ד וגו', ר"ש אמר, בכל פרשתא דא אשכחנא,
 דאתמסר עבידתא בידא דמשה, בר תריין. בכלהו כתיב ועשית ה ועשית. ובארון
 ובאפוד כתיב, ט) ועשו ועשו, ולא כתיב ועשית, מאי טעמא בארון ז לא. בגין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

זז) (שמות כ"ה) ז"ח מ"ב ט"ג. ט) (שם) ז"ח כ"ד
 ו' תרומה דף י"ב ציון ת'.
 ט) ג"א לסטרא (ז"ח). ף ג"א דיליה (אמשטרדאם) ג"א
 וכלא (ז"ח). צ בדפוסים ישנים כתוב כאן ע"כ.
 ק בדפוסים ישנים כתוב כאן שיך לוף קמ"ח ע"א
 בדפ"ו כתב עוד לפרשת תרומה ג"א עוד לפרשת
 העתקות אשר היו לפנינו ומהלשון נראה שחסר כאן
 (בסוגריים). ר ג"א ירקרק (ז"ח). ת ג"א ל"ג זהב
 (אמשטרדאם). ד ג"א כסרת זהב סהור ול"ג וגו' (ז"ח).
 ז ג"א ל"ג ועשית (ז"ח). ו ג"א ועשו ארון ועשו
 (תמצא ב"ח דף ס"ח ע"א עד סוף הפ') סימן י.
 תרומה דף קמ"ח אמרו המגיהים כך מצאנו בכל
 זמה שחסר הוא זה (קראקא ובדפוס ח"נציא הוא
 (קראקא). א ג"א דאתמשכא (ז"ח). ג ג"א כלהו
 ז ג"א ל"ג ועשית (ז"ח). ו ג"א ועשו ארון ועשו

מעלות הסולם

מאמר הכפרת ובי הכרובים

הוא סגור וסתום מן העין שאינה שולטת בו.
 זהב התחתון של המלכות, הוא בגלוי יותר,
 ושמו נקרא זהב ירקרק, וז"ס שהעמידו
 החברים אסתר ירקרקת היתה, (מגילה יג).
 דהיינו גוון של אתרוג, והכל אחד, גוון אתרוג
 וגוון זהב הם אחד. זהב זה של המלכות ראשו
 הוא בסתום, אע"פ שהוא נבחן שהוא בגלוי
 כלפי זהב העליון, שהוא ז"א. עד שנמשך
 ושורה לראש של גבריאאל כמו שהעמדנו.
 ומשום זה הכל הוא בסוד עליון, בסוד ז"א,
 ונמשך הסוד ההוא למטה, למלכות ולגבריאאל
 הכל באפן אחד. ע"י פירוש הדברים בסלם
 ז"ח פרשת תרומה אות ל"ב.

קצז) ועשית כפורת וגו': ועשית כפורת
 וגו', ר' שמעון אומר, בכל הפרשה הזו מצאנו
 שנמסר המלאכה בידיו של משה. תוך מבשנים.
 בכלם כתוב ועשית ועשית, ובארון ואפוד
 כתוב ועשו ארון ועשו את האפוד, ולא כתוב
 ועשית. ומשיב הטעם למה לא כתוב בארון
 ועשית הוא, משום שהארון שה"ס מלכות
 כולל בתוכו את משה, שה"ס ז"א, כדי להאיר

ממנו

כלן, סופן בתחלתן, ותחלתן בסופן, כי כל
 ספירה כלולה מע"ס, ומלכות של ספירה
 עליונה היא כתר לספירה תחתונה, ונמצא
 שסופה של כל ספירה נעוצה בתחלת כל
 ספירה. כי סוף כל ספירה היא מלכות, וכן
 תחלת כל ספירה היא מלכות דעליון, וכן
 תחלתן בסופן כי תחלת כל ספירה היא כתר,
 וסוף כל ספירה היא כתר לתחתון. בתחלה
 לדעת את הקביה במחשבתו, ובסוף להמשיך
 החכמה ממחשבתו שה"ס כתר עד הסוף שהיא
 מלכות ולא להטות מחשבתו ורצונו לסטרא
 אחרא, דהיינו לחוץ ממלכות (כנ"ל אות קצ"א)
 וכשאים מתדבק בזה, להמשיך אל המלכות,
 אז מתמלאים כל העולמות ברכות עליונות,
 הנמשכות מעתיק הסתום מכל.

קצו) ושמא דיליה אקרי וכו': תחילת
 המאמר הוא בזהר תרומה (אות ת"ג) מה בין
 האוי להאי, וכו' מה בין זה לזה, בין הראש
 שעל ז"א לבין הראש של המלכות, כי שניהם
 נקראים זהב, ומשיב זהב העליון שעל ז"א
 הוא בסוד סתום, ושמו הוא זהב סגור, כי
 (דס"י דף רע"ז ע"א)

דארון כליל ליה למשה בגויה, לאתנהרא מניה, וואצטריך אחרנין לתקנא תיקונא ושפירו דיליה, למיעל ליה לגביה.

קצח) באפוד, ט לא דיליה הוא, י ולא כ אשתמשא ביה, ולא אצטריך ליה למשה, למעבד פולחנא דאחוי, דהא משה איהו מלכא, ואהרן ג שושבינין דמלכא.

קצט) ואי תימא, והא כתיב, י) והלבשת את אהרן. ואפדת לו. ונתת עליו. ושמת עליו. הא כולי האי פולחנא דמשה, ויקרא דאהרן נ איהו. לאו הכי, אלא יקרא דמשה איהו, דהא קב"ה לא בעא פולחנא דאהרן, אלא על ידא דמשה. ואהרן לא יכיל לאתקדשא, אלא על ידא דמשה, ובכלא אצטריך אהרן למשה, וכל האי יקרא דמשה איהו.

ר) ועשית כפורת, תא חזי, כתיב בפרשתא דא עובדא דשמים וארץ, וכל אינון חילין דתמן, דהא קב"ה לא פקיד למעבד משכנתא, ט אלא כעובדי שמים וארץ, למהוי כגוונא דדיורא דלעילא, ולא תחברא דא בדא, כגוונא דנשמתא וגופא למהוי כלא חד.

רא) כתיב ט) בראשית ברא פ וגו', בראשית הא אוקמוה. אבל רזא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י) (שם כ"ט). ז"ח מ"ב ט"ג. כ) (בראשית א').
 ח נ"א ואצטריכו (ז"ח). ט נ"א לאו (ז"ח). י נ"א ולא (אמשטרדאם). כ נ"א לאשתמשא (ז"ח). ל נ"א שושבינא (ז"ח) נ"א שושביניה (אמשטרדאם) מ נ"א והלבשת את אהרן כו' ואפדת לו ושמת המצנפת על ראשו וגו' (ז"ח). נ נ"א ל"ג מן איהו עד איהו (קראקא). ע נ"א אלא כגוונא דעובדי שמיא וארעא למהוי דיורא דלתתא כגוונא (ז"ח). פ נ"א אלהים את השמים ואת הארץ ול"ג וגו' (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת ובי הכרובים

כך שתהיה על ידי משה. ובכל דבר היה צריך אהרן למשה, וכל זה כבודו של משה הוא. ר) ועשית כפורת ת"ח וכו': ועשית כפרת וגו', בוא וראה, בפרשה זו כתוב, דהיינו שרמוז במלאכת המשכן מעשה שמים וארץ. וכל הצבאות אשר שם, כי הקב"ה לא צוה לעשות את המשכן, אלא שיהיה כעין מלאכת שמים וארץ, כדי שיהיה המשכן שלמטה, כעין המשכן שלמעלה. שהיא מלכות. ושיתחברו זה בזה, כעין נשמה וגוף שיהיה הכל אחד.

ממנו. כי מלכות אינה מאירה אלא מו"א, זע"כ צריכים אחרים לתקן התקון והיופי שלה, כדי להכניסו בתוכו. בתוך הארון.

קצח) באפוד לא דיליה וכו': ולפיכך לא כתוב ועשית באפוד, משום שהאפוד אינו שלו, כי האפוד הוא תקון המלכות, ולא השתמש עמו משה, וע"כ משה לא צריך לעשות העבודה של אחיו. כי משה הוא שושבינא דמלכא (כצ"ל הסלם) ואהרן שושבינא דמטרוניא. שושבין, פירושו ריע כי ולאמנון ריע מתרגם שושבינא (ועי' פירושו בזהר מצורע אות כ"ג).

רא) כתיב בראשית ברא וגו': בראשית, כבר העמידו. אבל סוד מעשה הכפרת, יש כאן ברמז שלמעלה. סוד הכפרת הוא הכסוי שנעשה להעלמת גה"ר ע"י עליית המלכות לבינה, ונרמזת למעלה, ב"י דבראשית שה"ס או"א עלאין. שלשלת של מטטרוין, כי מטטרוין הוא הנושא של המסכים שבש האמצעי

קצט) ואי תימא והא וכו': ואם תאמר, הרי כתוב והלבשת את אהרן. ואפדת לו. ונתת עליו. ושמת עליו. הנה כל זה עבודתו של משה הוא, והוא לכבודו של אהרן. ומשיב, אינו כן. אלא כבודו של משה הוא. כי הקב"ה לא רצה עבודתו של אהרן, אלא אם (ופו"י דף רע"ז ע"א)

דעובדא דכפורתא, הכא ברמיזו דלעילא, שלשלא דמטטרוין, גניזא דמשכנא, לארמא ארמות קודשא לעילא ותתא.

(רב) ז בראשית, ראשיתא עלאה, ק כפורתא גניזא טמירא, דאשתכחא מרזא ר דנקודה דרישא טמירו עלאה, ואתפרש פרישו ש עלאה, ת לאתנהרא גו טהירו טמירא, גו האי כפורתא מיטטרוין מטטרוין, דאתאחדא מתתא לעילא. (רג) מגו דחילו ב דאזלא בקושטא גו ארעא, הוה אשתכח נהירו דאביד אדם קדמאה, ג ואתטמר ההוא נהירו בגנתא דעדן, סלקא לעילא לא אתיישבא בדוכתיה, דהא לא הוה אשתלים מכל סטרין ד שלימו דלתתא הוה גרע, דהא אתאביד ה בחובה דאדם קדמאה, נחת לתתא, ו אתטמר גו אילני גנתא, ז אתפשט תמן בכל סטרי גנתא, עד דאתיליד חנוך ח בן ירד.

חלופי גרסאות

ז נ"א מוסיף ות"ח בראשית (קראקא). ק נ"א מוסיף י כפורתא (מונקאטש במרובעים). ר נ"א בנקודא טמירו עלאה ול"ג דרישא (ז"ח). ש נ"א ל"ג עלאה (ז"ח). ת נ"א לאיתנהרא גו טהירו (קראקא) נ"א לאתנהרא גו נהירו לאתטמרא גו טמירו טמירא גו האי כפורתא (ז"ח). א נ"א דאתחדא (קראקא). ב נ"א דאזל בקושטא בגו ארעא הוה משכח נהירו (ז"ח). ג נ"א דאיטמר (ז"ח). ד מוסיף דהא שלימו (ז"ח). ה נ"א בחובא (ז"ח) נ"א חובא (קראקא). ו נ"א ואתטמר (ז"ח) נ"א אתעטר (אמשטרדם) ז נ"א אתפשטא (ז"ח). ח נ"א נ' ירד ול"ג בן (אמשטרדם).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת ובי הכרובים

כי מטטרוין לוקח כח להיות נושא אל המסכים מן הכפרת. (רג) מגו דחילו דאזלא וכו' : מתוך היראה שחונך הלך בדרך אמת בארץ, הוא מצא את האור שאבד אדם הראשון. דהיינו הזהרא עלאה, שה"ס המוחין דנר"ן דאצילות, שנאבדו ממנו, מחמת החטא של עץ הדעת (ע"י בשער הפסוקים בראשית דרוש ג'). ובתלמוד עשר ספירות סוף חלק ח'). שהאור הזה נגנז בגן עדן. עלה למעלה, דהיינו שרצה להשתמש עם האור, אבל האור לא התיישב במקומו. כי לא היה שלם מכל צדדיו. כי עדיין לא זכה רק למוחין דאחוריים. והיה חסר לו המוחין דפנים, וגם לאדם הראשון לא נאבד האור בפעם אחת, כי מקודם נסתלקו המוחין דפנים, ונשאר במוחין דאחור, שזסו"ה ויתחבא האדם ואשתו מפני ה' אלקים בתוך עצי הגן, ואח"כ גורש לגמרי מגן עדן ונאבד לו גם המוחין דאחור. וחונך זכה מתחלה למוחין דאחור, ולא היה שלם, כי השלמות שלמטה היתה חסרה לו. דהיינו המוחין דפנים, ובחסר ג"ר דאורות חסר נה"י דכלים. שנאבדה מחמת החטא דאדם הראשון. ע"כ ירד למטה, והתחבא תוך עצי הגן דהיינו בבחינות מוחין דאחור

האמצעי. הגנוז שבמשכן, להרים תרומת הקודש, כי מטטרוין פועל בכח הכסוי הזה, המקבל מסוד הכפורת שבאור"א עלאין, להרים הארת החכמה שתאיר רק ממטה למעלה, הן למעלה שהוא המשכן שלמעלה. היינו מלכות. והן למטה במשכן התחתון. של בי"ע. (רב) בראשית ראשיתא עלאה וכו' : בראשית ה"ס ראשית העליונה דהיינו אור"א עלאין. היא הכפרת הגנוזה והנסתרת המעלמת ומסתירה את ג' הראשונות המאירות בחכמה. הנמצאת מסוד הנקודה שה"ס ה"י שנכנסה באור ונעשה לאויר. של הראש עליון הגנוז. היינו המלכות שעלתה לבניה דא"א שהוא הראש העליון והתפרס הפרסא העליונה היינו הפרסא שבגוי מעוי דא"א בסוד יהי רקיע בתוך המיס המבדילה בין אור"א עלאין לישו"ת להאיר תוך האור הגנוז היינו ישו"ת אשר בהם יוצאת ה"י מאויר ועכ"ז נשארים בבחינת אור גנוז כי אין הארת החכמה מתגלית במקומם, רק במקום המלכות. תוך כפרת זו נכללים מיטטרוין מטטרוין, כי יש ב' שמות כמטטרוין כשמלכות מלובשת בו נקרא מיטטרוין. וכשאינה מלובשת בו נקרא מטטרוין. המתאחדת להאיר ממטה למעלה. (דפו"י דף רע"ז ע"א)

(רד) כיון דאתיליד, הוה אשתכח סמוך לגנתא, שריאת מ ההוא נהירו לאתנהרא י בגויה, אתרבי ברבו קודשא, ושריא עליה נהירו כ דמנצצא, עאל לגנתא דעדן, אשכח תמן אילני דחיי, ל וענפוי ואנבוי דאילנא, ארח ביה, ואתיישב מ גו רוחא דנהירו דחיי.

(רה) אתו שליחן מלאכי עלאי, נ אוליפו ליה חכמתא עלאה, יהבו ליה ספר, דהוה טמיר גו אילנא דחיי. ואוליף מניה, וידע אורחוי דקב"ה, ואשתדל אבתריה. הה"ד (ל) ויתהלך חנוך את האלהים * עד דההוא נהירו אשתלים בגויה. (רו) כיון דההוא נהירו אשתלים לתתא, בעא לסלקא לדוכתיה. ובגין לאחזאה ההוא שלימו ברזא דחנוך. יומא חד עאל גו גנתא דעדן, ואחמו ליה טמירין דגנתא, ואנח ההוא ספר, ט וכל דחמא, לבר, ואיהו צניע בגו חברייא. (רי) לבתר אתלביש ההוא נהירו, גו ההוא לבושא, לאחזאה לעילא, ולמהוי כסופא בהדיה, לכל אינון דעבדו קטרוגא במאריהון, דלא יתברי בר נש בעלמא.

(רח) הה"ד, (מ) ואינונו כי לקח אותו אלהים. ואינונו : בהאי עלמא.

חלופי גרסאות

ט נ"א ההיא נהירו לאנהרא בגויה (ז"ח). י הכי גרים בז"ה ובכל הדפוסים גרסינן בגויההו. כ נ"א דא מנצצא (ז"ח). ל נ"א ענפוי ואנבוי באילנא ארח בהו (ז"ח). מ נ"א בגויה ההוא רוחא ול"ג גו (ז"ח). נ נ"א ואוליפו (ז"ח). ע נ"א מוסיף וכל מה דחמא (ז"ח).

מסורת הזהר

(ל) (בראשית ה') ז"ח כרך כ' תרומה דף ט"ו ציון ד. מ) (שם) ז"ח כרך כ' תרומה דף ט"ו ציון ה'.

מעלות הסולם

מאמר הכפרת וב' הכרובים

ההלך אחריי. ז"ש ויתהלך חנוך את האלקים. עד שאותו האור נשלם בתוכו. (רו) כיון דההוא נהירו וכו': כיון שאותו אור נשלם למטה, רצה לעלות למקומו, דהיינו להלביש את האור למעלה בשמים, במקום יציאתו של האור. ובכדי להראות אותה השלימות שישנה בסוד חנוך. כלומר השלמות של אותם המוחין הנקראים בשם חנוך. יום אחד נכנס בגן עדן, והראו לו הנסתרות שבגן. והניח אותו ספר, וכל מה שראה מחוץ לגן. והספר גנוז בין החברים. כלומר שמשם השיגוהו החברים, וגנזוהו. (רי) לבתר אתלביש וכו': אחר כך נתלבש אותו האור תוך הלבוש ההוא. דהיינו תוך גופו של חנוך. להראות שלמותו למעלה בשמים, ושיתביישו, בשבילו, כל אלו המלאכים שקטרגו לפני אדונם שלא יברא את האדם בארץ.

(רח) הה"ד ואינונו כי וגו': ז"ש ואינונו כי לקח אותו אלקים. ואינונו: בעולם הזה. ואינונו כמו שהיה בעולם הזה, במוחין דפניס, כ

דאחור שהיו לאדם הראשון מטרם שגורש מג"ע. ונתפשט שם בכל צדדי הגן, עד שנולד חנוך בן ירד. כלומר עד שהשיג המוחין דפניס של הזיהרא שבשבילם נקרא חנוך בן ירד. (רד) כיון דאתיליד וכו': כיון שנולד חנוך בן ירד דהיינו שהשיג המוחין דפניס הנקראים בשם הזה, מתחלה היה נמצא סמוך לגן, דהיינו בעת שהשיג הקטנות דמוחין דפניס, התחיל אותו האור דהיינו המוחין דפניס להאיר בתוכו, והתגדל במשחת קודש, והאור ההוא שכן עליו כשהוא מתנוצץ, נכנס לגן עדן, ומצא שם עץ החיים, שה"ס הקו האמצעי, ענפוי, ופירות העץ, הריח בהם, דהיינו שהמשיך הארת חכמה ממטה למעלה שה"ס ריח. ונתישב בתוכו הרוח של אור החיים. שה"ס ו"ק דחכמה, כי חכמה נקרא חיים ורוח ה"ס ו"ק דחיה.

(רה) אתו שליחן מלאכי וכו': באו שליחים מלאכים עליונים, ולמדו אותו החכמה העליונה, ונתנו לו ספר שהיה גנוז תוך עץ החיים, ולמד ממנו וידע דרכיו של הקב"ה. (דפו"י דף רע"ז ע"א י) דף רע"ז ע"ב)

ואיננו : כדקא הוה בהאי עלמא, כי לקח אותו אלהים, לדיוקנא אחרא. בהאי, איהו נער תדיר. ורוא דא אוקימנא, (1) חנוך לנער על פי דרכו, לאנהגא עלמין כלהו, (2) גם כי יזקין לא יסור ממנה, (3) דהא אשתכח ביה, ואהדר נע"ר. (רט) בחנוך אתכליל דיוקנא דעלמא טמירא. איהו כרסייא דמאריה, עביד שליחן (4) בעלמא. כד עלמא בדינא (5) נפקא, ואקרי מטטרו"ן, רבון על כל חיילין עלאין. וסבא איהו נער. עאל מעלמא לעלמא, ואתיישבא רוגזא. (רי) דיוקנא דא, אתפרס בפריסו כפורתא. ואתצירן ביה בההוא פריסו תרין דיוקנין, חד דכר, וחד נוקבא. וקיימן תרין רביין עולימין רחימין ברחימו, א דביקן דא בדא.

(ריא) ורזא דא, (6) בראשית ברא אלהים, פריסו כפורתא סתימאה. (7) את השמים ואת הארץ, תרין כרובין קיימן בדביקו דחביבותא. שמים וארץ לא כתיב, (8) אלא את לאסגאה תרין כרובין כחדא. כפרת דא פריסא לגו, בטמירו דהיכלא, ובתרין סטרין קיימין תרין אלין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(9) (משלי כ"ב) ז"ח כרך כ' תרומה דף ט"ז ציון ו'. (10) (שם) שם. (11) (בראשית א'). (12) (שם). (13) א גוסס אחר דביקאן (זהר חדש) ג"א מוסיף דכיון דביקאן (קראקא). ג ג"א מוסיף אלא את השמים ואת הארץ (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת וב' הכרובים

העולטס בדין. נכנס מעולם לעולם, דהיינו מעולטס המלכות לעולטס הז"א, שהוא מוחין דפניס, אז נשקט הרוגו. ומנהיג את העולטס ברחמים. (ע"י ז"ח תרומה בסלם מאמר הכפרת וב' הכרובים).

(רי) דיוקנא דא אתפרס וכ"י: צורה זו של מטטרו"ן שהוא בטוד מוחין דנער הכלולים במוחין דפניס, הפרסה במפרס הכפרת שנצטיירו בה באותה המפרש ב' צורות, אחת זכר, ואחת נקבה, שה"ס מטטרו"ן וסנדלפו"ן שהם ב' נערים עלמים אהובים, עומדים דבקים זה בזה באהבה. וה"ס ב' הכרובים, שמוחין דנער מאירים בהם.

(ריא) ורזא דא בראשית וכ"י: וז"ס בראשית ברא אלקים, בראשית היינו הכפרת, שה"ס או"א עלאין (כנ"ל אות ר"ב) ברא אלקים היינו שברא המפרש של הכפרת הסתומה, שה"ס ישו"ת, את השמים ואת הארץ הם ב' כרובים, העומדים בדבקות של אהבה. שמים וארץ לא כתוב, אלא את השמים, ואת הארץ, הן לרבות ב' הכרובים, הדבקים יחד. כפרת זו פרושה לפניס, בסתרו של ההיכל שהוא ישו"ת, ובב' הצדדים עומדים שני אלה בראשית

כי לקח אותו אלקים לצורה אחרת. בצורה זו שבעולטס העליון הוא תמיד נער היינו במוחין דאחור. והעמדנו את הסוד הזה, כי יש לשאול הלא הוא ירד ממדרגתו כי חזר למוחין דאחור. אלא ז"ס הכתוב חנוך לנער על פי דרכו, דהיינו להנהיג כל העולמות, גם כי יזקין לא יסור ממנה. כי תמיד נמצא בו וחזר להיות נער. כלומר שלא הפסיד את המוחין דפניס, מחמת שמאיר במוחין דאחור, בסו"ה נער הייתי גם זקנתי שאמרו ששד העולם שהוא מטטרו"ן אמרו, והפירוש הוא גם זקנתי אע"פ שיש לי מוחין דפניס שה"ס זקנה, נשארתי נער במוחין דאחור. ומאיר גם במוחין דנער.

(רט) בחנוך אתכליל דיוקנא וכ"י: בחנוך נכללה הצורה של העולם הנסתר, שהוא ז"א שמחנו מוחין דפניס. הוא כסא לאדונו. שהוא כסא לז"א, כלומר שז"א שורה עליו. עושה שליחות בעולם. כשהעולם בדין, נמסרת ההנהגה למטטרו"ן, הוא יוצא, ומטטרו"ן נקרא רבון על כל הצבאות העליונים, שכלס הס תחת הנהגתו, והזקן הוא נער. כלומר שעוזב מוחין דזקנה, ומקבל מוחין דנער, ואז נמצא (דפו"י דף רע"ז ע"ב)

ריב) בראשית, סלקא לעילא. ד רזא דיליה, נחתא לתתא. כגוונא דההוא רזא דבראשית, סלקא לעילא ה לעילא, ולא אתרשים ברשימו, נפקא רשימו ו לתתא, ואתעביד ז מניה כפורתא עלאה, רשימא ברשימין תלתא, ט ברזא. ז יהו"ה, אלהינו, יהו"ה. מאלין תלתא, נפקו תלתא אחרנין, מ ואינון שית, והיינו בר"א שי"ת.

ריג) נ אתפרס כפורת דא, לסטר דרום ומערב, ואפיק תרין ס כרובין כחדא, דכר ונוקבא, ע דאשתכחון דא לקבל דא. דרום איהו ראש, כהן פ בראש. ואיהו ז בן דכר. מערב איהו נוקבא, בת יחידה, בת היתה לאברהם ודאי. ק והיינו ברזא דבראשית: ב"ת רא"ש. ד י', כפורתא דלא ש אשתמודעת, עד דאתפרס בפריסו, ואפיק תרין אלין כגוונא דא ה', וע"ד בת, ב"ת רא"ש. בת לאברהם. ת י' כפורתא לאתפרסא.

ריד) אתהדר כפורתא ממערב לצפון, ואתפרס בפריסו, ואתגליא דכר,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

- ז נ"א ורזא (אמשטרדאם) ה נ"א ל"ג לעילא (ז"ח).
- ו נ"א לבתר (ווינציא כסיגריים). ז נ"א מינה (קראקא).
- ט נ"א ל"ג ברזא (דפו"י). מ נ"א ל"ג ואינון שית (אמשטרדאם). נ נ"א אתפרש כפורתא דא (ז"ח).
- ס נ"א כרובים (ז"ח) נ"א סמכין (דפוסים ראשונים) ע נ"א דישתכחון (ז"ח). פ נ"א מוסיף נוטל בראש (ז"ח). צ נ"א ל"ג בן (אמשטרדאם דפוסים ראשונים) ק נ"א מוסיף והיינו ברזא דא בראשית (ז"ח). ר נ"א ד' ולי"ג י' (אמשטרדאם). ש נ"א אשתמודע (ז"ח) ת נ"א אתפרס (קראקא). ת נ"א ר' ולי"ג י' (אמשטרדאם).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת ובי הכרובים

על הכפרת בסוד ב' הכרובים. יחוד א': הכפרת נפרשת לצד דרום שהוא חסד, ולמעריב שהוא מלכות. ומוציאה ב' כרובים יחד, דכר ונוקבא, שיהיו נמצאים זה כנגד זה. דרום שהוא חסד, הוא ראש, אל ז' הספירות התחתונות, שז"ס כהן לוקח בראש. והוא בן זכר. מערב היא נוקבא, שנקראת בת יחידה. שעליה נאמר בת היתה לאברהם שהוא חסד ודאי. והיינו בסוד זה בראשית, שהוא אותיות: בת ראש שהם ב' הכרובים, בת היא מלכות. ראש הוא חסד. קו ימין דז"א. י' של בראשית, היא הכפרת, דהיינו המסך מביאת ה' באור, שאינה נודעת עד שנפרשת במפרש, ומוציאה ב' כרובים אלו. כעין זה היא ה' אחרונה דהוי"ה, שהיא בבחינת היחוד של בת ראש. ועל יחוד זה נקראת המלכות בת. דהיינו בת ראש, בת לאברהם. י' של בראשית היא הכפרת להתפרש.

ריב) בראשית סלקא לעילא וכו': בראשית שה"ס או"א עלאין, עולה למעלה, אורותיהם עולים למעלה כי הם תמיד חפצים בחסדים יותר מבחכמה, והי' אינה יוצאת מאויר שלהם, סודו יורד למטה, היינו המסך ד' שנכנסה באויר שלהם, יורד ומתפשט לישטו"ת, כמו שהסוד הוא של בראשית עולה למעלה למעלה, דהיינו באו"א עלאין שהארתם של חסרון מחמת זה, כי בלי זה אינם מקבלים חכמה. נגד זה יוצאת רשימה למטה בישטו"ת שהם שורשי זז"ן וצריכים להארת החכמה, וחסרון החכמה מחמת ה' שבאויר דאו"א נרשם לחסרון למטה אצל ישטו"ת, ונעשית ממנה, מן המסך שבי', נעשה בישטו"ת כפרת עליונה, הרשומה בג' רשימות, היינו ג' קוים ימין, שמאל ואמצע, בסוד הוי"ה אלקינו הוי"ה, שהם חג"ת. מאלו ג' יצאו ג' אחרים למטה מטבור שהם נה"י. והם ביחוד שש. והיינו בראשית, שהוא אותיות ברא שית.

ריד) אתהדר כפורתא ממערב וכו': יחוד ב' הוא, מוחזרת הכפרת ממערב שהוא מלכות, לצפון שהוא גבורה, דהיינו קו שמאל. ונפרשת במפרש. ומתגלה הזכר שנאחו בצד הכפרת

ריג) אתפרש כפורתא דא וכו': מבאר ג' יחודים הנעשים בג' הקוים יש"א הנפרשים (דפו"י דף רע"ז ע"ב)

דאתאחיד בסטרא דכפורתא, ונוקבא אתמרת לתתא, ואתעבידת א באש דצפון. ורזא דא בראשית: ב"ת א"ש, י' כפורתא, ב ר' פריסו דאתפרס, ג ואתחזי חד, ולא תרין, דהא נוקבא אתכפייא לתתא. ז ואי תימא ה כלא חד פריסו עילא ותתא. הכי הוא, דלא אפריש שמא דא מן דא, כלא איהו אלהים.

רטו) אתהדר כפורתא ממערב למזרח, פריס פריסו בתרין סטרין, בסטרא דמזרח, ובסטרא דמערב. כיון דכפורתא קיימא במזרח ומערב, ו כדין חדווא אשתכת, וחבורא כדקא יאות. והאי בת אתכלילת בעטרה כדקא יאות, וקיימא באשלמותא. וכדין איהו ברזא דיליה בראשית, בלא פרודא כלל.

רטז) ולקבל ז תלת זימנין אלין, סלקין ישראל תלת זימנין למיחג חגייהו. בפסח אתהדר כפורתא בסטר דרום ומערב, וכדין ההיא בת קיימא באברהם, ואיהי בת ראש. ותמן הלל, ולא הלל גמור, דהא תרין כרובין אלין, לאו אינון באשלמותא כדקא יאות, דהא ישמעאל ט נפקא ומקטרגא. ריז) מיומא דר"ה עד יומא דסוכות, אתהדר כפורתא מצפון למערב,

חלופי גרסאות

א הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס באר ול"ג באש. ב בדפוסים ישנים כתוב כאן בסוגריים (נ"א ל'). ג נ"א ואחזי (ז"ח). ד ה"ג בז"ח ובכל הדפוסים גרסינו ואי תימא ר' כולא חד. ה נ"א כולא חד פריסו עילאה ותתאה הכי הוא דלא אתפריש שמא דא מן דא (ז"ח). ו נ"א כדין חדווא אשתכת וחבורא כדקא יאות והאי בת אתכלילת בעיטרהא כדקא יאות (ז"ח). ז נ"א אלין תלת זימנין (ז"ח). ט נ"א נפיק ומקטרג (ז"ח). י נ"א מוסיף יומא קדמאה (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת ובי הכרובים

מזרח שהוא הזכר. ובצד מערב שהוא הנוקבא. וכיון שהכפרת עומדת במזרח ומערב, אז שמחה נמצאת, והחבור הוא כראוי. להיותה דבוקה בקו האמצעי, ובת ההיא שהיא מלכות, מעוטרת בעטרותיה כראוי. ונמצאת במלואה. ואז היא בסוד שלו, ומרומוזים במלת בראשית בלא פירוד כלל. כלומר שהזכר והנוקבא אינם בב' מלים כמו בקו ימין שהם בת ראש. ובקו שמאל בת אש. כי קו האמצעי כולל שניהם את הימין ואת השמאל וע"כ הם באים במלה אחת בראשית.

רטז) ולקבל תלת זימנין וכי: וכנגד אלו ג' פעמים. דהיינו ג' היחודים שבג' הקוים, עולים ישראל שלש פעמים לחוג חגייהם. בפסח, מוחזרת הכפרת בצד דרום מערב, שאז עומדת הבת ההיא היינו מלכות באברהם שהוא חסד. והיא ביחוד הימין בת ראש. ושם בפסח הלל, ואינו הלל שלם. כי בי הכרובים, אינם עוד במלואם כראוי. להיותם מחוברים בצד אחז לבד. כי ישמעאל יוצא מצד הימין, שהיא הפסולת של הכסף ומקטרג.

ריז) מיומא דר"ה עד וכי: מיום ראש השנה עד יום הראשון של סוכות מוחזרת הכפרת

הכפרת. והנוקבא שהיא מלכות מסתרת למטה, שלא נתגלתה הנוקבא למעלה ביחד עם הזכר, כדי שלא יתגלו הג"ר דחכמה, במקום הזכר המאיר ממעלה למטה. ונעשית באש של הצפון, שצפון משפיע בה הדינים שלו, והיא מתתקנת בהם, שתוכל להאיר החכמה כמו בצפון, שאין החכמה מתגלית רק עם דינים. וז"ס בראשית, נוטריקון בת אש, הי' שבבראשית היא הכפרת דהיינו שורש הפרסא שבאו"א עלאין. ר' שבבראשית היא המפרש שהתפרש, ונראה יחוד אחד ולא שנים כמו בקו ימין. כי הנוקבא נתכסתה למטה במקומה מלקבל ג"ר, מחמת הדינים הגדולים. ובמקומה נעשה היחוד. ואם היה היחוד למעלה במקום גבורה היו הג"ר מתגלות. ואם תאמר המפרש העליון שהוא גבורה והתחתון שהוא מלכות שנתכסתה הכל אחד. ומשיב, כך הוא באמת שאין הפרש של שם זה מזה, וכלם הן גבורה והן מלכות נקראים אלקים.

רטו) אתהדר כפורתא ממערב וכי: יחוד ג' הוא, מוחזרת הכפרת ממערב שהוא מלכות, למזרח, שהוא תפארת, דהיינו קו האמצעי, ופורשת מפרש לב' צדדים, בצד (דמוי דף רע"ז ע"ב)

כדין ההיא בת אתכפיא, וקיימא ביה כ ביצחק, ל ולא בחדווא, ואיהי ב"ת א"ש, ואינן לאו באשלמותא. וע"ד לית תמן מ הלילא כלל, דהא עשו נ נפקא ומקטריגא. בסוכות, סלקא האי בת, ס ואשתלימת ביה ע ביצחק, פ ומתחברן דא בדא, וכדין הלל גמור, עד דאשתכך רוגזא, וחברותא אשתכח.

ריח) בשבועות ז עצרת אתהדר כפורתא בסטר מזרח ומערב, כדין שלימו אשתכח, וחביבו ודביקותא איהו בכל סטרין, וחדווא דעלאי ותתאי, וכדין ק) תורת ה' תמימה משיבת נפש.

ריט) ובתלת זימנין אלין, כפורתא אתהדרת ש בסטרהא כדקא יאות. כפורת דא אתפרסא לעילא. גו ההוא נקודה טמירא, בנהירו קדמאה דאתפרסא. לבתר אתפרס בשלימו. ושריא על ההוא א פריסו, כד ב אתחפייאן גדפי כרובים על האי כפורת, בגין ד אתחפייא כפורת, ולא יהא באתגליא. רכ) כפורת כפרת כתיב, דכד ה אתי נהירו עלאה, אינן כרובים בטשי בגדפייהו, ו וסלקי לון לעילא, ואמרין שירתא, מסגיא דההוא חדווא דההוא נהירו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ק) (תהלים י"ט) ז"ח כרך כ' תרומה דף כ' ציון ז'.
 כ ג"א יצחק (אמשטרדאם). ל ג"א ולא בחדווא (ז"ח).
 מ ג"א הלולא (אמשטרדאם). נ ג"א נפיק ומקטרג (ז"ח).
 ס ג"א ואשלימת (קראקא). ע ג"א בעקב (בדפוסים ראשונים). פ ג"א מוסיף ומתחברן בחדווא (ז"ח).
 צ ג"א ועצרת (קראקא) ג"א מוסיף דאקרי עצרת (ז"ח). ש ג"א בסטרהא. א ה"ג ב"ח ג"א על ההוא פריסו קדמאה. ב ג"א אתחפיין (ז"ח). ד ג"א לאתחפייא כפרתא (ז"ח). ה ג"א אתיא (ז"ח). ו ג"א וסלקין (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת ובי הכרובים

לה התפשטות למטה. באותה הנקודה הגסתרית. היינו כמו אר"א עלאין שהם חפצים בחסדים ומכוסים מחכמה וזהו באור הראשון שנפרשה. היינו ביחוד דרום מערב. אח"כ ביחוד ב' צפון מערב, נפרשת בשלמות, כי בהקו השמאל יוצאת ה' מאויר וג' הראשונות חוזרות אבל המלכות נבחנת כמכוסה ואינה יכולה להאיר. ואח"כ ביחוד ג' של מזרח מערב, המלכות שורה על אותו המפרש, והיחוד הוא בקו האמצעי, כראוי, כשכנפי הכרובים סוככות על הכפרת. כדי לכסות הכפרת ולא יהיה בגלוי. כלומר לכסות גה"ר דחכמה שאסור לגלותם. רכ) כפורת כפרת כתיב וכו': שואל, כפרת, למה כתוב כפרת חסר ו' ומשיב, כשהאור העליון בא, הכרובים האלו מכים בכנפיהם, ומעלים אותם למעלה מן ה' שהיא ז"א, ועולים לאו"א. ואומרים שירה מרוב אותה השמחה של האור ההוא. וכיון שעולים למעלה מן ע"כ כתוב כפרת חסר ו'.

הכפרת מצפון למערב, אז מתכסה הבת ההיא, שהיא מלכות, ועומרת ביצחק דהיינו שמקבלת מקו שמאל, ולא בשמחה, והיא ביחוד בת א"ש. דהם אינם בשלמות, וע"כ אין שם הלל כלל, כי עשו שהוא פסולת הזהב, יוצא ומקטרג. בסוכות עולה הבת ההיא, ונשלמת ביצחק בשמחה שהוא קו שמאל, כי הוא מתלבש בחסדים, שזה שלמותו, ומתחברים זה בזה ואז הלל שלם. עד ששכך הכעס. דהיינו הדינים של ראש השנה, ונמצא החבור.

ריח) בשבועות עצרת וכו': בשבועות שנקרא עצרת, מוחזרת הכפרת בצד מזרח מערב. ביחוד הג' שהוא הקו האמצעי או נמצאת השלימות, והאהבה והדבקות הם בכל הצדדים, כי הקו האמצעי כולל ב' הצדדים ימין ושמאל בתוכו. והוא שמחת העליונים והתחתונים. ואז תורת ה' תמימה משיבת נפש.

ריט) ובתלת זימנין אלין וכו': ובשלש זמנים אלו, מוחזרת הכפרת בצדדיה כראוי. ביחוד א' דיםין, נפרשת הכפרת למעלה, ואין (דפו"י דף רע"ז ע"ב)

רכא) כגוונא דא לתתא, וכפורתא אתהדר, ומאינון ח תלתא הוּ כרובים ימינא ושמאלא. ימינא שריא ביה רוחא דלעילא, מההוא סטרא. ושמאלא דהוה למערב באהדרותא דכפורתא, קאים לגביה בסטר שמאלא, ושריא ביה רוחא דנוקבא, ואתחבר דא בדא בחביבו דדכר ונוקבא. וכן * לכל סטרין, כ באהדרותא דכפורתא. ולעולם תרין אינון דכר ונוקבא, לתתא בהאי עלמא אינון תרין ולא יתיר.

רכב) ואי תימא, לעילא ג הואיל ואצטריך דבקותא בכפורתא, איך ח יתהדר נ כפורתא. ודאי בההוא ס אהדרותא אתדבק דא בדא, ותדיר אתדבק בה.

רכג) כגוונא דכרובים אינון לעילא, קיימן על את וניסא, והא אוקימנא רזא, דכתיב (ד) פורשי כנפים סוככים, ולא כתיב פורשי כנפים ע סוככים, אלא על את וניסא הוּ קיימן פ זמנין ידיעאן הוּ סלקאן גדפייהו ופרשי לון לעילא בכל צ יומא, והוּ ק מתהדרן ומחפיין על כפורתא. ועי' ד באת וניסא הוּ קיימן.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ד) (שמות כ"ה) ז"ח כרך כ' תרומה דף כ"ב ציון ח'. ח ה"ג בז"ח עם פירוש הסלם ובכל הדפוסים הגירסא תלתא וחד הוּ נ"א כד הוּ (מונקאטש במרובעים). פ נ"א באהדרותא דכפורתא (ז"ח). כ ג"א באהדרותא (ז"ח). ג נ"א איך (קראקא) ג"א הואיל ולא אצטריך (ז"ח). מ ג"א אתהדר (ז"ח). נ ג"א בכפורתא (קראקא). ס ג"א אתהדרותא (ז"ח). ע ג"א מוסיף סכומים בכנפיהם (ז"ח). פ ג"א זמנין ידיען הוּ סלקן גדפייהו (ז"ח ואמסטרדאם). צ ג"א מוסיף יומא ויומא (ז"ח). ק הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס מסדרן ול"ג מתהדרן ג"א מסדרי (מונקאטש בסוגריים).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת ובי הכרובים

עי' כניסת הי' באור ונעשה לאויר, איך מסתובב הכפרת עם הכרובים על הקוים הלא בקו השמאל יוצאת הי' מן האויר וחוזר לאור, ונמצא שמתבטל כל התקון של הכפרת. ומשיב ודאי באותם הסבובים שעושה הכפרת מתדבק זה בזה, כנודע כי גלוי החכמה והמעטתה ע"י קו האמצעי הכל נעשה ע"י סבובים ונסיעות על הקוים. ועכ"ז תמיד מתדבקים הכרובים בכפרת כי תקון הפרטא לא מתבטל לעולם, ואפילו בעת שמלכות יורדת מן הבינה, נשאר כח הסיים שלה תמיד במקום בינה. ובינה ותו"מ המתחברים אל המדרגה עולים למעלה מן הפרטא. (עי' בפתיחה לפירוש הסלם אות כ"ח).

רכג) כגוונא דכרובים אינון וכו': : הכרובים שבמשכן הם, כמו הכרובים למעלה, ועומדים באות ובנס. וכבר העמדנו הסוד, שכתוב פורשי כנפים סוככים, ולא כתוב פורשי כנפים. ולא סוככים בכנפיהם, אלא על אות ונס היו עומדים. והיו פורשים כנפיהם כמו כרובים חיים. ולעתים ידועות היו הכרובים מעלים

רכא) כגוונא דא לתתא וכו': כעין זה שהוא בכרובים עליונים שהם זו"ן, הוא ג"כ למטה, בכרובים וכפרת שבמשכן שה"ס מסטרו"ן וסנדלפו"ן שהכפרת מסתובבת לג' צדדים, ומאלו הג' צדדים נמצאים הכרובים העומדים בימין ושמאל, כלומר שהכרובים מקבלים מאותם ג' הצדדים. ומפרש, הימין, דהיינו כרוב הזכר העומד בימין הכפרת, שורה בו רוח שלמעלה מאותו הצד הימין שנמצא בו בסבוב הכפרת. והשמאל המשפיע במערב בהסתובבות הכפרת, עומד ומאיר לו בכרוב העומד מצד שמאל ששורה בו רוח הנקבה. דהיינו כרוב הנקבה, ומתחברים הכרובים זה בזה, באהבה של דכר ונוקבא. וכן בכל הצדדים בהסתובבות הכפרת, נבחנת הנוקבא שמקבלת מקו שמאל. ולעולם המזדווגים הם רק שנים, דכר ונוקבא וכן למטה במשכן בעולם הזה, הם שנים ולא יותר.

רכב) ואי תימא לעילא וכו': ואם תאמר במשכן של מעלה הואיל וצריכים התיקון של הדבקות בהכפרת, שה"ס המסך (דטו"י דף רע"ז ע"ב *) דף רע"ח ע"א)

ר (כד) בכל אתר דרוחא עלאה הוה אתי ושריא, ודאי בההוא אתר
 ד דשריא, אית ביה ש ממשו, ת וקיימא באת וניסא. בר נש איהו מעפרא, ועד
 לא שרא עליה נציצו דרוחא א דלעילא, לית ביה ממשו. כיון דשריא עליה,
 אית ביה ממשו, וקיימא בקיומא. ואי תימא דא בלחודוי, ת"ח, מחוטרא דאהרן
 דאיהו אעא בלא ממשו כלל, כיון דשדר ביה קב"ה ב זעירו דרוחא, קאים
 בקיומא, ואתעביד ג ביה בריה וממשו. ומה אעא דלאו אורחיה בכך, כיון
 דשדר ביה קב"ה חז זעירו דרוחא, קאים ד בקיומיה, והוה ביה ממשו. כרובים
 דאינון ה קדושא, וקיימן בקדושה כגוונא דלעילא, עאכ"ו.

רכה) בכל זמנא דישראל הוה זכאין, כרובים הוו דביקן בדביקו אפין
 באפין. כיון דהוו סרחין, הוו ט מתהדרן אפייהו דא מן דא. מנא הוו ידעי. הכא
 י אפליגו עמודין דעלמא. אבל בתננא דקורבנא, ובקורבנא ע"ג מדבחא, כ וכהנא
 כד בריך ית עמא, ל באינון תלתא, הוה ידעי מ רזא, דכרובין מהדרן אנפין דא
 מן דא, וקב"ה בעי ע תיובתא דבנוי.

רכו) תננא דקורבנא, כד הוו ישראל זכאין, תננא פ הוה סליק לעילא
 באורח מישור, ק כעטורא בקולפין, אי לסטר מזרח, אי לסטר מערב, או בכל

חלופי גרסאות

ר ג"א דשאר (מאשטרדאם). ש ג"א ל"ג מן ממשו עד ממשו (קראקא). ת ג"א וקיומא (ז"ח). א ג"א
 לעילא (חינציא). ב ג"א זעירי (אמשטרדאם). ג ג"א ליה (ז"ח). ד ג"א בקיומא (ז"ח). ה ג"א קדושה
 (אמשטרדאם) ג"א קדושין (ז"ח) ג"א קדושא וקיימן בקדושא (דפוסים ראשונים). ס ג"א מהדרן (ז"ח).
 י ג"א אתסלגון (ז"ח). כ ג"א ובכנא (ז"ח). ל ג"א באלין (ז"ח) ג"א דאלין (קראקא). מ ג"א דהא כרובים
 ול"ג רזא דכרובין (ז"ח). ע ג"א תיאובתא (קראקא). פ ג"א הוו (קראקא). ק ה"ג ב"וח עם פירוש הסלם
 ובכל הדפוסים גריס בעטורא ול"ג כעטורא ג"א כעיטורא דקולפין (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת ובי הכרובים

רכה) בכל זמנא דישראל וכ"ו: בכל
 זמן שישראל היו זכאים, היו הכרובים דבקים
 בדבקות פנים בפנים, כיון שחטאו היו מחזירים
 פניהם זה מזה. שואל, מאין היו יודעים, הרי
 לא יכלו לבא לקדש הקדשים לראות את זה.
 ומשיב, כאן נחלקו עמודי העולם. אבל בעשן
 הקרבן, ובקרבן שעל המזבח, ובכהן, כשהיה
 מברך את העם, בשלשה אלו היו יודעים
 שהכרובים החזירו פניהם זה מזה, והקב"ה
 רוצה בתשובת בניו.

רכו) תננא דקורבנא כד וכ"ו: ומפרש,
 סימן א' הוא, עשן הקרבן, כשהיו ישראל
 זכאים, היה העשן עולה למעלה בדרך ישר.
 כהסתלקות של חצים, אם העשן היה עולה לצד
 מזרח או לצד מערב, או בכל קצוי הארץ,
 היה עולה בדרך ישר. וכשלא סר לימין ושמאל,
 אז נמצא הרצון למעלה ולמטה, והקב"ה רצה
 במעשיהם של ישראל באהבה יתירה. כעיטורא
 פידוש

מעלים כנפיהם, ופודשים אותם למעלה בכל
 יום ויום. ואח"כ חוזרים ומכסים על הכפרת.
 וע"כ באות ונס היו עומדים.

ר (כד) בכל אתר דרוחא וכ"ו: בכל מקום
 שרוח העליון היה בא ושורה, ודאי יש ממש
 וקיום באות ונס, באותו המקום ששורה. האדם
 הוא מעפר ומטרם ששורה עליו התנוצצות
 הרוח שלמעלה, אין בו ממש, כיון ששורה
 עליו הרוח, יש בו ממש ועומד ומתקיים. ואם
 תצמר שזה בלבד הוא כן. בוא וראה, ממטהו
 של אהרן שהוא עץ בלי שום ממשות, כיון
 בשלח בו הקב"ה מעט רוח, עמד בקיום
 ונעשה בדיה וממשות. ומה עץ, שאין דרכו
 בכך, כיון ששלח בו הקב"ה משהו של
 רוח, עמד בקיום והיתה בו ממשות. הכרובים
 שהם קדושים, ועומדים בקדושה כעין של
 מעלה, על אחת כמה וכמה שהרוח העליון
 היה עושה בהם נס.

(דפו"י דף רע"ח ע"א)

ר סיפיי עלמא, באורח מישור הוה סליק. וכד לא סטא ת לימינא ולשמאלא, כדין רעותא קיימא לעילא ותתא, וקב"ה אתרעי בעובדין א דישראל בחביבו יתיר.

רכז) ב בקורבנא ע"ג מדבחא, כד הוו ישראל זכאין, הוה מתחזי על גבי אשא מדבחא, ג דיוקנא דאריה ד דאכיל קורבנא על מדבחא. וכד לא הוו זכאין, הוו חמאן דיוקנא דכלבא רביע על מדבחא.

רכח) כהנא כד בריך ית עמא, בשעתא דזקיף ידוי, ו כד הוו ישראל זכאין, ז ואתחזון לברכא, ידוי הוו זקפין בזקיפו, בלא טורח כלל, ט ואתרמו בחדו וברעו. כדין שכינתא שריא עלייהו, י ואזדקיפו אינון מגרמייהו, וכדין כהנא הוה ידע, דאתחזון ישראל כ לברכא, וברוך לון ל ברעותא דלבא.

רכט) וכד ידוי הוו יקירן, ובטורח סגי אזדקפו, ולא יכיל לארמא לון אלא ברוב טורח. כדין הוה ידע, נ דשכינתא לא שריא על ידוי, וישראל לא אתחזון לברכה.

רל) ע דבגין דבשעתא דשכינתא הוה אתייה לשריא על ידוי, כל אינון אצבעאן דאינון בדיוקנא עלאה, הוו חדאן בחדו לקבלא ק לה לשכינתא עלייהו, ופרחי ר לאזדקפא לעילא. כמה דהוו חדאן כרובין דהאי עלמא, וכ"ש לעילא, לקבלא לה לשכינתא על גבייהו.

חלופי גרסאות

ד נ"א סיפיי (דפוסים ראשונים). ת נ"א ימינא ושמאלא (קראקא). א נ"א ל"ג דישראל (קראקא). ב נ"א בקרבנא דעל גבי מדבחא (ז"ח). ג נ"א דיוקניא (קראקא). ד נ"א אכיל (ז"ו). ו נ"א כד הוו ישראל אתחזון ול"ג זכאין (אמשטרדאם). ז נ"א ואתחזי (חינצ'יא) נ"א ואתחזו (קראקא). ט נ"א ואתארמו בחידו (ז"ח ואמשטרדאם). י נ"א ואזדקפו (ז"ח). כ נ"א לברכתא (ז"ח). ל נ"א ברעו (ז"ח). נ נ"א דהא שכינתא (ז"ח). ע נ"א בגין (ז"ח). ק נ"א ל"ג לה (קראקא). ר נ"א ולאזדקפא (דפוסים ראשונים).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת יב' הכרובים

יודע שישראל ראויים לברכה, וברך אותם ברצון הלב.

רכט) וכד ידוי הוו וכ"ו: וכשידיו היו כבדות, וביגיעה רבה התנשאו, ולא היה יכול להרימן אלא ביגיעה מרובה, אז היה יודע שהשכינה אינה שורה על ידיו, ושישראל אינם ראויים לברכה.

רל) דבגין דבשעתא דשכינתא וכ"ו: כי משום שבשעת שהשכינה היתה באה לשרות על ידיו, כל האצבעות האלו של הכהן, שהם בצורה עליונה, היו שמחות בשמחה, לקבל את השכינה עליהן, והיו פורחות להיות נשאות למעלה, כמו ששמחו הכרובים שבמשכן בעולם הזה, ומכל שכן הכרובים שלמעלה, היו שמחים לקבל עליהם את השכינה.

ורזא

פירושו כהסתלקות. כי תרגום לא סרו הוא לא עטרו. (מ"ב ט"ו ד') קולפין פירושו חצים, כי תרגום מכת חרב והרג הוא קטולת גלמין גלפין.

רכז) בקורבנא על גבי וכ"ו: סימן ב' הוא, בקרבן שעל המזבח, כי כשישראל היו זכאים, היה נראית על אש המזבח, צורת אריה אוכל קרבנות על המזבח, וכשלא היו זכאים, היו רואים צורת כלב רובץ על המזבח.

רכח) כהנא כד בריך וכ"ו: סימן ג' ככהן, כשהיה מברך את העם, בשעה שנשא ידיו לברך, כשהיו ישראל צדיקים, והיו ראויים לברכה, ידיו היו נשואות ברמה בלי כבדות כלל, והורמו בשמחה וברצון. אז השכינה שורה עליהן, והן נשאו מעצמן, ואז היה הכהן (דפו"י דף רע"ח ע"א)

רלא) ורזא דא, ש) וידי משה כבדים א וגוי' מ"ט. בגין דההיא שעתא ישראל לא הוו זכאין, וידיי דמשה אתייקרו, ולא ג יכיל ד לזקפא לון, דכתיב לעילא, ת) על ריב בני ישראל ה וגוי' וכדין, א) ויבא עמלק, ואתייקרו ו ידי, ולא ז הוה יכיל לזקפא לן, ח עד דקביל ענשא, ט דכתיב ב) ויקחו אבן וגוי, והיה כאשר וגוי. כגוונא דא י לוחי אבנא, כגוונא דכהנא.

רלב) וע"ד, כרובים בההוא זמנא דהוו ישראל זכאין, הוו אנפין באנפין, מתדבקן דא בדא. וכד לא הוו זכאין, מ הוו מהדרין אפין אלין מאלין. נ ועל רזין אלין הוו ס ידעין, אי ישראל זכאין, אי לא.

רלג) כרובין : רביין. וכלא ברזא חד קיימי דכתיב, ג) כי נער ישראל ואהבהו. ובג"כ כלא בחדתותא דסיהרא פ קיימי, צ כמה דאתחדי דא בחדתותא, הכי איהו כלא ק ובגין נער, ד אינון נערים. ורזא דא, ד) אשת נעורים, דקיימא על תרין נערים, בחדתותא עלאה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א ג"א ל"ג וגוי' (ז"ח). ג ג"א יכילו (קראקא) ד ג"א מוסיף לזקפא לון לעילא (ז"ח) ג"א כלעילא כמה דהוו חדאן כרובים דהאי עלמא וכ"ש לעילא לקבלה לה לשכינתא (קראקא). ה ג"א ועל :סותם את ה' וליג וגוי' (ז"ח). ו ג"א מוסיף ידוי דמשה (ז"ח). ז ג"א ל"ג הוה (ז"ח). ח ג"א מוסיף עד דקביל עליה עונשא (ז"ח) ג"א עליו (קראקא). ט ג"א דכתיב ויקחו אבן (ז"ח) ג"א ליתי אבנא (קראקא). מ ג"א ל"ג הוו (אמשטרדאם) ג"א הו מהרין אפיהו דא מן דא (ז"ח). נ הכי גריס בדפוס אמשטרדאם וז"ח ובשאר הדפוסים גריס בסוגריים ועל רזין אלין (נראה דא מן דא). ס ג"א ידעי (ז"ח). פ ג"א קיימא (ז"ח). צ ג"א ל"ג כמה (קראקא). ק הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס ובג"כ נער ול"ג ובגין. ר ג"א חינוך (קראקא).

ש) (שמות י"ז) ז"ח כרך כ' תרומה דף כ"ד ציון ט'.
ח) (שם) ז"ח כרך כ' תרומה דף כ"ד ציון י'.
א) (שם) זהר בשלח דף קכ"ה ציון ג'. ב) (שם) זהר ויחי דף ר"ל ציון ד' ז"ח מג ט"ב ש"ג.
ג) (הושע י"א) ז"ח כרך כ' תרומה דף כ"ב ציון כ'.
ד) (ישעיה ג"ב) ז"ח מ"ג ט"ג.

והיה כאשר ירים משה וגוי' (ז"ח). י ג"א לוחי אבניא (אמשטרדאם) ג"א הו מהרין אפיהו דא מן דא (ז"ח). נ הכי גריס בדפוס אמשטרדאם וז"ח ובשאר הדפוסים גריס בסוגריים ועל רזין אלין (נראה דא מן דא). ס ג"א ידעי (ז"ח). פ ג"א קיימא (ז"ח). צ ג"א ל"ג כמה (קראקא). ק הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס ובג"כ נער ול"ג ובגין. ר ג"א חינוך (קראקא).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת ובי הכרובים

ידי סודות אלו. היו יודעים אם ישראל זכאים הם, או לא.
רלג) כרובים רביין וכלא וכי : כרובים היינו נערים, שמוחין דכרובים הם מוחין דנער, והכל עומד בסוד אחד. שכתוב כי נער ישראל ואוהבהו, כי ה"ס מוחין דאחור הכלולים במוחין דפנים שהם חשובים מאד. ומשום זה הכל עומד בחידוש הלבנה, כי לכן הם נקראים נער, משום שמתחדשים תמיד להאיר, כמו שזו היינו הלבנה נתחדשה בהתחדשוה, כך הוא הכל מתחדש כמו נער שנולד. ומשום המוחין דנער נקראים הכרובים נערים. וז"ס אשת נעורים כי המלכות שנקראת אשה, עומדת על ב' נערים, שהם מטטרו"ן וסנדלפ"ן. בהתחדשות עליונה.

רלא) ורזא דא וידי וגוי' : וזה סוד וידי משה כבדים. מה הטעם. משום שבאותה שעה לא היו ישראל זכאים. וידי משה כבדו ולא היה יכול להרים אותם למעלה. כי כתוב למעלה. על ריב בני ישראל וגוי', ואז ויבא עמלק. וכבדו ידיו של משה, ולא היה יכול לשאת אותן, עד שקבל עונש, שכתוב, ויקחו אבן וגוי, והיה כאשר וגוי', כעין זה היה בלוחות האבן כמו בכהן. דהיינו שכבדו מחמת חטא העגל ונפלו מידיו, ונשברו.

רלב) וע"ד כרובים בההוא וכי : וע"כ הכרובים, באותו זמן שישראל היו זכאים, היו פנים בפנים מתדבקים זה בזה. וכשישראל לא היו זכאים, היו מחזירים פניהם זה מזה. ועל

רלד) כרובים ש אנפי עלאי, ואנפי זוטרי. ודאי הכי אינון אנפין טמירין לעילא, דלא ת אתגלייאן. ובגינייהו א חדותתא דסיהרא ומילוי דילה. רלה) ב אפי זוטרי לתתא, כמה דאוקימנא בכפרת, לעילא ותתא ברזא חדא קיימא. ה) את השמים ואת הארץ ג אלין רזא דתרין כרובים, חד דכר וחד נוקבא, למהוי דביקין אלין באלין בחביבותא. כמה דאתמר, את לאסגאה עילא ותתא כחדא. למהוי רזא דכרובים כלא בכללא כחדא. רלו) כתיב, ו) עבדו את ה' בשמחה, חדותתא דתרין כרובים, דהא רביין, כל ז מה דשארי בגווייהו, ח אתהדרו אנפוי כרביא, וחדי עמהון. ורזא דא, כיון דשארי עלייהו מאן דשארי, אתהדר נער, בחדו דכלא וברעותא אע"ג דאתיא בדינא על עלמא, כיון דשארי עלייהו אתהדר י בחדווא, נער קטירא בחדו. ועלמא אתהדר ברחמי. ז רלז) מאן דאיהו ברוגזא, ייתון ח לגבי נער, וישתכך רוגזיה, ויתהדר בחדווא, ושוי גרמיה כרביא. וכדן * כלא בחידו. ט ועל רזא דסתרא דא, כי נער ישראל ואהבהו, לית רחימו וחביבו בר ברביא. רלח) כתיב ז) ויהושע בן נון נער לא ימיש. ט הוה קאים גו משכנא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה) (בראשית א'). ו) (תהלים ק') ז"ח כרך כ' תרומה דף כ"ו ציון ל'. ז) (שמות ל"ב) ז"ח כרך כ' פרשת תרומה דף כ"ו ציון נ'. נ"א בחדוה (אמסטרדם ז"ח). ז בדפוסים ישנים כתוב ט נ"א ועל רזא דא כתיב ול"ג דסתרא ז"ח) נ"א א נ"א אנפי ררכבי ז"ח). ת נ"א אתגליין ז"ח). א נ"א מוסיף הוי חדותתא ז"ח). ב נ"א אנפי ז"ח). ג נ"א אינון ז"ח). ז נ"א מאן ז"ח). ח נ"א אתהדר ז"ח) נ"א אתהדרי (קראקא). י נ"א בחדיה (קראקא) כאן בסוגריים (נ"א ברתחי). מ נ"א לגביה ז"ח). נ דסתרא ול"ג דא כתיב (קראקא). ע נ"א דהוה ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת וב' הכרובים

את ה' בשמחה, היינו השמחה של שני הכרובים. כי ילדים כל מי ששורה בתוכם, חוזרים פניו להיות כילד, ושמוח עמהם. וז"ס, כיון ששורה עליהם על מוחין דנער מי ששורה דהיינו המוחין דפנים. חוזר הנער דהיינו מוחין דאחור, להיות בשמחת הכל, וברצון, כי אע"פ שמוחין דאחור באים בדין על העולם, כיון ששורה עליהם מוחין דפנים חוזר להיות בשמחה. הנער קשור בשמחה, והעולם חוזר להיות ברחמים. רלז) מאן דאיהו ברוגזא וכי: מי שהוא בכעס יביאו אליו נער וישקוט כעסו, ויחזור להיות בשמחה, וישום עצמו כילד, ואז הכל הוא בשמחה. ועל סוד סתר זה כתוב, כי נער ישראל ואהבהו. איך אהבה וחביבות חרץ מבילד. רלח) כתיב ויהושע בן נון וגו': כתוב ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. שהיה

רלד) כרובים אנפי עלאי וכי: כרובים הם פנים עליונים, שהם ז"א ומלכות. ופנים קטנים שהם מטטרון וסנדלפון. ודאי כך הם, הפנים הנסתרים שלמעלה, שאינם מגולים, כי ז"א ומלכות אינם מתגלים, ובשבילם היתה התחדשות הלבנה והמילוי שלה, כי אז מתגלית בה הארת חכמה בסוד מוחין דנער. רלה) אפי זוטרי לתתא וכי: פנים הקטנים שהם מטטרון וסנדלפון, הם למטה, מאצילות. כמו שהעמדנו בכפרת, שהכרובים שלמעלה והכרובים שלמטה בסוד אחד הם עומדים. שהם סוד מוחין דאחור הכלולים במוחין דפנים. את השמים ואת הארץ הם סיד ב' הכרובים, אחד זכר, ואחד נקבה. שיהיו דבוקים אלו באלו באהבה, כמו שלמדנו את הוא לרבות למעלה ולמטה יחד, שיהיה סוד הכרובים הכל בכלל אחד. רלו) כתיב עבדו את וגו': כתוב עבדו (דמו"י רע"ח ע"א י) דף רע"ח ע"ב)

דמשה, בגין דההוא אהל, אהל דמשה הוה. ובשעתא דשכינתא ז הות אתיא, ק אשתכח תמן ר יהושע דאיהו נער, ומיד הוה ש בחדו ורעו דחדוא ויהושע אנפוי דסיהרא ת בכלא, בכל רוזין דיליה הכי הוה.

רלט) כיון דמשכנא אתבני, לא אצטריך יהושע למהוי תמן, אלא כרובים הוו תמן, ומשתכחי בחביבו דא בדא, אנפין א באנפין, ב כרביי בחדו. וכיון דשאר עיליהו, מיד כולא בחדו, ודינא לא אשתכח כלל. ד בגין דקביה רעותיה ה דעמא ישראל ו בעו לאחזאה עובדא לתתא, לאתערא רחמי, ולאעברא דינא, דלא ישלוט עלייהו כלל, ויהון תדיר בחדוא עמיה, זכאין אינון בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

רמ) ח כתיב, ח) והנער שמואל משרת ט וגו', כתיב נער. וכתבי, ט) ושמואל בקראי שמו, ותנינן י דשקול היה שמואל כנגד משה ואהרן, אי שקול איהו כמשה ואהרן, אמאי כתיב נער, דהא כ בכמה דרגין אינון, ל לא הוה מטי אפילו לדרגא זעירא דמשה, כ"ש למהוי שקיל כתרוייהו. רמא) אלא האי קרא הכי הוא, י) משה ואהרן בכהניו, משה איהו נ נביאה מהימנא ט עלאה, על כל שאר נביאייא. אהרן בכהניו, איהו כהנא עלאה פ על

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח) (שמואל א' ג') ז"ח כרך כ' פרשת תרומה דף כ"ז ציון ס' ט) (תהלים צ"ט) ז"ח כרך כ' פרשת תרומה דף כ"ז ציון ע' י) (שם) שם. א נ"א ל"ג באנפין (דפוסים ראשונים). ב נ"א כרביא בחידו כיון דשאר עיליהו ז"ח). ד הכי גריס בז"ח ובכל הדפוסים גריס בג"כ קביה ול"ג בגין דקביה. ה נ"א בעמא דישראל ז"ח). ו נ"א בעיין ז"ח) נ"א בעי (קראקא) נ"א בעא (חיניציא). ח נ"א וכתבי (קראקא). ט נ"א ל"ג וגו' ז"ח). י נ"א שקול (אמסטרדם ז"ח). כ נ"א מכמה (אמסטרדם דפוסים ראשונים). ל נ"א דלא הוה מטא ז"ח). נ נ"א מהימנא נביאה (דפוסים ראשונים). ס נ"א עלאה ע"כ שאר נביאי ז"ח). פ נ"א ע"כ כהני עלמא ול"ג שאר ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר הכפרת ובי הכרובים

ולהעביר הדין, שלא ישלוט עליהם כלל, ויהיו עמו תמיד בשמחה. אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא.

רמ) כתיב והנער שמואל וגו': כתוב והנער שמואל משרת וגו', כתוב נער. וכתוב ושמואל בקוראי שמו. ולמדנו שקול היה שמואל כמשה ואהרן, ואם הוא שקול כמשה ואהרן למה כתוב נער, שהם מוחין דאחור שהם בכמה מדרגות למטה, ולא מגיע אפילו למדרגה קטנה של משה, מכל שכן להיות שקול כשניהם.

רמא) אלא האי קרא וכו': אלא מקרא זה כך הוא, משה ואהרן בכהניו. משה הוא הנביא הנאמן, העלין על כל הנביאים האחרים, אהרן בכהניו, היינו שהוא כהן עליון על כל הכהנים שבעולם. שלא היה כהן גדול שיעלה במדרגה

שהיה עומד במשכן של משה, כי האהל ההוא היה אהל של משה. ובשעה שהשכינה היתה באה, מצאה שם את יהושע שהוא נער, מיד היתה בשמחה ורצון. ששמחת יהושע היא פני הלבנה בכל, כי יהושע היה מרכבה למלכות הנקראת לבנה, וכך היה בכל הסודות שלה שמעשיו השלימו אותה בכל בחינותיה.

רלט) כיון דמשכנא אתבני וכו': כיון שנבנה המשכן, לא היה צריך יהושע להיות שם, אלא הכרובים, שגם הם במוחין דנער היו שם, ונמצאים באהבה זה עם זה, פנים בפנים כילד בשמחה. כיון ששורה עליהם, המוחין דפנים, מיד הכל הוא בשמחה ולא נמצא דין כלל. ומשום שדצונו של הקביה הוא בעם ישראל, צריכים להראות מעשה למטה, דהיינו בכרובים שבמשכן, לעורר רחמים (דפ"י דף רע"ח ע"ב)

תוספות לזהר חלק ב

כל שאר כהני עלמא, דלא הוה כהנא רבא דסליק בדרגא עלאה כאהרן, זכה
 אהרן לכהונה ונבואה, נביא וכהן. מה דלא זכה כהנא אחרא. ואי תימא הא
 זכריה כהן ונביא ק הוה, ההיא ר נבואה ש לשעתא הוה. ת וכו'.

חלופי גרסאות

ק נוסח אחר היה ול"ג הוה (ז"ח). ר נוסח אחר נביאה (אמשטרדאם). ש נ"א מוסיף לשעתיה הוה דכתיב [דה"ב
 ב' כד] ורוח לבשה את זכריה.

מעלות הסולם

מאמר הכסרת ובי' הכרובים

במדרגה עליונה כאהרן. כי אהרן זכה לכהונה
 ולנבואה, נביא וכהן. מה שלא זכה כהן אחר.
 ואם תאמר, הרי זכריה היה כהן ונביא. הנבואה
 ההיא היתה לשעתה. (חסר הסיוס).
 (דפו"י דף רע"ח ע"ב)